

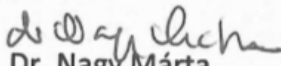
MI AZ EBIHALAK PÁRTJÁN VAGYUNK

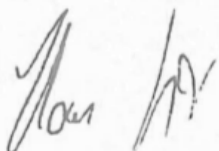
Az Alternatív Közgazdasági Gimnázium EMMI által alternatív kerettantervként engedélyezett

PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK

2019 decemberében-ban kiadott NAT –hoz, ill a köznevelési törvény változásaihoz igazodó, **változata**. Melyet az **eltérési engedély** megadása érdekében 2020. április 20-án a nevelőtestület, április 21-én az AKG Alapítvány kuratóriuma hagyott jóvá

Budapest, 2020. április 24.

Dr. Nagy Márta
elnök
AKG Alapítvány

Horn György
pedagógiai koordinátor
AKG

ÁLTALÁNOS RÉSZ	4
A CÉLCSOPORT	5
ALAPVETÉS.....	6
AZ AKG PEDAGÓGIAI ELVEI	8
A GYEREK NEM AZ ÉLETRE KÉSZÜL, HANEM ÉL	8
TANULÓKÖZPONTÚ, ÖNIGAZGATÓ ISKOLASZERVEZET	12
Az iskolák szervezetét befolyásoló tényezők.....	12
Az AKG szervezeti alapelvei, követelményei	14
Az AKG a kisiskolák hálózata	14
Az iskolahasználói kontroll	15
Visszajelző-önkorrekciós rendszer	16
Pedagógusi feladatok az AKG-ban	18
Az AKG LEGFONTOSABB SZAKEMBEREI	19
AZ AKG NEVELÉSI CÉLJAI.....	24
Célok a különböző szakaszokban.....	25
ELSŐ SZAKASZ.....	25
1. évfolyam - AZ ÓVODÁBÓL ISKOLÁBA TÖRTÉNŐ ÁTMENET	25
MÁSODIK SZAKASZ	27
2-6. évfolyam - A kompetenciafejlesztő- alapozó iskolai szakasz.....	27
HARMADIK SZAKASZ.....	32
7-10. ÉVFOLYAM - Alsó középfokú – kultúraközvetítő szakasz	32
NEGYEDIK SZAKASZ.....	35
11.ny - A nyelvi kommunikációs év	35
ÖTÖDIK SZAKASZ	36
11–12. évfolyam - Felső középfokú szakasz	36
A TANÍTÁS-TANULÁSSZERVEZÉS JELLEMZŐI.....	40
Tantárgyszerkezet	42
Egy tantárgy-, tevékenységforma létrehozásának belső eljárása	42
Szempontok a tantárgyak kialakításához, rendszeréhez	42
Szempontok az egyes tantárgyak, tevékenységformák számára	43
AZ 1-6. ÉVFOLYAM SZERKEZETI FELÉPÜLÉSE	44
7-12. ÉVFOLYAM TANULÁSSZERVEZÉSI ELJÁRÁSAI	46
Tantárgyak a 7-10. évfolyamon.....	46
Az alaptárgyakat tantárgyblokkokban tanítjuk.....	46
Eszköztudás tárgyai	47
Az idegen nyelv.....	48
Testnevelés	48
TANTÁRGYAK FELSŐ KÖZÉPFOKON (11–12. ÉVFOLYAM)	50
Meghirdetett közismereti tantárgyak	51
DIFFERENCIÁLT TEVÉKENYSÉGFORMÁK	52
DIFFERENCIÁLT TEVÉKENYSÉGFORMÁK AZ 1-6. ÉVFOLYAMON	52
TEVÉKENYSÉGFORMÁK.....	53
A TAN-ösvény	53
Szabad játék és alkotás	54
Barangoló.....	54
Műhely	55
Útkereső.....	55
DIFFERENCIÁLT TEVÉKENYSÉGFORMÁK A 7-12. ÉVFOLYAMON	56
Epochák	56
Modulok	57
„Hagyományos” tanítási órák	57
Projektek	58
Témahét	59
Alkotókörök	62
Vállalkozások	62
Kisiskolai projektek.....	63
Éves projekt és projektbeszámoló	63
Sportszakosztályok	63

Csibefoglalkozások	63
Nyitás	64
A PROGRAMHOZ RENDELT IDŐ	66
<i>Alapvetéseink az időfelhasználásra</i>	<i>66</i>
<i>Az év általános rendje.....</i>	<i>67</i>
<i>1-6. évfolyamon</i>	<i>67</i>
<i>7-10. évfolyamon</i>	<i>68</i>
<i>A nyelvi-kommunikációs évben</i>	<i>69</i>
<i>Felső középfokon (11–12. évfolyam)</i>	<i>69</i>
<i>A hét</i>	<i>69</i>
<i>A nap.....</i>	<i>70</i>
A HELY, AHOL ÉLÜNK –, AHOL JÓ LENNI	76
<i>Az AKG szép, tágas, jól felszerelt iskola</i>	<i>76</i>
<i>Követelmények, elvárások</i>	<i>76</i>
<i>Az AKG környezeti jellemzői.....</i>	<i>77</i>
<i>A követelmények biztosításának ellentmondásai, nehézségei</i>	<i>79</i>
EGYSÉGES ÉRTÉKELÉSI RENDSZER – SZEMÉLYRE SZÓLÓ MOTIVÁCIÓ	81
<i>ÉRTÉKELÉSI rendszer az 1-6. évfolyamon.....</i>	<i>82</i>
<i>Az értékelés rendszer a 7-12. évfolyamon</i>	<i>86</i>
<i>Az érettségi.....</i>	<i>90</i>
A TANULÓI JOGVISZONY LÉTREJÖTTÉNEK FELTÉTELEIRŐL	91
<i>A jelentkezés és a felvételi eljárás szabályai.....</i>	<i>91</i>
<i>A jelentkezés.....</i>	<i>91</i>
<i>A gimnáziumi felvételi eljárása.....</i>	<i>92</i>
<i>Az alapítványi férőhelyekre való felvétel.....</i>	<i>94</i>
A TANULÓI RÉSZVÉTEL AZ AKG DÖNTÉSJOGI RENDSZERÉBEN	95
<i>Tanulói jogosultságok, köteleességek</i>	<i>95</i>
<i>Diákönkormányzat</i>	<i>95</i>
A SZÜLŐI HÁZZAL VALÓ KAPCSOLATTARTÁSRÓL	97
A TANKÖNYVEK, TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI, AZ ELJÁRÁS RENDJE	99
TANTERVEK	100
ÓRASZÁMOK AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN (1-6. ÉS 7-8. OSZTÁLYOK).....	100
TANTERVI ÓRASZÁMOK HÉTÉVFOLYAMOS KÉPZÉSBEN	102
TANTERVI ÓRASZÁMOK AZ ÖTÉVFOLYAMOS KÉPZÉSBEN	104

ÁLTALÁNOS RÉSZ

A CÉLCSOPORT

Az Alternatív Közgazdasági Gimnázium (AKG) Magyarország első olyan iskolája, amelyik programjában – sőt nevében is – azonosságot vállalt a múlt század eleji reformpedagógiai irányzatokkal. Az iskola egy pedagóguscsoport önálló kezdeményezésére, közösen összeállított programja alapján alakult meg. Az AKG megalapításának egyszerű, pragmatikus okai voltak. Gyakorló középiskolai tanárok tanítási problémáikra kerestek kezdetben egyéni, majd falakba ütközve, közös szervezeti, szakmai választ, s ezekből a magyar középiskolákat általánosan is jellemző gondokra adott egyedi válaszokból alakult ki a program. Az iskola tehát a praxis szülötte, az alkotók átlépve saját egyéni korlátjaikon, közös választ kerestek –, és megtalálni véltek – gondjaikra. A gyakorlati, hétköznapi szakmai problémák összegzése az iskola szerepének átfogó értelmezését tette szükségessé, majd a pedagóguscsoport együtt határozta meg saját iskoladefinícióját, s ezt követően ennek minden részletében a pedagógiai stratégiának alárendelt módon (tevékenységek, szabályok, tér, idő stb.) megteremtettek egy hétköznapiakban is működni képes iskolát.

Ez az iskola eredetileg a hatosztályos gimnázium volt. Tekintettel arra, hogy ezt 1988-ban törvény tiltotta, először négy és fél éves éves, majd 1996-tól hat éves, 2005-től hét éves, majd 2007-től ötéves középiskola, végül 2018-tól általános iskola is. Az általános iskola kultúraközvetítés mellett alapvetően a tanulási, szociális kompetenciák fejlesztésére koncentrál, és a gimnázium ezen felül felkészít az érettségire, felsőfokú tanulmányokra, az értelmiségi pályákra is (végzett tanítványaink kb. 99%-a tanult, vagy jelenleg is tanul felsőoktatási intézményben). E tény önmagában megmutatja és ezen keresztül meg is határozza az iskolahasználók körét. A magas túljelentkezési arány pedig biztosítja, hogy alapvetően jól motivált, konszolidált tanulók járnak az AKG-ba. A felvételi rendszerünk sajátosságából következően – a tanulók harmadát nem az iskola, hanem az alapítvány veszi fel. Tanulóink, differenciált általános iskolai tanulmányi előmenetelűek családi közegük az iskola által felvettekéhez hasonló.

Az AKG-ban –1996 óta – kiegészítő támogatás hiányában – a szülők fedezik a költségek egyre növekvő részét, ma már mintegy kétharmadát. Bár differenciált a hozzájárulás mértéke, a költségtérítés miatt többnyire csak az átlagosnál magasabb jövedelmű családoknál jelenünk meg iskolai alternatívaként. (Fontos visszajelzés, hogy szinte minden családból a testvérek is hozzánk jelentkeznék, és az is, hogy nagyon sok pedagógus szeretné hozzánk járatni gyermekét). A havi 100 ezer Ft szülői költségtérítés, az ingyenes elitgimnáziumokkal való versenyben, csak a programunkat ismerő és azt támogató, és jól kereső családoknak jelent vonzerőt. Ezt igazolja, hogy az OKI 2003. évi felmérése alapján az AKG-ba járó tanulók szüleinek a legmagasabb az iskolai végzettsége (15,93 év átlagosan iskolában töltött idő) az országban. Az AKG épületének helye is jelentős befolyással van az iskolahasználói körre. Óbudán közlekedési centrumban található, így elsősorban a Budán és a Buda környéki agglomerációban lakó családok elsősorban, nyolcadikos gyermekei felvételiznek hozzánk. Ebben a körzetben az országos átlagot meghaladó jövedelemmel és anyagi feltételekkel rendelkeznek a családok. Tanítványaink így olyan gyerekek, akik az országos átlagnál messze jobb körülmények között, ingergazdag környezetben élnek; nagy hányaduk jó idegen nyelvi előképzettséggel, művészeti és sportkörökbe járva, számos külföldi nyaralással (teleléssel) az emlékeiben érzik az iskolánkba, és itt is hasonló életet él.

A tipikus AKG-ba járó diák öntudatos, az életkori sajátosságoknak megfelelő módon ugyan, de erős érték- és normatudattal, de elfogadási készséggel, továbbá nagy többségük erősen motivált, jó kognitív adottságokkal rendelkezik. Az ő fejlődésüknek támogatására vállalkozik az AKG.

ALAPVETÉS

Az AKG a pedagógusok iskolája, autonóm pedagógiai műhelyként működik. Az iskola pedagógiai stratégiáját, nevelésfilozófiai elveit, pedagógiai módszereit, tanterveit, képzési programját, tananyagait, ismerethordozóinak nagy részét az itt dolgozó pedagógusok hozták létre. Az AKG legfelső döntéshozó fóruma a nevelőtestület. A nevelőtestület munkáját az önismeret, a pedagógusok közötti együttműködés előírása jellemzi.

Az AKG eredendően nem pedagógiai, hanem iskolaszervezeti próbálkozás. Öndefiníciónk legfontosabb alapelve, kiindulópontja, stratégiáját, hétköznapijait meghatározó rendezőelve, a tanulókörzpontú iskolaszervezet, a különböző autonómiák érvényesítése, az eltérő szempontok szervezeti formákban való megjelenítése, és az egyeztetés feltételeinek megteremtése. Az AKG eredményes működése érdekében érintett valamennyi szereplő – szülők, tanulók, a fenntartó szervezet, a pedagógusok közösségei, a pedagógusok – egyaránt autonómiát kapnak. A kialakított szervezeti rendszerünk eljárásrendje, érdekegyeztetései készítetnek minden résztvevőt a megállapodásra, a közös érdek – minden egyes tanuló optimális fejlődése – hatékony szolgáltatára.

Az AKG 25 önálló pedagógiai műhelyből áll (kisiskolák). A nevelőtestület a közösen meghatározott pedagógiai célok megvalósításában autonómiát biztosít számukra. A tanulók optimális személyiségfejlődésének támogatása érdekében, a kisiskola jogosult az aktuális feladatokhoz igazítani az általa szervezett tevékenységformák megvalósulási módját.

A tananyagok, tantárgyak, tantervek, az időfelhasználás, a tér elrendezése, a munkarend egyaránt a pedagógiai programnak alárendelten készültek. Az egyes műveltségi területeket, tevékenységformákat kialakító szakmai műhelyek – a nevelőtestület által meghatározott időkeretek között, autonóm módon – hozták létre, az adott tevékenységforma sajátos fejlesztési céljait, tartalmait, követelményeit. A nevelőtestület az általuk kialakított tantárgyi programok tartalmát, fejlesztési követelményeit csupán a pedagógiai program alapcéljainak teljesülése szempontjából vizsgálja, a szakmai elvek és a gyakorlat az adott szakmai közösség kompetenciája.

Az AKG programjának kiemelt alapelve, hogy az iskola tevékenysége az adott jogszabályi környezet figyelembevételével, a család és a szakma közötti együttműködésre épül, s ebben minden más szereplő háttérbe szorul. Az AKG feladata az iskolahasználók pedagógiai, képzési szükségleteinek a kielégítése, melyet közzétett programja alapján, az ezt a programot választó családok vesznek igénybe. A szakmai program nyilvánossága, közérthető egyértelmű indoklása lehetővé teszi, hogy a minket választó családok a program alapján döntsenek az iskoláról, a program választása egyben biztosíték arra, hogy mód legyen a bizalmi elven működő folyamatos együttműködésre a gyerekek optimális fejlődése érdekében. Az iskola egyetlen gyerek nevelését sem veszi át szüleitől, ebből következően egyetlen lényegi döntést sem hozhat ellenükre.

Az AKG alapítványi iskola. Az alapítvány kuratóriumában 2012-ig az alapítók hét képviselője biztosította a társadalmi elvárások megjelenítését. Az iskolahasználók közös szempontjainak érvényesítése érdekében, a szülők három és a tanulók két képviselője vett részt. Az autonóm nevelőtestület három képviselője volt tagja a fenntartó szervezetnek, akik a szakmai szempontokat képviselték a fenntartói döntésekben. A jogszabályi környezet megváltozását követően 2012 nyarától az eredeti alapítók jogutóddal történt megszűnéséből következően, az állammal történt megállapodás követően véglegesen az AKG Egyesület vette át az alapítói jogokat, új kuratóriumot nevezett ki megtartva az eredeti képviselői elvet.

Az AKG alternatív iskola. Fontos jellemzője iskolánknak a múlt század eleji reformpedagógiához való közvetlen kötődés. Névválasztásunk fő okát egyrészt a megalakulás-kori időszak sajátos történelmi körülményei adták, másrészt azt kívántuk kifejezni, hogy érdemi alternatívákat kívánunk nyújtani tanítványainknak – alapelvnek tekintve a szuverenitást, az autonómiát, az egyediséget. Ezért gimnázium az AKG, ezért választhatnak önálló programot diákjaink, ezért indulhatnak különböző irányokba, ezért vesszük figyelembe máshol vállalt kötelezettségeiket. Az AKG címerében három kapu áll, kifejezve a különböző utak irányok lehetőségeit, s a hét/öt év alatt arra törekszünk, hogy valódi alternatívákkal találkozzanak.

Az iskolahasználók egyedi szempontjainak differenciált érvényesítése érdekében, a tanulók eltérő személyiségfejlődési ütemének, különböző adottságainak, motivációjának biztosítása érdekében az AKG lemondott a nevelés során a jogi eszközök alkalmazásáról. Az iskola, intézményként nem használja jogait, mert úgy látjuk, hogy minden gyerek más, s tanítványaink fejlődésének támogatása a szülőkkel, tanulókkal való közös egyedi döntések útján valósítható meg. Lemondtunk az intézményi szabályozó eszközökről, (pl. házirend, fegyelmi, jutalmazási szabályzat) s helyükre a közös pedagógiai döntést, a helyi belső szabályozást, az információ szabadságát, a tanulók szabad döntését, a személyességet, az érdeklődést, valamint az érdekeltiséget helyeztük.

A tanulók összehangolt, tudatos támogatása. A tanterv kialakítása, a tantárgyi programok létrehozása során kiemelt fontosságot tulajdonítunk az egyes tanulót támogató hosszabb távú tudatos tervezésnek, a különböző hatások összehangolásának, a pedagógusok együttműködését elősegítő belső szervezetnek, annak a környezetnek, tér- és időelrendezésnek, azoknak a tevékenységformáknak, amikben, és ahogy a tanulók mindennapjaikat töltik.

Iskolát hozunk létre, nem teóriát. Az AKG programjában és napi gyakorlatában számos ellentmondás, probléma található, mert mindvégig a legfontosabb alapelv a megvalósíthatóság volt és maradt. Minden elvi kérdés eldöntésekor egyszerre merült fel a feltételek hiánya és megteremtésének lehetősége, a jogi környezet, a szokások által kikényszerített kompromisszum szükségessége az elvi megközelítéssel.

Ezért az AKG legfontosabb alapelve, az éppen hozzánk járó gyerekek jelene, sikeres jövője, öröme.

A GYEREK NEM AZ ÉLETRE KÉSZÜL, HANEM ÉL

Az AKG jelenlevő iskola

Az AKG pedagógiája arra az egyszerű axiómára épül, hogy a gyerek nem az életre készül, hanem él. Az iskola nem háríthatja át tanítványaira saját feladatát, nem terhelheti az egyébként is nehéz, krízisekkel terhelt életszakaszt a tudatos életre készülés – számára különben sem felfogható – terheivel. Az AKG pedagógusainak szakmai meggyőződése, hogy a gyerek és a kamaszkor éppen annyira átmeneti állapot minden ember életében, mint életünk bármely más szakasza. Éppen ezért, önmagában való célként határoztuk meg, hogy a tanulók boldog, kiegyensúlyozott életet élhessenek iskolánkban. A jelenlevőség nem azt jelenti, hogy az iskolának szerintünk nincsenek a felnőttkorra kondicionáló funkciói, hanem azt a meggyőződésünket fejezi ki, hogy az ember hétköznapijait – néhány kivételes és rövid időszakot kivéve – nem a távlati célok hatják át, hanem a rövidebb távú sikerekre törekvés, napi apró örömek, a felmerült problémáknak, konfliktusoknak a feloldására irányuló cselekedetek. Az AKG olyan élethelyzeteket teremt, ahol a kisgyerek és a serdülő fiatalember egyaránt megtalálja a neki megfelelő alternatívákat, ahol a felnőtt szakemberek segítségével a hétköznapiak során alakul ki minden tanítványának a saját sikeres élete, külön kondicionálás, egyedi hosszú távú célképzés nélkül a hétköznapi élet során. Az iskola maga az élet olyan, amelyben a gyerek számára természetes közegben alakulnak ki szokásai, együttműködési formái. A tanulók hétköznapi gyakorlata mutatja meg számukra, hogy milyen a világ, s napi konfliktusaik, sikereik, kudarcaik, erőfeszítésük, ezek közvetlen eredménye alakítja jellemüket, szokásaikat, értékrendjüket egyaránt. Így látjuk biztosíthatónak, hogy a külső motivációs hatások, folyamatosan belsővé váljanak, s a tanulási motiváció biztosítja – álláspontunk szerint – a személyiségfejlődés legbiztosabb háttérét.

Az AKG kiterjesztve az iskola hatókörét tanítványainak teljes személyiségére kíván hatni.

E cél érdekében összehangolja az érték- és normaközvetítést, a tanulásszervezési eljárásokkal, személyiségfejlődésének támogatásával, behozva a tanulás minden formáját az iskolába. Az AKG patrónusai/kísérői a szülőkkel és a tanulókkal külön-külön egyeztetik, hogy milyen módon és mértékben vesz részt az iskola tanítványai fejlődésének támogatásában. A kiterjesztett iskolafunkció azt jelenti, hogy az iskolaszocializáló, ismeretközvetítő, képességfejlesztő, érték- és normaközvetítő feladatra egyaránt vállalkozik. Nem mindenkinél minden feladatra, hanem minden gyereknek eltérő prioritásokkal az adottságainak, motivációjának megfelelő, számára fontos és szükséges funkciókat igyekszünk teljesíteni.

Az AKG érték- és normaközvetítő iskola.

Az életkorhoz igazodó módon törekszünk erős érzelmi kötődést teremteni, továbbá az intellektuális belátás és - megértés indokait biztosítani, a polgári-demokratikus társadalom, így különösen a szabadság, a szolidaritás, az igazságos társadalom értékeinek. Minimumkövetelménynek tekintjük, hogy törvénytisztelő, öntudatos állampolgárként, stabil értékrenddel jussanak el az iskola befejezéséig. Tekintettel arra, hogy tanítványaink adottságai, szociokulturális háttére eleve sikerre kondicionálja elsöprő többségüket, különösen fontosnak tartjuk a tanulás támogatása során az együttműködés, a tolerancia, a szűkebb közösség (család, barátok) és a tágabb

közösség (haza, emberiség) iránti elkötelezettséget, kiemelten a hazaszeretet, a közösségi identitás, felelősség és nyitottság hétköznapi tanulásban való érvényesítését.

Az AKG személyközpontú iskola.

Pedagógiai, szakmai programjának másik kiemelt alapelve, hogy a működés középpontjában az egyes gyerek áll – ezért alakítottuk ki a személyes kapcsolatokat leginkább erősítő, folyamatos együttműködést igénylő tevékenységformákat (epochák, projektek), szervezeti formákat (kisiskolák, patrónusi rendszer). Az iskola akár tudatában van, akár nem, mindenképpen hat tanítványai személyiségére, információt közvetít, képességet fejleszt, értékeket, normákat közvetít, erkölcsöt alakít és hatással van a tanulók szociális képességeire, társadalmi betagozódására. Egy-egy iskolát éppen az tesz sajátossá, hogy miképpen határozza meg prioritásait, mennyire tudatos a szerepvállalása, mennyire hangolja össze a vállalt funkciókat és ezek megvalósításának eszköz- és feltételrendszerét. Az AKG különböző iskolafunkciók mindegyikére vállalkozik, de a különböző gyerekeknél különböző módon. Az AKG pedagógiai elveinek hátterében az a meggyőződés áll, hogy minden gyerek más. Eltérő adottságokkal, motivációval, értékekkel rendelkezik, és az iskola minden egyes tanítványának optimális fejlesztésre koncentrálna. Nem definiáltuk általában a tanulót, mint a képzés tárgyát, hanem célul tűztük ki, hogy minden gyerek találja meg iskolánkban személyes motivációjának, tehetségének, szociális és kulturális hátterének leginkább megfelelő célokat, tevékenységformákat, módot adva önismertük kifejlődésére, reális énképük kialakulására. Tekintettel arra, hogy jelentős túljelentkezés van az AKG-ba, kevés a tanulási nehézséggel küzdő tanuló, de egyéb okok miatt számos sajátos nevelési igényű gyerek kerülhet hozzánk – az AKG pedagógia rendszere lehetővé, sőt szükség-szerűvé teszi az egyéni foglalkozást. Az AKG éppen a személyes pedagógiája miatt, céljaiban, módszerében, tanulásszervezési eljárásaiban vált alkalmassá a tehetséggondozásra éppúgy, mint az integrált oktatásra.

Az AKG szabad iskola.

Az iskola valamennyi tanítványát – életkorától, eredményeitől függetlenül – szuverén önálló embernek tekint. A szabadság a mi értelmezésünkben az információ szabadságát, az adott kérdésben érintetteknek a döntésben való részvétel jogát, és a döntés következményeinek vállalását az a felelősséget egyaránt jelenti. Az egyes döntések, a közösen elfogadott szabályok a folyamatos kommunikáción, az eltérő álláspontok közelítésén, egyeztetésén alapulnak. Az AKG pedagógusai szakmai döntéseiket tanítványaikkal közösen hozzák meg, elfogadva és megjelenítve azt a tényt, hogy a pedagógus és a tanuló aszimmetrikus helyzetben van, éppen ezért minden tanárnak kötelessége minden információt megosztani az érintett tanulókkal, az adott döntésre, tevékenységre vonatkozóan. Ha egy döntést a tanuló ellenére hoz meg a pedagógus (testület), ezt is csak a szüleivel való egyetértésben teheti. Az AKG közös döntések eredményeképpen, biztosítja tanulói számára, azt a lehetőséget, hogy különböző módon vegyenek részt az iskolai életben, a teljes azonosulástól, a szinte teljes kivonulásig. A szabad döntés joga a programválasztásra, a szakirány választásra egyaránt vonatkozik.

Az AKG erős és differenciált közösségi struktúrát biztosít.

A képzési idő első korszakában a gyerekek természetes igazodási törekvéseit felhasználva a családokkal közösen, -törekedve a családi közösségi értékek iskolai érvényesítésére- úgy szervezzük meg a tevékenységformákat, hogy a gyerekekben minél előbb alakuljon ki a másik ember tisztelete, a közösségi lét élménye, a szabályok, az alkalmazkodás szükséglete. Később a

serdülőkör egyik fontos, sajátos jellemzője, hogy a szülőkről való leválásban, majd a felnőtt társadalomba való fokozatos betagozódásban, az önazonosság kialakításában a kortárs csoport hatása a legerősebb. Ahhoz, hogy az iskola légköre, hatásmechanizmusainak eredője határozza meg, hogy a kortárs csoportban milyen értékek váljanak megszokottá, meghatározóvá, milyen alapon választódnak ki a norma-meghatározó személyek, a csoportok domináns szereplői, milyen napi témák kerüljenek napirendre közöttük elengedhetetlen, hogy kiterjessze hatását a kortársi közösségekre, a tanulók tevékenységének minél tágabb körére. Igyekezünk megszüntetni az iskola munkahely jellegét, mind az időbeosztása, mind a tér kialakítása, mind a tanulás megszervezése során. Tanítványaink társas életében, napi témáiban közvetlenül az iskolai erős közösségeken keresztül veszünk részt, s behozzuk az iskolába az életkorukban természetes témákat, problémákat. Igyekezünk erős érzelmi kötődést teremteni közvetlen környezetük iránt.

Az AKG a hétköznapi élet színtere, hely, ahol jó lenni.

Az iskola a legfontosabb helyszíne a kisebb tanulók és a majdnem felnőtt tizenévesek mindennapjainak, ébenrltük nagy részét itt töltik el. Ezért kell mindenekelőtt megfelelő motivációs légkört teremtenünk. Ezt a teret, ezt az időt, ezt a közeget kell olyanná formálni, amelyben az ember képessé válik a közösség és önmaga hasznára válni, boldog és sikeres életet élni. Az a környezet, amelyben a 6 éves gyerekből 19 éves ifjú felnőtt lesz, teremti meg a későbbi felnőtt ember elemi szokásait, gesztusait, viszonyát másokhoz, önmagához, azaz magát az életet. Arra törekszünk, hogy az AKG élhető életteret biztosítson, olyan helyé váljon, amely érzelmi kötődést teremt, s az itt szerzett élmények, hosszú távon is beépüljenek tanítványaink emlékeibe, szokássá váljanak.

Az AKG tehetségdondozó iskola

Alapvető fontosságúnak tartjuk hozzánk kerülő családok alapvető attitűdjének megfelelően az iskola, értelmiségi alapképző funkcióját. Kiindulópontunk, hogy minden gyereknek vannak olyan adottságai, amelyeket a társadalom tehetségnek ismer el, és sikerrel honorálja. Az AKG tanítványai felé a tevékenységek különböző formáiban megjeleníti, s a hétköznapiakban támogatja a legfontosabb értelmiségi, képességek kialakulását erősítését. Folyamatosan segíti öntudatra ébredését, tehetségének felismerését, kibontakozását, a jövendő pályához szükséges kompetenciák, ismeretek megszerzésében támogatja. Fontosnak tartjuk, hogy végzett tanítványaink minél inkább szilárd értékrendszerrel, határozott életstratégiával, világos személyiségcélokkal, felelősségtudattal, közösség és nemzettudattal, általános intelligenciával rendelkező, szabad, szuverén, döntésképes, alkuképes, jogkövető, aktív, felelősségteljes, kötelességtudó, önismerttel bíró, toleráns, céltudatos, közösségi, művelt, kulturált emberek akarjanak lenni. Ismerjék meg önmagukat, legyenek képesek reális célok kitűzésére, és segítsük őket az önállóan választott pálya alapvető képességeinek belsővé válására. Célunk, hogy további életük során törekedjenek ezen értékek érvényesítésére, önmaguk ilyen irányú fejlesztésére, érezzék bármelyik hiányát.

Mindezen elvek teljesülését az AKG elősegíteni kívánja, de nem gondoljuk, hogy a tanulók fejlesztése az iskola dolga lenne. Az AKG egy – bár szándékaink szerint fontos – része tanítványaink életének. Törekvésünk arra irányul, hogy összhangban legyünk életük más szereplőivel, hatótényezőivel, ismerjük azokat és vegyük figyelembe döntéseink, tevékenységünk során. Az AKG a történelmi kihívásokra, a középiskola szerep- és hitelvesztésére adható számos megold-

dás közül – nem vitatva más megoldások helyénvalóságát sem – az iskola szerepének megváltoztatását, hatókörének kiterjesztését és az összetett funkciók prioritási rendjének átalakítását választotta.

TANULÓKÖZPONTÚ, ÖNIGAZGATÓ ISKOLASZERVEZET

Minden intézmény egyben szervezet is, s elengedhetetlen minimális követelménye a szervezeti, irányítási rendszernek, hogy jogszerűen működjön, és az intézményi célok hatékony teljesülését segítse elő. Az iskola, hasonlóan a színházhoz – vagy még inkább a templomhoz – csak nagyon nehezen mérhető hatékonysággal működik, legfeljebb pedagógiai programjában meghatározott céljainak feladatainak teljesülése kontrollálható, de az abban foglaltakat számos intézményen kívül álló előírás, tényező befolyásolja. Alig van szabadsága egy-egy intézménynek, összetett feladatai prioritásainak meghatározásában. Talán ezért, talán a gyorsan változó világ miatt, de ma az iskola szervezetét alapvetően nem a funkciója, hanem a törvényi, jogszabályi korlátok, előírások, valamint a tradíció, a megszokás határozza meg. Ezért volt számunkra alapvető fontosságú az intézményi szervezet célorientált kialakítása, s ehhez először az iskola általános sajátosságait kellett megfogalmazni.

AZ ISKOLÁK SZERVEZETÉT BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK

Az iskola a családok nevelési feladatait veszi át olyan mértékben, amennyit az állam előír számára, ehhez közösségi forrásokat használ fel egyéni „fogyasztásra”.

Az iskola rigid, nehezen változó intézmény, hiszen lényegét tekintve a stabilitásban érdekelt. Alapvető feladata a status quo közvetítése a jövő számára.

Közszolgálati feladatot látnak el, működésük túlszabályozott, tevékenységük döntő elemeire kicsi a befolyásuk (törvény, tartalmi szabályozás, output feltétel, tankönyv, tárgyi feltételek, finanszírozási mód, mérték stb.).

Az iskolák monopolhelyzetben vannak (tankötelezettség), ezért nehéz csak az iskolahasználókra szervezni az intézményt, a családok többsége számára az iskola az állam helyi megjelelése.

Tisztázatlan szakmailag, jogilag egyaránt, hogy meddig terjed/het az iskola a gyerek életében. A tradicionális feladataira már, az új feladataira még nincs felkészülve.

Az iskola viszonylag kis szervezet, amely méreteihez képest rendkívül összetett feladatot lát el. Funkcióit sem a tulajdonos, sem a használói kör, sem a szakma, sem a közfeladatot meghatározó állam nem tudja külön-külön meghatározni, így mind a szabályozás eljárásrendje, mind tartalma rendezetlen, tisztázatlan.

Az eltérő és összetett célok és feladatok, a differenciált elvárások, nem teszik lehetővé egyértelműen a hatékonyságkritériumokat.

A szervezetekre általában egyáltalán nem jellemző sajátossága az iskolának, hogy a munkavállalói kör törvényileg is legitimált tulajdonosi jogosítványokkal is rendelkezik (stratégiai célok szervezeti rendszer meghatározása, vezetői program véleményezése).

Hosszú távú szakfeladata van tevékenységének, eredményessége közvetlenül nem mérhető. Kontrollálható eredményeinek megítélése differenciált.

A rögzített szakmai, pedagógiai programját mindenképpen végig kell csinálnia (amit elkezdünk, azt be kell fejezni), rendkívül kicsi a változás képessége.

Drága, és nem megtérülő a feladatellátásához szükséges infrastruktúra. Igen magas induló tökére van szüksége, jelentős a működési költsége is, közvetlen jövedelem nem várható tőle, tulajdonosának (fenntartó) elvárásai jelentősen eltérhetnek az iskolahasználói kör elvárásaitól.

Az egyes munkavállalók nagyfokú autonómiát élveznek, egyben a legfontosabb feltétele a hatékony működésnek a szakfeladatot ellátó munkavállalók munkájának összehangoltsága.

Szuverén szakértelmiségi feladatot látnak el a pedagógusok, kollektív (nevelőtestületi) autonómiával, és az együttműködők térben és időben nem is találkoznak a munkavégzés során, mégis munkájuk eredményének feltétele az együttműködés.

Az iskola nem, vagy csak nagyon ritkán vállalhat kockázatot, a gyerek ugyanis csak egyszer 12–13–14–18 stb. éves.

Nagyon széles, több szereplős horizontális, egylépcsős vertikális döntési lánc jellemzi működését. Szigorú hierarchiával, hivatali alá-fölérendeltséggel. A vezetés teendőinek többsége államigazgatáshoz, tanügyigazgatáshoz köthető.

Áttekinthetetlen, vizsgálhatatlan az egyes napi cselekedetek hosszú és rövid távú hatásmechanizmusa.

Kisszervezet jellegéből következően, amennyiben formális struktúrája jelentősen eltér az informáltól, működésképtelenné válik.

Nagyon eltérő helyzetűek, informáltságuk és érdekük az iskolahasználók domináns csoportjai.

Napjaink középiskoláinak közös jellemzője továbbá, hogy az iskola belső döntéshozatali rendszere ellentmond az általunk meghatározott feladatoknak. A szigorúan hierarchizált, igazgatási szempontoknak alárendelt, információs, érdekeltségi és döntési rendszer egyaránt tantárgyakra szerveződött. A tanárok együttműködése egy-egy tanuló fejlesztése érdekében rendkívül nehéz. A munkaközösség a legfontosabb szervezeti egysége az iskolának. A munkaközösségekhez rendelt az anyagi érdekek (óraszám, jövedelem), a munkarendi kérdések (órarend), a munkafeltételek (kabinet, taneszközök stb.), valamint a munkahelyi siker (átlagok, eredmények, tanulmányi versenyek stb.) és a kudarcok (bukások, lemorzsolódás stb.).

A jelenlegi gimnáziumi belső szervezeti rendszer kontra-produktív a tanuló szempontjából, az iskolák tantárgyakat tanítanak, és nem gyerekeket. A matematika vagy testnevelés stb. szakmai műhelyeknek az a közös vonása, hogy azok a tanárok vannak benne, akik biztosan nem tanítják ugyanazt a gyereket. Nem is ismerünk hasonló – törvény által is megerősített – intézményi formát, amelyben definíciószerűen ellentmond a szervezet a törvényben előírt és szakmailag szabályozott feladatnak. Az iskolaszervezet nem teszi érdekeltté a munkavállalókat az egyes tanuló összehangolt fejlesztésére, a differenciált tevékenységformák kialakítására, sőt kifejezetten akadályozza a szakemberek együttműködését a tanulók fejlesztése érdekében.

Az iskola pedagógiai elveinek, képzési céljainak érdekében újra kellett gondolni az iskolaszervezet működésének egészét, beleértve a belső érdekviszonyokat, az információs rendszert, a döntés-előkészítést, és a döntés mechanizmusait éppúgy, mint a korrekciós, önszabályozó technológiát – azaz az iskolafunkciók újrafogalmazása, az iskolaszervezet átalakítását is jelentette egyben. Amikor kialakult az AKG programja, figyelembe kellett venni, az iskola általános sajátosságait, s ennek keretében kellett kialakítani a saját programunk szervezeti rendszerét.

Az AKG eredendően nem szakmai, pedagógiai, hanem a szervezeti, modernizációs program. Az iskolaszervezet átalakítása időben meg is előzte a pedagógiai program létrehozását, tekintettel arra, hogy az AKG a középiskola kritikájából fejlesztette ki önmagát. Tapasztalataink alapján axiómaként kezeltük, hogy az évszázada kialakult iskolai szervezeti rendszer nem alkalmas az AKG pedagógiai programjának teljesítésére.

Az AKG személyközpontú pedagógiai program alapján működik, szervezetét is ennek rendeli alá. A jelenlét, a jogi eszközökről való lemondás a pedagógiai folyamatban, kiterjesztett

iskolafunkció, a személyközpontúság, a tanulók differenciált támogatása stb. mind más szervezeti irányítási rendszert követel.

AZ AKG SZERVEZETI ALAPELVEI, KÖVETELMÉNYEI

AZ AKG A KISISKOLÁK HÁLÓZATA

Iskolánk szervezeti irányítási rendszere hosszú idő alatt alakult át, az eredeti kis –együtműködő pedagógusokból álló – műhelyből a jelenlegi összetett sokfunkciós szervetté. Ezt a folyamatot valamennyi öndefinícióval rendelkező önálló alkotóműhely átélte, s a szükségszerű változásokat számos – szakításig menő – konfliktus terhelte mindenhol, így az AKG-ban is. A stabilitást azonban mindvégig biztosította, hogy már a kiinduló helyzetben megállapodtunk a legfontosabb alapelvekben mind a programot, mind a szervezetet illetően, így a folyamatos korrekció, mindvégig a változatlanságot volt hivatott biztosítani.

Az AKG alapvető hatékonysági kritériuma az egyes tanulók optimális fejlődésének támogatása, az egyes iskolahasználók elégedettsége, más kritériumok csak ennek alárendelten érvényesíthetők.

Az AKG-ban tanulókörponti iskolaszervezetet kellett létrehozni. A szervezeti, irányítási rendszernek a szakmai programot kell szolgálnia. Csak olyan érdekeltségi, döntési rend hozható létre, ahol a tanügy-igazgatási, gazdálkodási, szervezeti és más szempontok nem kerekedhetnek a pedagógiai szempontok fölé.

Az AKG a pedagógusok iskolája. Míg az egyes tanulóira vonatkozó döntéseket csak az érintett családdal, tanulóval közösen lehet meghozni, addig az iskola egészére, vagy egyes közösségeire vonatkozó egyedi és stratégiai döntésekben, szakmai feladatokban az AKG nevelőtestülete, illetve az adott szakmai közösség a kompetens, döntéseit az iskolahasználói kör nem írhatja felül, hiszen a program ismeretében választották az AKG-t.

Az öngazgatás alapja a testületi döntési rendszer. Az AKG szuverén szakmai programra épül, létrehozója nevelőtestület, így minden kérdésben a legfelső döntéshozó testület a nevelőtestület. A szervezet minden elemét – információs rendszer, döntés-előkészítés, érdekeltségi rend, döntési hatáskörök kijelölése, visszacsatolás, korrekció – a nevelőtestület alá kell rendelni. A formális szervezeti struktúrában az informális struktúrát kell megjeleníteni. A személyesség pedagógiája csak öngazgató nevelőtestülettel, egymást ismerő, egymással mindennapos munkakapcsolatban levő pedagógusokkal valósítható meg. Az iskola az, ami az ott dolgozó pedagógusok együttese, saját személyes kvalitásaikkal, motivációjukkal, kapcsolataikkal. A nevelőtestületen belül a különböző szakmai feladatokra önálló testületeket kell létrehozni.

A nagy- és a kisservezet egyidejű érvényesítése. A szervezeti rendszernek össze kell kapcsolnia a kisiskolák barátságos, mindenki számára átlátható, érezhető napi gyakorlatát, személyes együttműködési formáit a magas színvonalú képzés tárgyi és személyi szervezeti feltételeivel. Szervezetet a pedagógiai feladatokra csak a szervezet külső kapcsolataira szabad szervezni.

Az AKG 25 önálló kisiskola hálózataként működik. A kisiskola mindössze 4-6 pedagógusból áll (kísérőkből, patrónusokból)- Itt elképzelhetetlen a hierarchia, a bürokrácia, nincsenek hivatalos belső rendezvények, egyszerűen mindennapos együttműködés van. A kisiskolák együttműködése a egyeztetés eljárása az AKG legfontosabb szervezeti mechanizmusa.

A nyilvánosság követelménye. Tekintettel arra, hogy döntést csak megfelelő információ birtokában lehet hozni, bármely, egész iskolát érintő kérdés valamennyi iskolahasználó, munkavállaló számára hozzáférhető kell, hogy legyen. A teljes nyilvánosság alapelve, minden döntésben az érintettek teljes körét jelenti, abból kiindulva, hogy információnak ott kell lennie, ahol a

döntés születik (a nyilvánosság követelménye azt is jelenti, hogy az egyes tanulót érintő kérdésekben viszont más nem informálható csak az érintett szülők, pedagógusok).

A testületi döntés és egyéni felelősség. Az AKG szakmai döntési rendszere hierarchiamentes. Az egyes pedagógiai szakfeladatok ellátására csak testület utasíthat munkavállalót. A feladatokat ellátó munkavállalókat az érintett közösség választja, a hierarchiát a funkcionális felelősség váltja fel, alapja a bizalmi elv érvényesülése. Az érintettnek a feladatért akkor is teljes felelősséget kell vállalnia, ha az adott döntéssel nem ért egyet.

Az autonómia és együttműködés. A pedagógia összehangolt munkát, a tanárok együttműködését igényli; olyan szervezetet kell működtetni, amelyben a program keretei között az egyes feladatot ellátó szakmai testületek, pedagógusok autonóm módon döntenek, és együttműködésüket kikényszeríti a döntési, információs rendszer. Az AKG egyik kiinduló alapelve, hogy szuverén pedagógusok együttműködésére alapozva autonóm iskola jön létre, melyben az egyes pedagógusnak a közösen megállapodott keretek között önállóságot biztosítunk, saját munkájának, feladatainak meghatározásához és végzéséhez. Alapelv, hogy szabad iskolában csak szabad emberek élhetnek.

Folyamatos önkorrekciónak képességének szervezeti biztosítása. A program és a szervezeti alapelvek érvényesítése érdekében, önálló visszacsatolási rendszert kell létrehozni, és biztosítani kell az adott jogi, gazdasági, szakmai körülményeknek megfelelően az alapelvek érvényesülését. A korrekcióra csak az érintett testület jogosult.

Az AKG sajátosságaira való tekintettel (lemondás a jogi eszközökről a pedagógiai folyamat során, öngazgatás, hierarchiamentesség stb.) biztosítani kell az önálló jogérvényesítést, a felbontás megfelelő fórumait, eljárási rendjét.

A pedagógiai feladatok feltételeit biztosító háttérszervezetnek (gazdasági iroda, gondokság stb.) szigorú munkamegosztással, határozott munkaköri előírásokkal, a jogi-, munkavállalói követelményeknek megfelelően hierarchizált szervezatként kell kialakítani, alárendelve a nevelőtestület által választott ügyvezetésnek.

AZ ISKOLAHASZNÁLÓI KONTROLL

ISKOLAHASZNÁLÓI KONTROLL A FENNTARTÓ SZERVEZETBEN

Az Alapítvány kuratóriuma gyakorolja a fenntartói jogokat; működését a jogszabályi előírások, az alapítvány alapító okirata, szabályzatai határozzák meg. Fenntartóként, önként vállalt korlátokkal, felügyelőbizottsági jogosítványokkal tevékenykedik. A kuratórium fenntartói jogosítványait korlátozza, így a vezetőválasztásban a nevelőtestület döntéseit fogadja el. A kuratóriumnak egyszerre kell biztosítania az iskola szakmai, gazdasági autonómiáját és az érdemi iskolafenntartói és iskolaszéki funkciókat. Így az iskola és az alapítvány közötti megállapodás biztosítja a kuratórium számára az ellenőrzési jogot, de szakmai, gazdasági kérdésekben autonómiát biztosít az iskolának. A megállapodás része, hogy amennyiben a kuratóriumnak a jogszabályokban a fenntartónak biztosított területeken van más álláspontja, mint a nevelőtestületnek, akkor külső tanácsadó segítségével jut közös döntésre. A kuratórium ugyanakkor kontrollszervezetként működik. Tagjai között a tanulók, a szülők és a nevelőtestület képviselői is vannak (a - már végzett tanulók szüleinek és a nevelőtestületnek 3–3 képviselője van. A fenntartó szervezet az iskolánk hatékony működésében érdekelt valamennyi terület nevében folyamatosan ellenőrzi, felügyeli az AKG működését, megjeleníti a különböző érdekcsoportok szempontjait, érvényesíti az iskolahasználók érdekeit, biztosítja az AKG programszerű működését.

ISKOLAHASZNÁLÓI KONTROLL A MŰKÖDÉS SORÁN

A programszerű működés elemi feltétele, hogy őszi nyitott légkörben, mindenki számára módot adjunk az AKG hétköznapi és stratégiai típusú problémáinak megvitatására, a számára fontos problémák megoldására. Az AKG ezért szervezett formákat biztosít a folyamatos kommunikációra, az egyedi eseti problémák megoldására.

Tanulóra vonatkozó döntés nem születik az érintettek véleményének meghallgatása nélkül, és csak a szülők egyetértésével hozunk fontos döntést bármely tanítványunkról, így például a tanulók órarendjének kialakítása a családok, a tanulók és a patrónusok közös döntésén alapul. A gyerekek egyéni választásukkal egyben visszajelzést adnak az egyes tárgyak elfogadottságáról, az egyes szaktanárok munkájáról is. Azok a tanárok, akiket kevesen választanak, kevesebb órához jutnak, s alacsonyabb jövedelmük lesz.

A mindennapos közös nyitáson a patrónusok és a tanulók egyaránt jelzik a napi problémákat, a megoldásra váró kérdéseket. Az információk közlésén túl a közösséget vagy az egész iskolát érintő kérések is rendszeresen felszínre kerülnek.

A csibefoglalkozásokon a tanulók kis csoportos – egyéni – beszélgetéseken jelzik egyéni problémáikat, s ezek szakmai következményeit a patrónusok jelzik a kisiskolai, nevelőtestületi megbeszéléseken. Rendszeresen tájékoztatják az érintett szaktanárokat.

Félévente a tanulók értékelik az előző időszak teljesítményét, s a csibék álláspontját a kisiskolai konferencia ismerteti az érintett szaktanárokkal.

A patrónusok/kísérők közvetlenül tartják a szülőkkel a kapcsolatot, s egyéni megoldásokkal segítik őket gyermekük nevelésében, problémáikra megoldásokat keresnek, szaktanárokkal, programokkal kapcsolatos kritikai észrevételeiket jelzik az érintett döntéshozóknak.

A tanulók évente hétfokozatú skálán érdemjeggyel minősítik a szaktanárok és a patrónusok munkáját előre megadott öt szempont alapján. A szaktanárok, patrónusok, kézhez kapják az összesített eredményüket, a kisiskolák közösen értékelik az egyes tanárokat. Az iskola honlapján évről évre közzéteszi az egyes kisiskolák, szaktárgyak átlagait.

A tanulók csibéknéként évente is értékelik a tantárgyakat, s ennek összegzését a kisiskola patrónusai átadják a szaktanároknak.

A nevelőtestület minden iskolahasználói (tanuló, szülői) előterjesztést az azt követő ülésének napirendjére vesz, és indoklással döntést hoz róla.

Az AKG képzési szakaszonként szülői, tanulói elégedettségvizsgálatot tart. Ezen keresztül is biztosítja az egyéni vélemények szervezett formában való megjelenését.

VISSZAJELZŐ-ÖNKORREKCIÓS RENDSZER

A programszerű működésének biztosításához, a folyamatos információáramláshoz, a megfelelő korrekciók biztosításához összetett, többelemű, garanciális rendszert hoztunk létre. Az iskola pedagógiai céljainak teljesülése érdekében mind a program, mind a megvalósítás minden érintett részvételével rendszeres kontroll alatt áll, s a korrekciónak egységes eljárásrendjét alakítottuk ki.

A NYILVÁNOSSÁG MINDENEKELŐTT

Az önigazgató nevelőtestület a pedagógiai feladatai között kiemelt jelentőséget tulajdonít a transzparens működésnek. Az AKG közzéteszi önálló kiadványként és honlapján pedagógiai programját, tanterveit, munkarendjét, rendezvényeit, a nevelőtestület döntéseit. A teljes képzési időszakra közzéteszük valamennyi tantárgy követelményeit, s évente önálló kiadványként a teljes napra szóló AKG-programot. A programokra való tanulói jelentkezés kétkörös, tehát a meghirdetett programokból csak azok indulnak el, amelyekre van kellő számú jelentkező. Szabadságot biztosít az iskolai közösségeknek, önkéntes diák- és tanulóöröknek a honlapon belül

önálló honlap megjelentetésére, iskolai sajtó és a faliújságok cenzúrátlan szabad használatára. Közzéteszi az iskola átvilágítását, a tantárgyak, kisiskolák tanulói értékelését. Szabad bejárást biztosít minden érdeklődőnek az iskolába.

SAKMAI ÖNVIZSGÁLAT – KORREKCIÓ

Az AKG rendszeresen teljes átvilágítást rendel önmagáról, és eredményét közzéteszi. Az elmúlt 17 évben három teljes átvilágítást vállaltunk, melyek közül kettő könyv formájában meg is jelent a nyilvánosság számára. Eredményeit pedig beépítettük az iskola pedagógiai programjába. Az önkorrektív rendszer sajátos önellentmondást tartalmaz. Ha ugyanis egy adott programra van engedélye az AKG-nak és a folyamatos változóképesség biztosítása érdekében 5–10 éves szakaszokban felülvizsgálatra kerül a program egésze, akkor alkalmazkodás a kihívásokhoz, a problémakezelés lényegi korrekciót is eredményezhet, s ez esetben szinte állandóvá válik az engedélyezési eljárás is.

A kisiskolák patrónusai /kísérői egy-egy teljes képzési ciklus lezárásaként összegezik a tapasztalataikat, majd az év végi konferencián javaslatot tesznek korrekcióra a képzés egészére vonatkozóan.

Az AKG Alapítvány által folyósított kutatási ösztöndíjak támogatásával a képzési program folyamatos tartalmi, módszertani korrekcióját, az új eljárások kipróbálását biztosítjuk. A programkorrekciót a szakmai műhelyek, kisiskolák terjesztik a nevelőtestület elé.

Évente a három napos nevelőtestületi konferencián a tipikus problémákra a nevelőtestület közös döntés alapján keres megoldásokat.

Az epochák, témahetek tapasztalatait, tartalmi, módszertani problémáit szervezők, tanítók írásban összegzik, s közzéteszik a sikeres és kevésbé sikeres programokat.

Az egyes szaktanárokkal kapcsolatos visszatérő, tipikus problémákat a kisiskola-vezetők jelzik a szaktanárok felé, s tartós probléma esetén javaslatot tesznek a nevelőtestületnek, a PT-nek.

A belépő tanárok mellé az iskola az AKG program és sajátos módszertan elsajátítása érdekében mentortanárt biztosít. A belépő tanárok egy év próbaidővel kezdenek. A programot alacsony határfokkal érvényesítő szaktanárok mellé kisiskolai javaslatra a PT patronáló tanárt jelöl egy évre, ez alatt a szaktanár próbaidős javadalmazásban részesül. A PT javaslatához meg kell szereznie a nevelőtestület egyetértését is.

Az AKG-ba belépők első évükben teljesítik az AKG vízum követelményeit, ahhoz, hogy patrónussá/kísérővé válhassanak. Az AKG vízum, minden tipikus iskola tevékenységformán való részvételt ír elő.

A kezdő illetve jövőendő patrónusok patrónusképzésen vesznek részt.

EGYEDI DÖNTÉSEK JOGI KORREKCIÓJA

Az AKG lemondott a jogi eszközök alkalmazásáról a pedagógiai-, képzési feladatainak teljesítése során, s a szülőkre, tanulóira, pedagógusokra, a pedagógusok testületeire bízta, hogy milyen módon tudja az egyes tanítványaink optimális fejlődését elősegíteni, az iskola alapvető feladatait teljesíteni. A jog helyére a személyességet, az érdekeltséget és az érdeklődést tettük. Vannak esetek, amikor a többlépcsős, folyamatos egyeztetés, a különböző szempontok figyelembevétele együtt sem biztosítja feltétlenül az esetlegesen hibás, vagy a jog előírásait nem figyelembe vevő döntések felülbírálatát, korrekcióját. Akárcsak a családon belül, az iskolai konfliktusok elsőpró többsége megoldódik a napi együttműködés, a szakszerű döntések, a kompromisszumok és a szeretet segítségével. De vannak olyan esetek, amikor már az összes érintett jó szándékú és szakszerű megközelítése sem segít, ilyenkor kénytelenek vagyunk külső támogatást keresni, a jog segítségét kérni. Ezért hozta létre az AKG az Iskolabírásgot, amely

arra hivatott, ha bárki – az iskolával jogviszonyban lévő személy – úgy ítéli meg, hogy nem képes a meglévő eszközök segítségével problémáját megoldani, vagy a számára hátrányos döntéssel egyetérteni, annak döntéseivel nyújtson segítséget, felülbírálni, vagy megtartva az eredeti döntést, eljárást. A döntések felülvizsgálatát végző iskolabíróság kilóg az AKG rendszeréből, de szükség van a létrehozására, akárcsak a családon belüli ügyek bíróság elé vitelére, ha már más megoldás nincs. Az iskolabíróság feladatait, eljárásrendjét az SZMSZ szabályozza, de fontos megjegyezni, hogy az elmúlt 25 évben egyetlen alkalommal volt szükség az összehívására.

Az igazságszolgáltatás legfelső döntéshozó szerve az AKG-ban az Iskolabíróság. Döntéseinek egyetlen korlátja a kuratóriumi vétó. Ebben az esetben közösen választott, külső természetes vagy jogi személy döntése a végleges döntés. Az Iskolabíróság tagjai a kisiskolák diákjai által választott egy-egy diákbíró, a kisiskolai szülői értekezlet által választott egy-egy szülőbíró, az iskola dolgozói által kisiskolánként delegált egy-egy pedagógus, valamint a kuratórium nem pedagógus tagjai. Az Iskolabíróság tagjait az érintettek választják, esetenként, vagy hosszabb, de legfeljebb az adott kisiskolai jogviszony idejére. Az Iskolabíróság elnöke a pedagógiai vezető, aki azonban nem rendelkezik bírói jogosítványokkal. Feladata az Iskolabíróság működési feltételeinek megteremtése, az adott ügyben bíráskodó négy bíró kiválasztása. Az Iskolabírósághoz bármelyik iskolapolgár, vagy intézményi szervezet fordulhat, aki bármely ügyben – pedagógiai, képzési, munkavállalói, gazdasági stb. – az érvényes nevelőtestületi döntést megváltoztatni kívánja. A beadványt benyújtónak, illetve az ellenérdekű feleknek joguk van a kiválasztott bírakkal szemben kifogással élni, s új bírakat kérni a megválasztott bírók közül. Az adott ügyben a négytagú bíróság elnököt választ, aki az eljárást végigviszi. Az elnöknek a döntéskor – szavazategyenlőség esetén – minősített szavazata van. Az Iskolabíróság ügyrendjét, szabályzatait maga határozza meg.

PEDAGÓGUSI FELADATOK AZ AKG-BAN

A program az előírt teendőknél lényegesen több munkát és jelentősen eltérő feladatok teljesítését várja el az iskola pedagógusaitól. A személyes pedagógia alapvető követelménye a tanárok és a diákok rendszeres, szinte folyamatos együttléte, mert az interakció elemi követelménye az AKG pedagógiájának. Azzal, hogy az iskola kiterjesztette önmagát a gyerek teljes személyiségére a differenciált tevékenységformákkal, az egész napos iskolával nem csupán a tanulók, hanem a pedagógusok is teljes személyiségükkel kell, hogy részt vegyenek az iskola életében.

A kisiskolai együttlét, a témahetek, az epochák egész más feladatokat is rónak a tanárookra. Az öngazgatás az egész intézmény működésében való közvetlen részvételt igényel, elvárja a tanároktól a program ismeretét, az eseti döntésekben való részvételt, az együttműködési kényszer pedig folyamatos alkalmazkodást, toleranciát, kompromisszumokat követel. Ezek a sajátosságok minden reformpedagógiai irányzatban megtalálhatóak.

Az AKG-ban az a sajátos elvárás, hogy elitgimnáziumi célokat is megfogalmazott, így bizonyos értelemben eltérő szakmai követelményeket is állít a nevelőtestület tagjai elé. Az iskola szervezeti szabályzata különböző munkaköri előírásokat fogalmazott meg a tanítók, a szaktanárok és a kísérők, patrónusok számára, de az egyes szakfeladatokon belül is megjelenített sajátos elvárásokat.

A tanítói, szaktanári szakfeladatok tételes felsorolását a nyilvánosan közzétett SzMSz tartalmazza

AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN A KÍSÉRŐ

Iskolánkban a pedagógus szerepét újrafogalmaztuk, kiterjesztettük. A tanító egyszerre coach, mentor, a tanulás facilitálója, szakértő, csapattag és társ. A pedagógus tehát több mint a klaszszikus értelemben vett tanító, ezért megnevezésére új fogalmat - kísérő - használunk. Minden gyerek egyéni fejlődését és haladását ez a speciális szerepben lévő felnőtt szakértő segítő követi, aki az osztály mellett a tanítói feladatokat látja el.

A kísérő 6-10 gyerek személyes támogatója az alapiskolában. Az a kompetens felnőtt, aki a legjobban ismeri a hozzá tartozó gyerekeket, közvetlen és közvetett formában is tudatos érték- és normaközvetítő. Mintát ad, utat mutat, ugyanakkor rugalmasan kezel, ha eltérnek útmutatásától. Feltárja a helyzetet, új megközelítést hoz, és változtat, ha ezt látja szükségesnek, tudatosan építi kapcsolatát a gyerekekkel és segíti őket, hogy egyre magabiztosabban és önállóbban éljék iskolai életüket. Egyfajta védőhálót hoz létre a gyerekeknek, megteremtve az adott életkorban szükséges és fontos biztonságot, miközben megadja a fejlődéshez szükséges szabadságot is.

Iskolánk alapelve, hogy közösségben valósulnak meg a gyerekek egyéni útjai. A kísérő két kísérőtársával és az kisiskolához tartozó három másik kísérőtársával szoros együttműködésben végzi munkáját.

A kísérő feladatai

Részt vesz az iskolánkba jelentkező családok kiválasztásában, a felvételi folyamat előkészítésében, zökkenőmentes lebonyolításában és a döntéshozatalban.

Két kísérőtársával szoros együttműködésben a bevezető szakasz végéig közösen dönt arról, hogy kik lesznek azok a gyerekek (6-10 fő), akiknek a személyes támogatója lesz a hat év során. A gyerekek személyiségjegyeinek, otthoni körülményeinek, adottságainak, érdeklődésének, motivációinak és képességeinek feltérképezése, a változások és a fejlődés figyelemmel kísérése.

A kísérő szoros kapcsolatot tart a szülőkkel. Tájékoztatja őket a gyerekek iskolai jelenlétéről és haladásáról, egyeztet velük az egyéni fejlesztési terveket, az iskolai programokat.

Tervezetten, a többi kísérővel együttműködve, végzi a gyerekek életkorához igazodó mentálhigiénés, önismereti és kommunikációs fejlesztést, segíti szociális készségeik fejlesztését és csoportba történő beilleszkedésüket.

A gyerekek egyéni útjának tudatos, személyre szabott támogatásához hosszú távú fejlesztési program kidolgozása, és az aktuális helyzetnek megfelelő folyamatos korrigálása.

Tájékoztatja a gyerekekkel foglalkozó többi szakembert. Megosztják egymással a gyerekekkel kapcsolatos tudásukat, benyomásaikat, észrevételeiket azzal a céllal, hogy a kísérők a lehető legtöbb szempontot figyelembe véve tervezzék az egyéni utakat.

Szükség esetén a közösségi beilleszkedés, illetve az egyéni út érdekében a napi tevékenység személyes támogatásához egyéni eljárásokat, személyesen kiemelt szabályokat, eszközöket alakít ki, amiket a szülőkkel és a pedagógusokkal egyeztet, a tanulóval közös megállapodásban rögzít.

A kísérő napi szinten segítséget nyújt a gyerekeknek célkitűzéseik végiggondolásában és tevékenységeik megtervezésében. Erőfeszítéseiket, elért eredményeiket követi. Elemző, konstruktív, és pozitív megerősítésre hangsúlyt fektető, rendszeres visszajelzést ad és ösztönzi az önértékelésüket.

Spontán helyzetben facilitáló és mediáló szerepben szólal meg a kísérő, kérdésfeltevésekkel és nem kész válaszokkal segíti a gyereket a helyzet, saját viselkedése, érzései, tettei, feladatvégzése stb. megítélésében.

Félévkor és év végén az értékelőhöz kapcsolódó kiemelt egyéni beszélgetéseket folytat a gyerekekkel és szülőkkel.

Részt vesz a gyerekeket érintő iskolai döntésekben, azokban a hozzá tartozó gyerekek érdekeit képviseli, illetve részt vesz a rájuk vonatkozó intézményi, szakmai, pedagógiai döntésben.

A kísérő feladata a gyerekek egyéni útjához kapcsolódó adminisztratív feladatok ellátása és az ehhez kapcsolódó digitális rendszerek kezelése.

Elvégzi a gyerekek nyilvántartásával, tanulói jogviszonyával kapcsolatos feladatok rá eső részét.

Ismeretanyagának átadásával segíti a gyermek problémamentes átlépését a 7-8. osztályba, segít a gyermeknek a leendő patrónusok megismerésében és a zökkenőmentes átlépés érdekében együttműködik a gyermek új patrónusával.

A kísérő feladata kisiskola tevékenységének szervezése során:

Együttműködés a 3 fős szűkebb és a 6 fős kisiskolai tanítói csoporttal tervezésben, tevékenységirányításban és szervezésben a közösen kialakított munkamegosztás alapján.

A csoportdinamikai folyamatok tudatos értelmezése, elemzése és a csoportkohézió megteremtésének tudatos segítése.

A gyerekcsoportokra vonatkozó szabályok és normák közös kidolgozásában való részvétel és szerepvállalás az egyeztetett normák érvényesítésében, és az ezt támogató környezet közös kialakításában.

Aktív szerepvállalás a reggeli kezdőkör tervezésében és vezetésében, a kisebb és nagyobb csoportok együttműködésének fejlesztésében, irányításában.

Mindennapi részvétel az alapkészségek sáv tevékenységének irányításában, projektek és a délutáni sávok tevékenységeinek kidolgozásában és irányításában.

A közösen szervezett szülői találkozók előkészítése, lebonyolítása.

Részt vevő szerepvállalás a közös programok szervezésében, lebonyolításában, a többi kísérővel közösen, az azokon való részvétel, illetve a gyerekek aktív részvételének támogatása. A nagyobb vagy teljes iskolai közösséget érintő programok, hagyományok adott kisiskolára vagy csoportra vonatkozó részének előkészítése, lebonyolítása, és az azokon való részvétel.

Az aktuális időszak céljához kapcsolódó iskolán kívüli lehetőségek felkutatása, külső programok, összejövetelek szervezése, segítése, támogatása.

A GIMNÁZIUMBAN A PATRÓNUS

Az AKG a patrónusi feladatkör meghatározásával a középiskolákban nem megszokott munkakört hozott létre, munkája alapvetően eltér az osztályfőnöki teendőktől. A patrónus az egyes tanuló felnőtt szakértő segítője, nevelője öt, illetve hét éven át. A patrónus munkáját a kisiskolai pedagógusközösség tagjaként, a többi patrónussal, más szaktanárokkal összehangolva közösen, velük egyeztetve végzi. A pedagógiai funkciók megjelenítője, az iskolai értékek feladatok közvetítője a patrónus. Intézményesülés hiányában, a szülők, a tanulók számára a patrónus „maga az iskola”. A patrónusi szakfeladat sajátos szakmai követelményeket állít a tanárok elé, ezért szükséges az AKG-ra felkészülni próbaidővel, továbbképzéssel.

Feladatai

Részt vesz a tanulók felvételiijében, a felvételi előkészítésében, lebonyolításában. Az egyik szóbeli bizottság vezetőjeként döntéshozó felvételi ügyekben.

Minél előbb (legfeljebb az első félév alatt), minél alaposabban ismerje meg a tanuló személyiségjegyeit, életét, szociális körülményeit, a család anyagi, kulturális viszonyait, a tanuló adottságait, érdeklődési körét, motivációs bázisát.

Közös megbeszélések, egyéni tapasztalatok alapján a szülőkkel egyeztetve személyre szóló hosszú távú fejlesztési programot alakít ki, melyet – az új információk alapján – folyamatosan

korrigál. Az egyéni fejlesztési program igazodik a tanuló életkori sajátosságaihoz, adottságaihoz, körülményeihez. Figyelembe veszi a kisiskolai szaktanárok véleményét, a gyerek változásait. Tartalmazza a tanuló hatékony tanulása, sikeres iskolai élete, s az élet egyéb területein való boldogulása érdekében elvégzendő feladatokat, a direkt és indirekt pedagógiai eljárásokat, teendőket.

Kiemelt feladata, közvetlen – tevékenységekben és verbálisan megjeleníthető – a közvetett érték- és normaközvetítés, az életkorhoz igazodó mentálhigiénés, önismereti és kommunikációs fejlesztés egyaránt.

Kiemelt feladata továbbá a tanuló pályaválasztásának kialakítása, segítése, az ehhez szükséges képességek fejlesztésének tudatosítása, a reális énkép, a racionális jövőkép megfogalmazása.

Személyes ráhatással, egyéni és közös beszélgetésekkel és programokkal, rendszeres kapcsolattartással – mind a szaktanárokkal, mind a szülőkkal –, folyamatos ellenőrzéssel, rendszeres írásbeli és szóbeli értékeléssel, direkt és indirekt pedagógiai eszközökkel törekszik a gyerekeket a számukra leginkább megfelelő úton tartani. Élet- és munkarendjüket, szabály és normatudatukat, tanulásukat segíteni, alakítani.

Képviseli az iskolában a tanulókat. Képviseli érdekeiket, közvetíti –, ha szükséges – problémáikat.

Egy patrónustanárhoz tartozó 10-14 gyerek, egy „fészekalj” alkot. Egy fészekalj nem feltétlenül közösség, mert minden tanulónak külön patrónusa a patronáló tanár. Az évek alatt kell, hogy legyenek közös programjaik, közös vállalásaik, feladataik, de a fészekalj nem tanulmányi, képzési egység, nem közös feladatra szerveződött.

A tanuló minden iskolai döntésében részt vesz. Nélküle a tanulót érintő lényeges ügyekben nem lehet dönteni.

A patrónus heti rendszerességgű „csibefoglalkozáson” találkozik közösen patronáltjaival. A csibefoglalkozások tematikáját, módszertani ajánlásait a kisiskola patrónusai közösen fogalmazzák meg a teljes időszakra szóló közös program, éves munkatervének keretei között. A patrónus a fészekalj-beszélgetéseken tájékoztatja a tanulókat az iskolai élet információiról és a következő időszak feladatairól is.

A patrónus rendszeresen alkalmat biztosít a gyerekek számára beszélgetésre, négy szemközt is, és az egész fészekaljjal közösen is, függően a beszélgetés témájától.

Az iskolai házirend hiányában a kisiskolák patrónusai közösen alakítják ki az egyes életkorokra, gyerekekre vonatkozó eljárási szabályokat, normákat. Az egyeztetett feladatokat a kisiskola valamennyi patrónusának el kell látnia.

Egyéni fejlesztési program keretében kialakítja az egyéni foglalkozás módját, s ezt a tanulóval – életkorához igazodó formában – megbeszéli. A patrónus az adott keretek között a szabály- és normatuda kialakulása és érvényesítése érdekében – függően a tanuló életkorától, adottságaitól, motivációjától, körülményeitől – egyéni eljárásokkal, személyes eszközöket alakít ki, és azt a tanulóval megállapodás, napi együttműködés keretei között betartatja és a hétköznapiak során ellenőrzi.

A patrónus jogosult és kötelezett a tanuló minden iskolai ügyében eljárni (pl. jutalmazni, fegyelmezni stb.). Rendkívüli esetekben (pl. kiemelkedő eredmények, jutalmazás, büntetés, a megállapodásokról a tanuló érdekében való eltérés stb.) köteles a kisiskola vezetőjével, szükség esetén a többi patrónussal, szaktanárokkal, szülőkkal, általánosan az adott ügyben érdekelttel egyeztetni.

A patrónus tartja a kapcsolatot a szülőkkal. Tájékoztatja őket a tanuló iskolai munkájáról, pedagógiai, képzési ügyekről éppúgy, mint anyagi kérdésekről, vagy más programokról. A rendszeresen tájékoztatás kötelezettsége azt jelenti, hogy a szülőket a tanuló iskolai életéről, tanulmányi eredményeiről, legalább havi rendszerességgel értesíti, s félévente legalább kétszer személyes megbeszélést is folytat, s minden lényeges kérdésben egyeztet velük.

A patrónus a tanuló családi anyagi viszonyainak ismeretében segíti az alapítvány és a család hosszú távú szerződésének megkötését, ösztöndíjkérelme estén véleményezi azt.

A kisiskola patrónusai közösen végzik a munkájukat. A kisiskolai konferencián, egyeztetik a kisiskola feladatait, megbeszéljük a következő időszak munkáját, közösen értékelik az előző időszakot, legalább havi rendszerességgel megbeszéljük az egyes tanulókkal kapcsolatos teendőket. A patrónus tartja a kapcsolatot a szaktanárokkal, segíti őket, hogy a gyerekek adottságaiknak leginkább megfelelő terhelést kapják, tájékozódik a tanulók tantárgyi előmeneteléről, órai munkájáról.

A patrónus részt vesz a kéthetente tartandó kisiskolai konferencián, együttműködik annak előkészítésében, programjának megvalósulásában.

A patrónus aktívan részt vesz a havonta tartandó összpatrónusi megbeszéléseken, az év végi összegző nevelőtestületi záráson.

A patrónus legalább évente írásban részletesen elemzi a tanulók fejlődését, személyiségének változásait, munkáját, s javaslatot tesz a további időszak feladataira. Elemzését a tanulóval egyezteteti, s megismerteti a szülőkkel, más szaktanárokkal, az abból származó feladatokat rövidebb-hosszabb távra megtervezi, s az érintettekkel egyezteteti.

A patrónus rendszeresen tájékozódik a tanuló iskolai életéről, tanulmányi eredményeiről, órai, otthoni munkájáról, dolgozat és beszámoló eredményeiről, iskolán kívüli elfoglaltságairól. A tanuló éves munka- és órarendjét, a patrónussal közösen, vele egyetértésben állíthatja csak össze. A 11–12. évfolyamon a tanuló órarendjét, választott programjait, a szülők, a patrónus és a tanuló közösen állítja össze. A végső döntés – egyeztetés után – a tanulóé.

A patrónusnak tudnia kell, hogy iskolaidőben hol tartózkodik a tanuló, ellenőrzi a hiányzásait, nyilvántartja azokat. Információ hiányában azonnal tájékoztatja a szülőket, illetve tájékoztatást kér tőlük.

A patrónus részt vesz a tanuló iskolai döntéseiben, ellenőrzi azok teljesülését, nyilvántartja előrehaladását, programjait, tanácsaival segíti döntéseit.

A patrónus döntései a tanulóra vonatkozóan kötelező jellegűek. (De velük kapcsolatban a tanuló fellebbezhet a kisiskolai nevelőközösséghez, a pedagógiai vezetőhöz, valamint az Iskolabírósághoz.)

A patrónus a gyerekek egyetértésével és együttműködésével csibeprogramokat szervez. A gyerekek életkorának, szükségleteinek megfelelő kulturális, közösségi rendezvényeket készít elő, bonyolít le. Amennyiben a programot a tanulók szervezik az előkészítést, feltételeket ellenőrzi, illetve részt vesz a csibeprogramokon.

A patrónus feladata a digitális naplóban rögzíteni a csibefoglalkozások tematikáját, illetve nyomon követni a tanulók szakórai részvételét – igazolni hiányzásait, ellenőrizni tanulmányi eredményeit, az azokból fakadó feladatokat a tanulóval, szülővel egyeztetni.

A törzslap vezetése, a bizonyítvány kiállítása a patrónus feladata.

A patrónusi munka része az egyéni és csibefoglalkozásokon túlmenően a kisiskolai programok szervezése, lebonyolítása – a többi patrónussal közösen –, az azokon való részvétel, illetve a tanulói részvétel biztosítása. A patrónusok feladata továbbá az össziskolai programok, hagyományok az adott évfolyamon a kisiskolára háruló részének előkészítése, lebonyolítása, és az azokon való részvétel.

A patrónus a kisiskola többi patrónusával közösen előkészíti, megszervezi, lebonyolítja a témaheteket, értékeli az ott folyó tanulói, közös munkát.

A tanulóra vonatkozó minden hivatalos intézményi, szakmai, pedagógiai, döntésben részt vesz, a velük kapcsolatos pedagógiai, szakmai, adminisztrációs feladatokat is ellátja. Így pl. kiemelten a továbbtanulás, pályaválasztás, érettségi, nyelvvizsga, Más külső tanfolyamok, vizsgák, OKTV, helyi tanulmányi versenyek, külföldi utak, programok.

A patrónusnak figyelemmel kell kísérnie a tanuló hivatalos nyilvántartásával, tanulói jogviszonyával kapcsolatos feladatokat (gazdasági ügyek, adminisztráció, digitális napló, diákigazolvány, biztosítás stb.).

AZ AKG NEVELÉSI CÉLJAI

A kiindulópontunk egyszerű tény. Tanítványaink iskolába járnak, és életüknek hétköznapi formája a különböző tevékenységekben megjelenített iskolai tanulás. Ez az elfoglaltságuk, ez adja a tartalmát, keretét személyiségfejlődésüknek, ez a feladatuk, erről szólnak mindennapjaik. Az iskola a munkahelyük, a tanulás a munkájuk, meghatározza életük ritmusát, erről szólnak beszélgetéseik, ebben vannak sikereik, kudarcaik. Bár az AKG törekszik arra, hogy munkahely helyett minél inkább otthonná váljon, mégsem tekinthet el ettől a tényről.

A tanítás-tanulási rend kialakítása során tehát figyelembe kellett vennünk, hogy az iskola kényszerkörnyezet, előírás, társadalmi, szülői, törvényi nyomás. Nem a természetes harmónia formája, hanem eredendően munkahely, alkalmazkodásra kényszerít, feladatokat ír elő. A gyerekek, fiatalok így is viszonyulnak hozzá, kevés nagyobb öröme van a diákoknak, mint egy váratlan tanítási szünet. Az iskolai tanulás konstrukció, bár szükségszerű, nem elkerülhető, de mégis csak konstrukció, jelentős erőfeszítés kell a fenntartására, nem ritkán nagyobb, mint magára a feladatra, amire létrejött. A gyerekeknek az iskolai lét kényszeregyüttélés sok más emberrel.

Az archaikus társadalmakban nem is igazán ismerünk olyan életszakaszt, amit ma serdülőkor-nak nevezünk. Mindaddig, amíg az „embergyerek” tanulásának eredménye egybeesett személyes hétköznapi gyakorlati hasznosításával, a tanulás nem munka, nem kötelesség (a kisgyerek pl. nem a szülei kedvéért tanulja meg anyanyelvét, nincs is szüksége erőfeszítésre), hanem az ember természetes biológiai állapota, a tapasztalás, a gyakorlat.

A tömegiskola a polgári társadalom szülötte, a 19. század terméke, intézményesült embernevelő hely, és úgy működik, ahogy azt a külső legitim szervezetek előírják számára (szabályokat írnak elő, tartalmakat, kimenetet határoznak meg); feladatai függetlenek az egyes tanuló számára érzékelhető szükségletektől. Tanulás az iskolában, az iskolának. Elidegenedett munka, kötelezettség, bár a gyerekek nagy többsége számára elfogadott, természetes életforma, de erőfeszítést, lemondást igénylő robot; nem illeszkedik sem tipikus érdeklődési körükhöz, sem életkorukhoz, s közvetlenül nincs hasznosulásuk. Tanulásnak az európai kultúrában azt tekintik, ha a gyerekek iskolába járnak, illetve otthon ülnek, és iskolai feladatokat teljesítenek. Az iskolában olyan helyzetet kellene teremtenünk, amelyben az ember a tényleges kompetenciáját messze meghaladó mértékű információt kell, hogy befogadjon, rendszerezzen, interiorizáljon anélkül, hogy a személyes életében az adott információtömegnek bármiféle közvetlen hasznosulása lenne.

A globalizálódó információs társadalom újabb és újabb feladatokat ró az iskolára. A szülők, a legitim döntéshozók természetesen adnak a társadalom által finanszírozott közoktatási intézményeknek új és még újabb feladatokat. Ki vitatná, hogy szüksége van a következő generációnak digitális, gazdasági, politikai, erkölcsi, informatikai, ökológiai, kommunikációs, környezetvédelmi, közlekedési, fogyasztóvédelmi, média stb. ismeretekre, használói képességekre. Mindenki egyetért a mindennapos testneveléssel is. De alapvetően megváltoztak az iskola esélyei, anélkül, hogy maga az intézmény lényegében változott volna. Más lett az információhoz jutás módja, az iskola ma már nem a tudás egyetlen „vára”, forrása. A tömegkommunikáció, a mindenhová eljutó elektronikus információtechnológia, az internet idézőjelbe tette, megváltoztatta az iskola műveltségközvetítő, műveltség- és értékhordozó szerepét, a változatlanúság, a reakció hiánya pedig hiteltelenné teszi az iskolát.

A megváltozott és megnövekedett teendők kapcsán mindenekelőtt két kérdés vetődik fel az iskolában: egyrészt a „mikor”, majd ezt követően a „mi helyett” lássuk el a – különben indokolt – elvárásokat, s a „hogyanok” csak később merülnek fel.

A feladat tehát az időfelhasználás átalakítása, és a tananyag-szelekció eljárásrendjének összehangolása. Megpróbáltuk megtalálni a meglévő iskolai keretek között azt a kompromisszumot, amelyik megőrzi a tradíciót, megfelel a szokásoknak, és mégis alkalmazkodik az új körülményekhez.

Az AKG alkalmazkodott a tradicionális elvárásokhoz, és iskola maradt, ugyanakkor a modernizáció követelményeit figyelembe véve, a gyerekekhez és a meglévő körülményekhez igazította önmagát.

CÉLOK A KÜLÖNBÖZŐ SZAKASZOKBAN

Az AKG az általános iskolában, öt évfolyamos, mind a hét évfolyamos gimnáziumban a teljes időt több önálló szakaszra bontotta: a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodó célokkal, eltérő tanulási formákkal, sajátos szakmai feladatokkal. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy az 6-7 éves a7-12, a 13–15 éves tanulók mást és más módon tanuljanak, mint a 18–19 évesek. A tanulók életkorának növekedésével nő az autonómia foka, a szabadon választott tevékenységek aránya, de egyben nő a tanulók kötelessége, felelőssége is. A különböző szakaszokban eltérő hosszúságú órákat tartunk, különböző a tanítási csoportok létszáma, eltérő a közösen feldolgozásra kerülő és az egyéni tanulást igénylő feladatok aránya, eltérő a szabadon választható kurzusok aránya. Másképpen alakítottuk ki a tantárgyakat, a tanulást támogató pedagógusi feladatokat is.

ELSŐ SZAKASZ

1. ÉVFOLYAM - AZ ÓVODÁBÓL ISKOLÁBA TÖRTÉNŐ ÁTMENET

Az iskolakezdés nagy változás a 6-7 éves gyermekek életében. A megszokott közösséget egy új közösség váltja fel, új személyek válnak meghatározóvá az életükben, megváltozik a környezet, a napirend, megváltoznak a velük szemben támasztott elvárások és szabályok.

Kiindulópontunk az, hogy az iskolát kezdő gyermek valójában még óvoda. Hosszú az út az óvodából az iskolába, és igazi iskolássá válni nem a biológiai életkor vagy beiratkozás kérdése, hanem érés, fejlődés és fejlesztés eredménye. Azokat a kompetenciákat, amellyel egy kisiskolásnak kell rendelkeznie, nem az iskolát megelőző években, hanem csak fokozatosan, az iskolában fogják elsajátítani a gyerekek. Ezek fejlesztése az iskola feladata.

Kiemelt fontosságot tulajdonítunk az első osztály kezdő időszakának hogy iskolakezdekor a gyerekek biztonságérzete, a tanuláshoz való pozitív viszonya megmaradjon és megerősödjön. Pozitív, befogadó és támogató légkört teremtünk. A gyerekek kíváncsiságára építünk és a számukra ismerős tevékenységekre alapozunk az első időszakban. Szorosan együttműködünk a szülőkkel, nekik is támogatást nyújtunk ebben a folyamatban. Fontos a bizalmi viszony kiépítése és hogy már a tanévet megelőzően a gyerekek, pedagógusok és szülők megismerkedjenek egymással.

Az átvezető időszakot a mindenkori gyerekközösség fejlettsége határozza meg időben és tevékenységekben egyaránt. Az alapozó előkészítés időszakára jellemző tevékenységeket, módszereket a tanítók (kísérők) az átvezetésre általánosan szánt időn túl is addig alkalmazzák a tanulás folyamatában, amíg azt a gyerekek egyéni fejlesztési szükséglete megköveteli. Figyelembe vesszük, hogy több évnyi különbség is lehet az egy évfolyamra érkező gyerekek között valós és mentális életkorukat nézve egyaránt.

Ebben az időszakban kiemelt fontosságot tulajdonítunk a játéknak, a játékosságnak, a sikerélménynek. A szabad játék a gyerekek létformája, és mindannak, ami a játékban megvalósul, a keresgélésnek, tájékozódásnak, próbálkozásnak, az alkalmazkodásnak komoly fejlesztő hatása van. A játék ismeretfejlesztő gyakorlás, a sokoldalúság, a rugalmasság és az alkalmazkodóképesség forrása. Gyarapítja a gyermek műveltségét, a tanulási utakat, a későbbi életkorokban alkalmazható problémamegoldási technikákat, a társakkal való együttműködés és konfliktuskezelés lehetőségeit. A világ értelmezésének és a bennük lévő feszültségek feldolgozásának tökéletes terepe is egyben.

Az átmeneti időszakban rugalmas napirendet alakítunk ki. A reggeli megérkezést egy egyórás intervallumban tesszük lehetővé, amikor tere van a szabad játéknak és reggelizésnek egyaránt. A pihenőidőt és a hazamenetel időpontját szintén rugalmasan, a gyerekek egyéni igényeihez igazodva kezeljük. A szabad, kötetlen játék és a kötött foglalkozások arányát a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelően alakítjuk, a foglalkozások időtartamát fokozatosan növeljük, figyelembe véve az egyéni eltérő sajátosságokat is, helyet adunk a napirendben a megfelelő aktív és pihenő szakaszoknak/időknek is.

A mindennapos mese szerepe különösen fontos ebben az időszakban, mert egyrészt a gyermeki lélek számára mással csak nehezen pótolható támogatást tud nyújtani. Másrészt azok a gyerekek, akiknek rendszeresen olvasnak, mesélnek, másfél évvel előzhetik meg nyelvi fejlettség szempontjából a mesét nem, vagy alig hallgató kortársaikat. Vagyis különösen fontos az olvasóvá nevelés szempontjából is.

Olyan napi rituálét alakítunk ki, melyek örömforrások is egyben, így segítik az átmeneti időszakban (és későbbiekben is) az új helyzethez való kudarcmentes alkalmazkodást (pl.: reggeli egyéni köszöntő rituálé, napkezdő mondóka, ritmusok, az evés, a mesehallgatás, pihenés, közös éneklés, napzáró rituálé).

A készségfejlesztés főbb területei:

nagymozgásfejlesztés pl. izomtónus fejlesztő feladatok, egyensúlygyakorlatok, utánzó játékok, ritmusérzék fejlesztése, grafomotoros készség fejlesztése, a lateralitás, a kéz-szem koordináció, időbeli és térbeli tájékozódás fejlesztése: testséma-fejlesztés, irányok megkülönböztetése, szerialitás, diszkriminációs és differenciáló képesség fejlesztése, érzékelés, észlelés fejlesztése: hallás, látás, szaglás, tapintás, kinesztetikus érzékelés, nyelv - és beszéd fejlesztése: percepció és az artikulációs bázis, fonémahallás, beszédészlelés, beszédmegértés, beszédhasználat, figyelem fejlesztése, emlékezet fejlesztése, logikai készség fejlesztése.

A felsorolt képességek gyakoroltatása, fejlesztése mozgásos tevékenységekkel, ritmusos játékokba ágyazott feladatokkal, rajzos és manuális tevékenységekkel történik. Ebben az időszakban a kísérők számára nagyobb lehetőség van a gyerekek megfigyelésére, megismerésére, ami alapján az egyéni utakat tervezhetik. Ekkor derül ki a tanítók számára, hogy a csoportban kinek

milyen erősségei és milyen fejlesztésre szoruló területei vannak. Hogy ki milyen jellegű és intenzitású fejlesztést igényel, mennyire terhelhető, illetve milyen haladási tempót bír el.

MÁSODIK SZAKASZ

2-6. ÉVFOLYAM - A KOMPETENCIAFEJLESZTŐ- ALAPOZÓ ISKOLAI SZAKASZ

Általános iskolai képzési szakasz nyolc évfolyamának első, 2-6. évfolyama, az alsó középfokot a - kultúráközvetítő szakaszt - megalapozó és a kulcskompetenciákat fókuszba állító, fejlesztő szakasz.

Az alapozó szakasz átfogó bemutatása kissé másformában történik, mint a másik négy szakaszé. Az adott életkorban ugyanis az alapvető tevékenységformák integráltan jelennek meg így a kompetenciafejlesztés ismeretközvetítés, kultúráközvetítés fő célja a konkrét tantervekben együtt jelennek meg így az ismétlés elkerülése céljából itt kevésbé részletezzük őket, mint a másik négy szakaszét.

Programunk az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák európai referenciakeretét veszi alapul. Ezek a kompetenciák tantárgyaktól függetlenek, és a hagyományos tantárgyakra tagolt oktatási struktúrában keresztantervi célokra épülnek. Általában az egyén saját tanulmányának irányításával, társas és személyközi kapcsolataival és kommunikációjával állnak kapcsolatban, és a tanítástól a tanulás felé történő, általánosan megfigyelhető hangsúlyeltolódást tükrözik.

Az alapozó, kompetenciafejlesztő szakasz a köznevelésben ismert, nem szakrendszerű képzésnek megfelelő formában történő osztálytanítós oktatási-nevelési szakasz. Az új generációk eltérő tanulási útjait, gondolkodásmódját és ismeretszerzési technikáit hangsúlyozottan figyelembe véve tettük programunk központi elemévé, hogy a gyerekek egyéni haladási ütemükben sajátíthassák el a jövőbeni boldogulásukhoz szükséges tudásokat (kompetenciákat), és hogy az iskola felkészítse őket a változásokhoz való alkalmazkodásra. Ennek megfelelően közösségben, csoportokban gondolkodunk, miközben a gyerekek egyéni fejlődését tartjuk szem előtt.

Elsősorban a kritikai gondolkodásra, az információk konstruktív rendszerezésére és felhasználására, a közös munkára kívánjuk megtanítani a hozzánk járó gyerekeket.

Programunkban az iskola az alkalmazható tudás megszerzésének helye és szocializációs terep is. Olyan közösségi tér, ahol a gyerekek nem elszenvedői, hanem aktív résztvevői a folyamatoknak, és ami épít a gyerekek felelősségteljes közreműködésére. Ahol a gyerek nem az életre készül, hanem él.

Az 2–6. évfolyamig tartó alapozó pedagógiai szakasz fókuszában az alapkészségek (írás, olvasás, számolás) fejlesztése és megszilárdítása áll. Osztálytanítós rendszerű. Iskolaszervezeti jellemzője a tantárgyi integráció, módszereiben kiemelt szerepet kap a projekt, tanításszervezésében a kis csoportos kooperatív technikák.

Az 2-6. évfolyam, az életkori sajátosságokat maximálisan figyelembe véve, osztálytanítós rendszerű, tantárgyi integrációban, projekt módszerrel működő, az alapkészségek intenzív fej-

lesztésének képzési szakasza. Jelen programterv a középfokú képzés általános iskolai programja. Az egyéni haladási ütem támogatása az életkori sajátosságokhoz igazított mentori - kísérői rendszerben valósul meg.

Ez a szakasz az 2-6. évfolyamon megvalósult intenzív kompetenciafejlesztésre épít, és a kiegészíti az ismeretek intenzív közvetítésével a 7-8. évfolyamon.

Az általános iskolai kerettantervnek megfelelően (2–6. évfolyam), a legfontosabb feladatnak a komplex képességfejlesztést (személyiségfejlesztés, tanulási képességek, szociális kompetenciák) és a tananyagtartalmak életkornak megfelelő, integrált megjelenítését tartjuk. A tanulási folyamat élményalapú tanulással, problémahelyzetekből kiinduló tanulói tevékenységekkel, a kreativitásnak teret nyújtó és az együttműködést is ösztönző feladatokkal egyaránt fejleszti a kompetenciákat felépítő ismereteket, készségeket és attitűdöket.

A gyermekek általánosan leírt jellemzőire, életkori sajátosságaira, szükségleteire és igényeire alapozunk. Ezen túlmenően figyelembe vesszük a gyerekek sajátos és egyedi vonásait, aktuális tudásait, egyéni érdeklődését, képességeit, tempóját, lehetőségeit, érettségét és érzelmi állapotát. Kifejezetten építünk a gyerekek kíváncsiságára, a mozgásra és a játékra, mint a tanulás természetes módjára.

Programunk figyelembe veszi és segíti a személyiségfejlődés és az érés természetes folyamatát. Elősegíti az egészséges énkép és önismeret kialakulását, hozzájárul a pozitív kapcsolatok kiépítéséhez.

Képessé teszi a gyermekeket az őt körülvevő világ (a szűkebb és tágabb környezet, a természet, a társas kapcsolatok, a társadalmi folyamatok) működésének kritikai látásmóddal való befogadására.

Fejleszti a gyermekben a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozza a reális önértékelést.

Megőrzi, továbbfejleszti és kielégíti a gyermekekben lévő tudásvágyat, a megismerés, a megértés és a tanulás iránti nyitottságot és támogatja a tehetség kibontakoztatását. Emellett inkluzív szemléletéből következően megfelelő kereteket biztosít különböző tényezőkre visszavezethető tanulási hátrányok kompenzációjára. Segíti továbbá a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatát.

A program legfőbb célja, hogy a hatodik évfolyam végére minden gyermek egészséges önismertetre tegyen szert, és képessé váljon a közösségben való együttműködésre, megalapozzuk és megerősítjük a továbbtanuláshoz, az egészséges életvitelhez, az önmegvalósításhoz, az önálló tanuláshoz és problémamegoldáshoz szükséges kompetenciákat.

EGYÉNI ÚT DIFFERENCIÁLÁSSAL

A tanulók képességeik és érdeklődésük szerint, saját tempójukban, egyéni haladási ütemben sajátítják el az alapkészségeket, aminek megvalósulását a csoportmunka és a kooperatív tanulás tudatos alkalmazása is segíti. Az egyéni feladat a közösségi tevékenység részévé válik. Nem siettetünk senkit, hiszen tudjuk, hogy a gyerekek eltérő adottságokkal, képességekkel rendelkeznek, és eltérő ütemben fejlődnek. Az egyéni út iskolánkban azt jelenti, hogy mindezek figyelembevételével a kísérők, majd a patrónusok minden gyerek számára egyéni stratégiai programot dolgoznak ki. Az egyéni haladást dinamikusan fogjuk fel, vagyis a stratégiai tervezés folyamatos helyzetelemzést és újra tervezést is jelent egyben.

Az egyéni tanulási utak biztosítása nem egyenlő a korrepetálással vagy a tehetséggondozással. A lényeg, hogy a tanulás személyre szabottan valósuljon meg. Ennek érdekében tanulási célokat tűzünk ki, illetve a célokhoz segítő lépéseket tudatosan tervezzük meg. Ebben a folyamatban kiemelt szerepe van azoknak a témáknak, amelyek a tanuló érdeklődéséhez szorosan kapcsolódnak, és annak, hogy a tanuló fejlődése szempontjából kulcsfontosságú területekre nagyobb

hangsúlyt helyezünk az adott időszakban. Az egyéni stratégiai programot annak érdekében készítjük el, hogy a gyerekek sikerélményein keresztül a tanulás minél hatékonyabb legyen.

Rugalmasan kezeljük a kijelölt célokat és elvárásokat aszerint, hogy kinek milyen haladási ütemre van szüksége az egyéni terve szerint, vagyis ez azt is jelenti, hogy az egy évfolyamhoz tartozás nem feltétlenül jelenti azt, hogy mindenki, minden alapkészséget tekintve egy időpontban, egy osztályfokhoz tartozik. Ez viszont nem jelenti azt, hogy ne lennének objektív követelmények. Az 1-6. évfolyamok iskolai szakaszának lezárásakor, a gyerekek egységesen meghatározott és mindenki által ismert tovább haladási követelményeknek felelnek meg. Az oda vezető út sajátos egyedi térképet rajzol ki minden gyereknél. Ezek az utak akár időben is eltérők lehetnek.

A hosszú távú terv készítéséhez segítséget nyújt az a tantervi elem, hogy az alapkompétenciákon belüli fontosabb részterületek mindegyikére több fejlődési szintet határoztunk meg. Ezek a szintek egy-egy minőségi lépcsőfokot jelentenek a gyermekek fejlődésében az adott részterületen. Egy-egy szint nem feleltethető meg sem osztályfoknak sem osztályzatnak. Nincs egységesen meghatározva sem időben, sem a kötelezően elvégzendő tevékenységek tekintetében, hogy egy adott pillanatban hol kell tartania egy-egy gyermeknek a fejlődési szintek vonatkozásában. Az egyéni út lényege abban rejlik, hogy minden gyerek a „rá méretezett” kisebb lépcsőfokokon keresztül jut tovább az egyes fejlődési szinteken, illetve a többféle útelágazási lehetőségek közül az akkor legcélravezetőbbnek tartott útvonalat járja végig.

A NAT által előírt tantárgyi tartalmak elsajátítását az általunk kidolgozott szintek szerinti haladással követjük. A fejlődési szintek között megjelöltünk egy-egy szintet (ez lehet a szintek bármelyike), amire egységesen elérendő célként tekintünk, ezek elérését szükségesnek tartjuk az alapozó szakasz iskola lezárásához. Ha valaki elérte ezt a szintet, alapkompétenciái alapján képes arra, hogy tanulmányait az AKG alsó középfokú szakaszában (hét évfolyamos középiskolai képzésben, vagy az általános iskolai képzést lezáró 7-8. évfolyamon) a hetedik évfolyamon folytathassa. Ezek a meghatározott szintek bármikor elérhetők, akár jelentős időbeli eltérésekkel. Az is lehetséges, hogy valaki a az előírt szintnél jóval magasabb szintet ér el a különböző kompetenciaterületek bármelyikén. Szintén lehetséges, hogy egy-egy gyermek bizonyos kompetenciaterületen hosszú időn át stagnál, míg más területen ugrásszerűen fejlődik. Ezeknek az egyenlenségeknek a kezeléséhez a hosszú távú tervek segítő keretet adnak.

Az éves terveket szakaszokra bontjuk és a tényleges tevékenységek, tapasztalatok alapján folyamatosan monitorozzuk. A tervezés fontos építőkövei azok a heti tervek, amelyet a kísérők a gyerekekkel minden héten személyesen egyeztetnek, és közösen értékelik megvalósulásukat. Felrajzolják a lehetséges tevékenységtérképet, amelynek bejárásáért minden gyerek saját maga is felelősséget vállal, és arra reflektál. Önreflexiójuk tartalma és célja egyfajta tevékenységleltár és a hozzá kapcsolódó képességfejlődés, ismeretbővülés számbavétele. A tevékenységhez kapcsolódó érzések, erőfeszítések, az eredményt hozó munkaformák, a bejárt utak és tévutak, a korrekciós lehetőségek, a segítő társak, csoportok meglétének tudatosítása az évek előrehaladásával egyre inkább belsővé válik a gyermek élete során. Eljut oda, hogy egyre inkább képes legyen az önálló tervezésre, önértékelésre.

Az egyéni út heti közös tervezésének célja a gyerekek életkori sajátosságainak és egyéni adottságainak megfelelő önállósodása. Legyenek képesek reális célokat megfogalmazni, az eléréshez szükséges tevékenységeket felismerni, időtervet készíteni, a segítő és nehezítő tényezőket számba venni, az így kitűzött célokat megvalósítani és értékelni már a kísérő nélkül is. Ez a folyamat segíti a gyerekek metakognitív és tanulásmódszertani fejlődését.

DIFFERENCIÁLÁS A TÖBBSZÖRÖSINTELLIGENCIA-MEGKÖZELÍTÉSSSEL

A differenciálás fontos szempont a gyerekek tanulásának szervezésében és a komplex személyiségfejlesztésben. Ennek sokrétű megvalósítását szolgálja a többszörösintelligencia-megközelítés szerint tervezett tanulási lehetőségek biztosítása. Ehhez a legfontosabb alapot az egyes intelligenciaterületekhez tartozó fejlesztési célok, valamint a fejlesztést elősegítő lehetséges tevékenységek és módszerek alábbi rendszerezése nyújtja.

MOZGÁSFEJLESZTÉS

Mivel minden egyedi sajátosságot erőforrásként és feladatként fogunk fel, ez igaz a mozgásfejlesztésre is. Programunk lehetőséget teremt a gyerekek eltérő és egyenetlen fejlődésének támogatására, bizonyos keretek között a fenti nehézségekkel bíró gyermekek egyéni fejlesztésére is. A kompetenciafejlesztésre épülő, egyéni tanulási utakat biztosító programunk azt is jelenti, hogy a tanulási szakasz teljes folyamatában, az iskolába lépés első szakaszban pedig kiemelten, zajlik a gyermekek megfigyelése és helyzetelemzése.

A diagnosztikus értékelés, felmérés során azt vizsgáljuk, hogy az iskola által állított kihívásokkal való megküzdéshez szükséges készségek aktuálisan milyen szinten állnak és milyen területen/területeken szükséges egyéni célokat kijelölni. A sikerélmény alapvetően fontos a pozitív tanulási motiváció megtartásához, éppen ezért a gyerekek önmagukhoz mért fejlődése lesz az értékelés és az egyéni haladás tervezésének kiindulási alapja. A sikerélmény és az elfogadó közeg növeli az önbizalmat, csökkenti a szorongást, így mindennek természetes hozadéka lesz a jobb iskolai teljesítmény, de nem önmagában ezért történik a fejlesztés, hanem az egyéni sikerek megélése érdekében.

A kognitív fejlődés rendkívül szoros összefüggésben van a mozgásfejlődéssel, a fejlődés alapja a mozgás. A mozgásfejlesztés éppen ezért alapvető szerepet kap az 1-6. évfolyamon a gyerekek mindennapjaiban. A mindennapos testnevelés keretében és az azt meghaladó mozgásos játékokkal, gyakorlatokkal, gyermek jogával, a drámapedagógia eszköztárával színesítve az életkornak megfelelően fejlesztjük a gyerekek idegrendszerét, érzékszerveiket, vázrendszerüket, izomzatukat. Érzékenyítjük őket, önismeretre, relaxációra és a társakhoz való kapcsolódásra is tanítjuk őket. Mindez nagyban felgyorsítja és megerősíti a tanulási részképességek fejlődését, stabil alapokat teremtve ezzel a későbbi, már a 7-8. évfolyamon megkezdődő kultúrákövetítő, általános műveltséget megalapozó tanulásnak.

Ennek személyi feltételeit az biztosítja, hogy minden kisiskolában a hat kísérő közül minimum egy fejlesztő vagy gyógypedagógus dolgozik, aki részt vesz a tervezésben és a napi szintű munkában kísérőként. A kísérőkkel szemben alapvető elvárás, hogy elfogadó és elemző módon viszonyuljanak a gyerekekhez. Birtokában legyenek a problémák felismeréséhez és kezeléséhez szükséges alapvető pszichológiai ismereteknek. Fontos, hogy képesek legyenek rálátni a tanulási, magatartási, beilleszkedési nehézségek mögött a valódi képességekre, az egyéni érdeklődésre, a tehetségre, és segítsék azokat kibontakoztatni.

A SZABAD JÁTÉK A TANULÁSBAN

A tanulás és a fejlesztés egyik további fontos elemeként tekintünk a szabad játékra. Az irányítás, de nem kontroll nélküli, külső céloktól független tevékenységekre, ahol a gyerekek saját tempójukban és érdeklődésüknek, igényeiknek megfelelően választhatnak elfoglaltságot, ahol az ösztönös énjük kerülhet előtérbe. Különösen fontos terep ez a saját felelősségük megéléséhez, az önkifejezéshez, elősegíti a kognitív, szociális és fizikai fejlődésüket egyaránt. A szabad játéktevékenységek során a gyerekek természetes kíváncsiságuk és saját egyéni érdeklődésük mentén, belső motivációjuk által vezérelten érzékelik, dolgozzák fel és hasznosítják az őket érő ingereket, ismereteket.

A játék a tanulás és a fejlődés természetes útja, amely segíti a gyerekeket felnőtté válni. A szabad, irányítás nélküli tevékenységek során mélyül el, vésődik be mindaz, ami később a hosszú távú memóriában raktározódik, a rutinszerű tevékenységek sorába kerül. Így mindaddig, amíg a gyerekek számára az alapképességek biztos elsajátítása a legfontosabb feladat, azaz az első néhány iskolai évben, addig tudatosan van jelen a begyakorlást és a szintetizálást egyaránt elősegítő, naponkénti 1,5-2 órás, a pedagógus biztonságot adó és facilitáló jelenlétét nem nélkülöző, szabad tevékenység. Gyakran a mai iskolás generáció számára nehéz, vagy kevésbé ismert terep már ez a fajta szabad játék, hiszen nagyon sok irányított foglalkozáson, tevékenységen vesznek részt. Céljaink között éppen ezért szerepel az életkori sajátosságokhoz igazítva a szabad játék megtapasztalása, megélése, hogy ezáltal mind mentálisan, mind a kognitív folyamatokban megerősítést kapjanak a gyerekek.

HARMADIK SZAKASZ

7-10. ÉVFOLYAM - ALSÓ KÖZÉPFOKÚ – KULTÚRAKÖZVETÍTŐ SZAKASZ

Az általános iskola, 7-8. évfolyama önálló iskolai szakasz, mely lezárt képzést nyújt az AKG gimnáziumi szakaszára a 6. évfolyam után nem továbbtanulók számára. Ebben a szakaszban a projektmódszerű tanulás hangsúlyosan, az életkori sajátosságokhoz igazítva, éves szinten négy témahétben és az epochák keretében folytatódik. A 7–8. évfolyam, amit az egységes középiskola – pedagógiai jellemzői alapján – alsó középfokú kultúraközvetítő szakasznak hív, már szaktanári rendszerű. Itt a kulcskompetenciák további fejlesztése mellett, fő cél az általános műveltség megalapozása, a 9-10. évfolyamhoz igazodás. Iskolaszervezeti jellemzője, hogy epochális rendszerben működik. Módszereiben kiemelt szerepet kap a projekt, tanításszervezésben a kis csoportos kooperatív technikák. Az egyéni haladási ütem támogatása az életkori sajátosságokhoz igazított mentori-patrónusi rendszerben valósul meg.

A hét évfolyamos gimnázium 7–10., illetve az öt évfolyamosban 9–10. évfolyam az általános alapképzés időszaka jellemzően a képességfejlesztés, a szociális tanulás ideje. A nevelési célok alapvetően megegyeznek a három különböző tagozatban, alapvető különbség a képzési célokban van, ill. az eltérő életkori sajátosságok figyelembevételével kerülnek egyedileg megfogalmazásra. Az általános iskolai tanulók 7-8.-ban lezárt képzést kapnak, míg a gimnáziumi tanulók alapképzést, kultúraközvetítést. Ezért ebben a szakaszban.

Általános célok és feladatok

A fejlesztési célokat az AKG differenciált tanulásszervezési formái összehangolt módon az életkori sajátosságokhoz igazítva konkrét tevékenységekben valósítja meg, ezért a pedagógiai célok szakmai kibontása az egyes tantárgyi programokban jelenik meg. A kiemelt célok a pedagógiai szakasz egészére érvényesek, de életkorilag eltérő módon kell viszonyulni a megvalósításukhoz. Ismételten hangsúlyozzuk a családdal, a közösséggel való együttműködés elengedhetetlenségét. A fejlesztési célok nem lezárt módon és nem egységesen érvényesek a tanulóknak. A legfontosabb feladat a tanulás során az egyénített fejlesztési támogatás.

Az általános cél, hogy az életkori sajátosságokból következő leválási, önállósodási folyamat ismeretében, a családok szociokulturális hátterére építve, a családokkal együttműködve, az iskola sajátos helyzetének szerepének, korlátainak tudatában segítse és készítse elő a felnövekvő generáció eredményes társadalomba való betagozódását, szolgálva a társadalom egészét, a közösséget, a fiatalok egyéni adottságainak fejlesztésével, tanulási motivációjának megőrzésével, tudatosításával.

Ezen belül az AKG iskolai célja mindenekelőtt a fiatalok általános műveltségének stabil megalapozása, a magyar társadalom alapvető közös érték- és normarendjének elsajátíttatása.

A feladat pedig, hogy a már korábban kialakult kompetenciákra építve az iskola minél kisebb megrázkódtatással segítse át a felnőtté válás legnehezebb szakaszán – a serdülőkorai kríziseken keresztül változásban – a fiatalokat. A gyors biológiai és szociális átalakulás időszakában segítsen egyensúlyt teremteni a tanulóknak a változások és a stabilitásigény, az elfogadási készség

és az életkorból fakadó elutasító attitűd, valamint az értékkereső és normahatárokat kipróbáló nyitottság és a társadalmi erkölcsi, jogi szabályok kötelező előírásai között.

Az AKG kiterjesztett funkciói közé olyan területek is bekerültek, amelyek a hagyományos keretek között indokolatlanul háttérbe szorulnak. Mindenekelőtt a serdülőkorhoz kötődő szocializációs, életviteli, érték- és normaközvetítő szerepek. Figyelemmel kell lennünk a serdülőkor sajátosságaira, a megváltozott globális világban. A globalizálódó társadalom információöze éretlenül és váratlanul zúdul gyerekeinkre, felkészületlenek biológiailag is a rendszerezésre, az értelmezésre, nemi szerepeik kialakulóban vannak, társas kapcsolataik esetlegesek, társadalmi tudatosságuk kezdetleges.

A 12/13–16/17 éves kor robbanásszerű belső változása óriási ütemkülönbséggel érvényesül az egyes gyerekek esetében, ezért az egyes tantárgyakat külön-külön tanító intézmény helyett az együttműködésre építettük az AKG –t, mint az egyénített hatásokat összehangoló, a világ komplexitását leképző iskolát. Az iskola információs monopóliuma évtizedek óta folyamatosan csökken, s ha sikeres akar lenni, újra kell értelmeznie céljait, ki kell terjesztenie hatásait, meg kell változtatnia technológiáját. A pedagógusok együttműködési kényszere fokozottan érvényesül a serdülőkorúakkal foglalkozó időszakban, mert a tanulók elfogadási készsége alapvetően megváltozott, támogatási szükségletei kiterjedtebbé váltak. Olyan, a tanítási-tanulási folyamat során periférián lévő feladatok kerülnek életük középpontjába, mint a művészetek, egészség, szexualitás, társas kapcsolatok stb.

A fejlesztés fő területeiAz általános műveltség alapjainak megteremtése

A tanulási képességek, attitűdök fenntartása, fejlesztése

Közvetlen motivációteremtés

Önálló alkotómunka

Kooperáció

Céltudat, célképzés

Induktív megközelítés

Szorgalom, kitartás

Kognitív képességek fejlesztéseFogalmi gondolkodás kialakítása, stabilizációja

Adat-, információgyűjtés, rendszerezés, általánosítás

Memória

Figyelemkoncentráció

Képzelet

Problémaazonosítás, megoldás

Kronologikus gondolkodás kialakítása

Absztrakció

Összefüggések feltárása, elemzés, következtetés, oksági viszonyok

Az állampolgári lét legfontosabb feltételeinek megismerése, gyakorlása.

Jogtudat

Tudatos fogyasztói magatartás

Gazdasági racionalitás

A szociális képességek fejlesztése

Szabály és normatudat, szabálykövetés, szabályalkotás

Környezettudatos társadalmi lét szabályai
Nemzet- és közösségtudat, identitás, lojalitás
Együttműködési képesség
Versenyképesség, érdekfeltárás, érdekérvényesítés, kompromisszumkészség
Szolidaritás
Kötelességtudat, felelősségtudat
Tolerancia
Konfliktustűrés, - kezelés
Az éntudat-öntudat fejlesztésének támogatása
Az önismeret technikái, reális énkép
Önfejlesztés, önreflexió
Önállóság, autonómia
Önmegvalósítás
Nemi identitás, nemi szerep kialakulásának támogatása.
Párkapcsolatok
Szexualitás
Barátság
Szerelem
Erkölc, értékrend fejlesztése
Igazságkeresés, önálló ítélet kialakulásának támogatása
Értékválasztás, társadalmi meghatározottság
Előítélettel való szembenézés
Jó és rossz, helyes és helytelen hétköznapi megjelenítése

Az érzelmi intelligencia fejlesztése

Altruizmus, segítőkészség
Biztonság, egyensúlyteremtés
Empátia, decentralálás, szempontváltás
Stressztűrő-képesség
Szempontváltás

Kommunikációs képességek fejlesztése

Szövegértés, szövegértelmezés, szövegalkotás szóban és írásban
Elvont fogalmak verbalizációja
Az egyes általános műveltséghez tartozó szaktudományok szakmai alapszókincsének használata
Vitaképesség
Mozgókép-értelmezés
Nem verbális kommunikáció
Az információs társadalomban való hétköznapi eligazodás képességének kialakítása, a média, a társadalmi nyilvánosság eszközeinek tudatos használata
A művészetek megismerése, közös gyakorlása. kreativitásfejlesztés
A sport és egészséges életmód, életvitel hétköznapiakba való beépülése, ezzel kapcsolatos szokások kialakítása, a fizikai erőnlét, állóképesség hosszú távú fizikai feltételeinek a megteremtése
Egyéni életrend kialakítása

Gyakorlati jellemzői

Az AKG egész napos, iskolaotthonos iskolaként működik.

A tanulók munkarendje, órarendje nem naponta, hanem nyolchetes ciklusban változik, az alaptárgyakat epochálisan tanulják.

Az interiorizáció, az egyéni tanulás egy részét is „behozzuk” az iskolába

A legjellemzőbb tanulásszervezési módszer a tevékenységorientált tanulásszervezés

Kiemelt hangsúlya van a gyakorlati, képességfejlesztő, valamint a művészeti képzésnek

Egy választott idegen nyelv – első nyelvként rendszerint az angol – mindennapos tanulása B2 szint eléréséig, illetve a B2-es nyelvvizsga megszerzéséig előírás, utána továbbra is lehetséges.

Az angol nyelvet inntől nyelvi szintenként tanulják, a csoportindításnak minimális létszáma 8 fő.

Egy művészeti ágban végzett alkotó tevékenység választása előírás. Az AKG jelentős választékot kínál a tanulóknak, a máshol szervezett keretek között végzett (pl. művészeti alapiskola) tevékenység részét képezi a tanuló iskolai munkájának. A művészeti tevékenységhez 7. évfolyamon bevezető kurzust tartunk (alkotóház).

Az öt évfolyamos gimnáziumban a művészeti projektben való részvétel előírás.

Egy sportág szervezett keretek közötti választása 9. évfolyamtól előírás. Az AKG választékot kínál, de a tanuló külső – egyesületi – sportolása kiváltja az iskolai sportszakosztályi edzést, és részét képezi a tanuló iskolai értékelésének.

10. évfolyamon az alkalmazott közgazdaságtan vagy projektként (YE), vagy tantárgyként (POP) felvétele előírás.

A tanulók hetente patrónusi foglalkozáson vesznek részt.

Évente négy témahét van.

NEGYEDIK SZAKASZ

11.NY - A NYELVI KOMMUNIKÁCIÓS ÉV

Pedagógiai céljai: A tanuló autonómia megnövekedése során az egyéni felelősség, a szuverenitás, az egyéni céldefiníció jogának és képességének erősítése. Egyben folytatva az alsó középfok céljainak teljesítését, de radikális fordulat az iskola és a tanuló viszonyában, hogy jelentősen csökken az iskolaépületben eltöltendő idő, s az egyéni tanulás beosztása, mennyisége házifeladatok, memoriterek, egyéni projektek formájában a tanuló kompetenciába kerül.

Gyakorlati jellemzői

A hét és ötévfolyamos gimnáziumban „keszon év” az alsó és felső középfok között. Egy választott második idegen nyelv napi 3–4 órás tanulása.

A csoportindításnak minimális létszáma 8 fő.

Az alsó középfok tanulásszervezési technológiájához részben hasonlóan, de megnövelve a tanulók önállóan végzendő feladatait. Stabil munkarend, megnő az otthoni egyéni tanulás és a házi feladatok aránya.

Egyénileg, vagy csoportban szabadon választott önálló projekttéma kidolgozása, prezentációja.

Az iskola, a patrónus segít a konzulens választásban. Az alapképzés projektbeszámolóval zárul.

ÖTÖDIK SZAKASZ

11–12. ÉVFOLYAM - FELSŐ KÖZÉPFOKÚ SZAKASZ

Értelmiségi alapképző, pályaorientációs szakasz. A szakasz lezárt képzést nyújt. Érettségivel zárul.

Célok és feladatok

A 10./11ny. lezárt képzési szakaszát követően az egységes iskola lehetőséget biztosít az eltérő érdeklődésű, felkészültségű és motivációjú tanulók számára, hogy iskolán belül különböző irányban folytathassák tanulmányaikat.

Kiemelt célja a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodva a felsőfokú tanulmányokra való felkészítés, illetve a felnőtt társadalomba való beilleszkedéshez szükséges kompetenciák megalapozásához, illetve elsajátításához hozzásegíteni a tanulókat.

Az alapcél – az államilag kodifikált és nyilvánosságra hozott kimeneti (érettségi) követelmények minél eredményesebb teljesítése, ennek eléréséhez az iskola legfontosabb teendője a tanulási motiváció megeremtése és megtartása. Megkönnyíti a tanulók motivációjának tartós fenntartását, az életkorilag nagyon jellemző sokoldalú aktivitás, nyitottság, de mindenekelőtt a verseny, a rivalizálás, a sorrendképzési attitűd. Az iskola feladata, hogy a fiatalok rangsorképző szempontjaiban tovább erősítse az egyébként is meglévő tanulási teljesítményt, a kultúrára, társadalmi nyitottságra, közösségi aktivitásra való törekvést. A tudást, az értékeket, nem csak a tanítási órákkal, hanem azok hangulatával, mintáival, a tanítás-tanulási folyamat igényes szakmai színvonalával, a tanári- tanulói együttműködéssel, az iskola nyitottságával, stabil, de befogadó légkörével éri el.

Fontos a stabil, kiszámítható napi munkarend és a változatos nyitott iskolai közélet egyidejű biztosítása.

A 17–19 éves életkor, az első tartósabb pár- és társválasztás, a társasági élet, a tartós barátságok kialakulásnak időszaka, ilyenkor nagyon erős kortárs csoport hatása, ezért különösen fontos, hogy az iskola saját közösségi eseményeivel, igényes tanítással teremtsen olyan légkört, környezetet, amely segíti a tanulókat az érdeklődési kör stabilizációjától a pályaválasztásig tartó nehéz folyamatban. Kiemelt feladata az AKG-nak, az értelmiségi pályák legfontosabb elvárt személyiségjegyeinek, szakmai követelményeinek megalapozása. Különösen az emberi sorskérdések, a haza a nemzet iránti nyitottság, a környezettudatos felelős állampolgári magatartás, az önálló véleményalkotás, az érdek- és értékelismerés tudatosítása a tanulóknál.

Az életkori sajátosságokból következően rendszerint nehézséget okoz a tágabb értelemben fogott fejlesztő funkciók közvetlen érvényesítése, tekintettel arra, hogy ebben az életkorban a tanulók érdekérvényesítési képessége megerősödik, de többnyire rövid távú, sokszor leegyszerűsítő. Gondolkodásukra folyamatos vizsgálódás, kételkedés és a világos egyszerű válaszokra törekvő, nem ritkán előítéletes megközelítés a jellemző. Ezért fontos, hogy a tanórákat, iskolai hagyományok, élményt nyújtó, lojalitást teremtő közösségi rendezvények, patrónusokkal, szaktanárokkal való szabad beszélgetések, tanulói kezdeményezéseknek (alkotó körök, témahetek,

patrónusi foglalkozások, szakkörök, diákkörök, vertikális idegen nyelvi csoportok, hagyományok, utazások, diákrendezvények stb.) természetes módon egészítsék ki. Az AKG nem választja külön a tanítási és a tanításon kívüli tevékenységet.

A jövőorientáltsága mellett ez a pedagógiai szakasz az előző tizenegy év lezáró időszaka is egyben, az összegzés, stabilizáció, öntudatra ébredés, autonómia, a társadalmi tudatosságra nevelés ideje. A záró szakasz épít az első tíz év eredményeire, és differenciáltan írja elő a fejlesztési feladatokat.

A fejlesztés fő területei

A záró pedagógiai szakaszban a 7-11ny évfolyam kiemelt fejlesztési céljainak stabilizációja, az életkorhoz illeszkedő továbbfejlesztése, mindenekelőtt egyénítése a legfontosabb feladat. Azok a célok, amelyek az AKG kiemelt feladataként fogalmazódtak meg, nem érvényesek minden egyes tanulóra egyaránt, hanem a tanulók alapvető adottságainak, szociokulturális hátterének, s egyéni céljaink megfelelően differenciáltan érvényesítendőek. Az AKG feladata a tanulók fejlődésének segítése az alábbi kompetenciák, attitűdök, ismeretek, értékek területén, a képzési időszak végéig:

A nemzeti és a világ kultúrájával kapcsolatban legyen képes

a nemzeti kultúránk helyének értékeinek megbecsülésére;
a különböző művészeti ágak összekapcsolására;
a tudományos és művészeti tükrözés megkülönböztetésére;
a valóságos és virtuális világ különbségtételére;
a hétköznapi kultúra és a magas kultúra megkülönböztetésére és összekapcsolására.

A tanulási képességek terén

Tanulás mint öncél, mint életforma megértetése, elfogadtatása
Folyamatos önképzés igénye
Tudományos megközelítés
Céltudatos egyéni tanulás
Időbeosztás, stabil önálló munkarend kialakítására való törekvés
Az új információk felismerése és alkalmazása
Önellenőrzés

A kognitív képességek területén

Lehetőségek számbavétele
Hipotézisek alkotása, problémamegoldás
Előregondolkodás
Gondolkodásról való gondolkodás
A megszokás korlátait meghaladó gondolkodás, eredetiség
A rendszerezés-szintézisalkotás igénye
Áttekintés
Lényegkiemelés
Elemző képesség
Általánosítás
Deduktív gondolkodás

Az állampolgári lét legfontosabb feltételeinek megismerése, gyakorlása.

A polgári demokrácia, az alkotmányosság alapvető elfogadása és érvényesítése
A nemzeti identitás és más népek tisztelete
A magyarság és európai tudat érvényesítése, megértése
A gazdaság és politika fő folyamatainak ismerete
Az állam feladatainak és korlátainak ismerete
A felelős magyar választópolgár jogainak, kötelességeinek megfelelő, értékek attitűdök, ismeretek
Az önkormányzatiság, a civil társadalom teendőinek, lehetőségeinek, kötelességeinek ismerete és gyakorlása
A tudatos fogyasztói magatartás

A szociális képességek területén

Nyitás a tágabb társadalmi közösségek felé
Kezdeményezőkézség
Kockázatvállalási képesség
Altruizmus
Társadalmi aktivitás
Alkuképesség
Másság elfogadása

Az éntudat-öntudat területén

Reális önismeret, tudatos pályaválasztás
Reális jövőképzalkotás
Egyéni adottságok, képességek tudatosítása
Döntési képesség, felelősségvállalás
Érdekelismerés, - tudatosítás
A belülről vezéreltség, az önirányítás képessége
Objektivitásra törekvés

A felső középfokú szakasz gyakorlati jellemzői

Összehangolt képzés az öt évfolyamos és a hét évfolyamos gimnázium számára, tantárgyanként azonos vagy eltérő tanterv alapján. Az alapelv az egységes eljárás, de a különböző tantárgyak eltérő szakmai megközelítése szükségessé teszi a különböző tantervek lehetőségének biztosítását.

Fő feladata az értelmiségi attitűdök támogatása, a tudás, a kultúra megszerzéséhez szükséges motiváció elősegítése, valamint a pályaaorientáció és az érettségire való felkészítés.

Általános gimnáziumi képzés, egy időben ugyanabból a tárgyból párhuzamosan többszintű tantárgyi csoportban, alternatív tanrenddel, képzési irányokkal, egyéni órarendekkel.

Minden érettségi tárgy lezárásáig felkészít az emelt, vagy középszintű érettségire

Szabad tanulói képzési irány, illetve tantárgyválasztáson alapul.

45 perces tanítási órákra érettségi, valamint speciális, szaktudományos és gyakorlatorientált tantárgyakat, illetve érdeklődési köröket hirdet az iskola, melyekből a tanulók patrónusuk segítségével önálló órarendet állítanak össze.

A döntések egy adott kurzusra kötelező előírást jelentenek. Kivételt képez a gyorsabb ütemű haladás, amely elővizsgával akár a két év egy év alatt történő elvégzését is jelentheti.

Az AKG minden olyan tantárgyat, tevékenységformát megszervez, amit legalább 8 fő választ. A kötelező érettségi tárgyaknak nincs létszámhatára, a választhatóknak 5 fő.

Az AKG igazodva az érettségi követelményekhez, valamennyi érettségi, felvételi tárgyból középszintű (3-4 óra/hét) és emelt szintű (5-6 óra/hét) kurzusokat hirdet meg, a tantárgyai programokat a kimeneti követelmények határozzák meg.

Az érettségire bocsátás feltétele minimum hét tantárgy eredményes tanulása. Ebben mindenképpen bent kell lennie az érettségi vizsgaszabályzatban rögzített tantárgyaknak, a testnevelésnek és B2 nyelvvizsga hiányában egy további idegen nyelvnek.

A TANÍTÁS-TANULÁSSZERVEZÉS JELLEMZŐI

Az AKG a tanítás-tanulásszervezésen keresztül biztosítja azokat a feltételeket, melyek a pedagógiai célok teljesüléséhez vezetnek.

Az AKG tanítás-tanulásszervezési programját a pedagógiai céloknak alárendelten kell kialakítottuk kiani, ezért képzési programunkban a lezárt ismeret megszerzésének elsődleges szerepét, a tudás megszerzését elősegítő tanulási motivációteremtés és a személyiségfejlődést szolgáló eszközök kialakításának eljárásrendje vette át.

A tanítás- tanulási folyamat célja, a képességek fejlesztése, ezen belül kiemelten a szociális tanulás, ehhez képességfejlesztő képzési anyagokat fejlesztettünk, melyben a hangsúly a tanuló iskolai tanulásán, együttműködésén van.

Az éves és heti és munkarend igazodik a tanulási technológiához, olyan , amelyben a különböző gyerekek különböző adottságai – egyszerűen a hétköznapiak során – képességgé válhatnak direkt céltételezés, távlatos gondolkodás nélkül.

Az AKG digitális iskola: Az AKG minden elérhető technikai eszközt felhasznál pedagógiai céljai megvalósításához. Ennek részeként a 7. évfolyamtól a diákok iskolai felszerelésének részét képezi egy saját tulajdonú számítógép, laptop. A digitális eszközök használata nem önmagában való cél, hanem a módszertani lehetőségek szélesítésére szolgál. nem helyettesíti a klasszikus taneszközöket, hanem kiegészíti azokat. A digitális eszközök kiemelkedően hatékonyak az önálló ismeretszerzés, az együttműködés és a differenciált haladás elősegítésében. lehetővé teszik, hogy a tananyag személyre szabott és naprakész legyen.

Az AKG nem csak azért digitális iskola, mert használ digitális eszközöket, hanem azért is, mert nagy hangsúlyt fektet a diákok digitális kompetenciáinak fejlesztésére is. Ez megtörténik a gépírás és digitális oktatásával és a digitális tanulásmódszertan foglalkozásokon keresztül. Célunk, hogy diákjaink magabiztosan és biztonságosan mozogjanak a digitális térben, ismerjék annak lehetőségeit és buktatóit, veszélyeit is.

A képzés igazodjék a tanulók életkori sajátosságaihoz, adottságaihoz, motivációjához. A kimeneti cél csak a képzés végén legyen „csak” motivációs eszköze a tanulásnak.

A tantárgyak együtt tartalmazzák a klasszikus kultúrát, az általános műveltséget, de rugalmasan alkalmazkodnak a modernizációs kihívásokhoz is. Önmagukban pedig megfelelnek saját szakma-specifikus követelményeiknek.

Az AKG képzési rendje lezárt, önmagában is érvényes képességeket fejleszt (Nem a felsőoktatásra készít fel csupán!)

A spontán tanuláshoz közel álló, illetve az azt szimuláló technológiák szerepét erősítettük, olyat, amiben az érdemi tanulás a tapasztalás és alkalmazás közös eredménye. Az ismeretközvetítést a képességfejlesztés, szemléletformálás szolgálatába állítottuk. Az iskolai és az egyéni tanulást összekapcsolni, és az iskolai tanulást igazítottuk a tanulás általánosabb formáihoz.

Olyan képzési rendet alakítottuk ki, amely lehetővé teszi a differenciáltabb tanári tevékenységet, a változatosabb tananyag-közvetítési formákat. Biztosítottuk , hogy az egy gyereket tanító tanároknak módjuk és érdekük legyen az együttműködés, de egy tanár egy időben minél kevesebb

diákat tanítson. Tipikusan olyan programokat indítottunk, amelyek mindennapos rendszerességgük. A pedagógusok pedig elsősorban nem, mint a tudás hordozói, letéteményesei, hanem segítő, problémafelvető, feltételteremtő, értékelő szakemberekké váltak ebben a struktúrában..

Az iskolai képzés kiegészítette, összehangolta az értékek és normák kialakításának, a kultúra, a műveltség fejlődésének, az információszerzésnek más forrásait, így mindenekelőtt a családot, és figyelembe véve a média, a kortárscsoport, s más iskolán kívüli szervezetek hatásait. A gyerekeknek öröklött, szerzett és kialakult adottságaik, tanult ismereteik vannak. A család, az általános iskola, a kortárscsoportok és más hatások már kialakították bennük a normák elemeit, vannak elképzeléseik, attitűdjeik, indítékaik és szándékaik. Képzési programunk alapvető kiindulópontja és egyben végcélja is, ezen adottságok képességgé fejlesztése.

Az iskola célja , hogy tudjon a nagyon különböző gyerekek számára differenciált programok meghirdetésével, a kooperatív, differenciált módszerek tantárgyi programokba való beépítésével, az eltérő haladási ütem lehetőségének biztosításával, valamint a szintenkénti, képzési irányválasztás lehetőségével megfelelő hétköznapi és stratégiai alternatívákat nyújtani. Egységes alapú, személyre szóló képzést alakítottunk ki, de az egységes tananyagon, tantárgyi követelményeken belül a tanulók szándékainak, adottságainak, felkészültségének, munkabírásiának megfelelő programokat, képzési irányokat kínáltunk. Külön kiemelten figyelve a tehetséggon-
dozásra.

Egész napos kínálattal működik az AKG az iskolának, s biztosítva a szabad programválasztást a gyerekek számára.

Az AKG gimnázium, s vállalja a törvényben, a NAT-ban és érettségi követelményekben, sőt a közvéleményben rögzült elvárásokból eredő feladatokat is. Felkészít fel az érettségire, a felsőoktatási tanulmányokra. Feladatát – bár minden tanítványunkra vonatkozóan érvényesnek tartjuk – az iskola pedagógiai céljainak „melléktermékeként”, azokhoz illesztve tartja teljesítendőnek. Tehát nem pedagógiai cél, hanem a program eredményes megvalósításának természetes velejárója, s a tananyagok a kimenet ismeretében és figyelembevételével szülessenek. Ezért minden olyan tantárgyból, melynek van központi érettségi követelménye, a tantárgyi program befejezéséig felkészít az érettségire, meghirdetve, hogy közép vagy emelt szinten.

Az összetett feladatok teljesülése csak az egész rendszer összehangolt újragondolásával, és a 150 éves gimnáziumi gyakorlat teljes átalakításával láttuk lehetségesnek.

TANTÁRGYSZERKEZET

Az AKG igazodva a hazai előírásokhoz, megszokásokhoz – bizonyos kivételektől eltekintve – tantárgyakba szervezte azt a tudásmennyiséget és a fejlesztési feladatok tevékenységformáit, amelyeket a tanulók személyiségfejlődésének támogatása érdekében a nevelőtestület fontosnak tartott. A három képzési szakaszra önállóan is meghatároztuk a feladatokat. A pedagógiai program kialakítását követően döntött a nevelőtestület az iskola tantárgyi szerkezetéről, ezzel egy időben meghatározta a tárgyak tevékenységformáját, időkeretét, feltételeit, s kijelölte a tantárgyi programot létrehozó szakmai műhelyt. A tantárgyi programok tervezéséhez, valamint tanítási gyakorlathoz, a nevelőtestület megállapodott a szakmai rendezőelvekben.

EGY TANTÁRGY-, TEVÉKENYSÉGFORMA LÉTREHOZÁSÁNAK BELSŐ ELJÁRÁSA

Az AKG általános alapelve, hogy az aktuális feladatok meghatározása az állami előírások betartása mellett, a nevelőtestület feladata. Ezért minden tantárgy, tevékenységforma egy adott időszakra –minimálisan egy évre-, meghatározása, elfogadása a pedagógiai program keretei között nevelőtestületi jogkör. Kezdeményezheti a nevelőtestület, szakmai műhely, szaktanár, vagy akár tanuló is. A nevelőtestület dönt a tárgy besorolásáról, óraszámáról, biztosított feltételeiről. Csak a nevelőtestületnek benyújtott és többsége által jóváhagyott tantárgyi program alapján válhat egy tevékenység hivatalos tantárggyá. Az egyes tantárgyak fejlesztési követelményei, tananyagtartalma a szakmai műhelyekben testületi összehangolás nélkül, önállóan alakulnak ki, mert a tárgy kijelölése, feladatainak meghatározása biztosítja azt, hogy melyik tantárgyblokknak van prioritása egy képesség erősítésében: az átfedések nem gyöngítik, hanem erősítik egymást. A szakmaszerűség minőségi kritériumait biztosítják az AKG szakmai műhelyei, amelyek önálló szervezeti egységek az AKG-ban, autonómiájuk van a tantárgyak tervezésében, feltételeinek meghatározásában, a követelmények kialakításában, egyben a szakmai műhely kötelessége az adott tárgy tanulásához szükséges feltételeket megteremteni, a tárgy tanítását megszervezni. A szakmai műhely joga és kötelessége a tárgy eredményei, tapasztalatai, tanulói, patrónusi, szülői visszajelzések alapján a tantárgy korrekciója, modernizációja, felülvizsgálata. A felülvizsgálat eredményeként végrehajtott korrekcióhoz nem szükséges a nevelőtestület jóváhagyása.

SZEMPONTOK A TANTÁRGYAK KIALAKÍTÁSHOZ, RENDSZERÉHEZ

A tantárgyaknak – és ezeket kiegészítő más tevékenységformáknak – együtt kell biztosítani az AKG alapelveinek, képzési céljainak teljesülését, s ezen belül meg kell felelniük az adott szaktudomány követelményeinek

A tantárgyak kiválasztása, hatókörük kijelölése, a tantárgyi programok létrehozása, valamint mindezek megvalósítása során az iskola tanító funkciójának hatékony érvényesítése érdekében az iskolai hatások motivációs környezetének összehangolására törekedünk és a tanulásszervező funkciót erősítjük, a tanulók minden más tevékenységét explicit módon is tanulásnak tekintjük.

Minden tantárgy, amelynek vannak központi érettségi követelményei (közép, illetve emelt). A program lezárásakor, alkalmassá kell, hogy tegye a tanulókat az adott szintű érettségi színvonalas letételére. A tantárgyi programok lezárásakor az érettségi követelmények teljesítéséig terveződnek legalább. (Ezt az előírást külön-külön is rögzítik a tantárgyi programok.)

A tantárgyak összességében tartalmazzák a NAT, a magyar és a világ kultúrájának a társadalomban az értelmiségtől elvárt információit, képességelvárásait.

Meg kell szüntetni a tárgyak közötti hierarchiát, de a tanulók egyéni súlyozási lehetőségét, egyéni haladási ütemét biztosítani kell egy-egy tantárgyon belül.

Csökkenteni kell a tantárgyak számát, széttagoltság helyett átfogó műveltségterületeket tanítsunk.

A különböző tárgyak céljainak, szakmai tartalmának megfelelő tevékenységformákat biztosítsunk, többfajta tevékenységre szervezzük az iskolát.

A tantárgyak rész- és kimeneti követelményeit nyilvánosságra kell hozni.

A szaktudományok, különböző gyakorlati tevékenységek eltérő logikai rendszerének, a pedagógusok különféle szakmai, módszertani felkészültségének, valamint a kimeneti elvárások eltérésének figyelembevételével kapcsoljuk össze a különböző tantárgyakat. A közös célok keretei között a szaktárgyaknak autonómiájuk van.

Speciális célokhoz helyileg kifejlesztett ismerethordozókat kell készíteni.

SZEMPONTOK AZ EGYES TANTÁRGYAK, TEVÉKENYSÉGFORMÁK SZÁMÁRA

Egy tárgy kialakításának megállapodott menete, közösen elfogadott és elvárt prioritási rendje: adott műveltségi terület kiemelt kompetenciafejlesztési funkciói, a tantárgy helye a képzés rendszerében, a tanulók életkori sajátosságai, speciális szakmai követelményei, a tanulók személyes motivációi, adottságai, a tárgy módszertani sajátosságai, a rendelkezésre álló feltételek. Olyan szakmai programokat alakítsunk ki, melyekben nem csak az a feladat, hogy azt tanítsuk, amit az érintett szaktudomány követel, elsősorban a tanulhatóság, a célzott fejlesztési feladatok biztosítsák a tananyag szelekció alapját. Feladat, hogy olyan módon alakuljon ki az egyes tevékenységformák tudásanyaga, olyan módszereket válasszunk, melyekre a gyerekeknek szüksége van.

Az egyes tantárgyblokkok, tantárgyak, tevékenységformák tananyag kiválasztási szempontjaiban elsősorban a személyiségfejlesztési, szemléletformálási célok dominálnak, s ehhez igazodva az adott idő alatt megszerezhető lexikális ismeret, a tananyagtartalom és a közvetítés módja igazodjon a tanulók életkorához.

A tananyagtartalmak feleljenek meg az érintett szaktudomány, szakma minőségi követelményeinek.

Minden képzési formának, programnak biztosítani kell, hogy rövidebb távon is átlátható, sikert, motivációt biztosító legyen a gyerekek számára. A programegységeknek önmagukban is lezártnak, egésznek kell lenniük.

A tanulás elsősorban tanulói aktivitásra épüljön. Az interiorizáció egyéni és csoportos gyakorlás, az érdemi használat eredménye legyen.

Azok a tárgyak, amelyek alkalmasak egy-egy AKG-ban is meghirdetett pályaaorientációs irány alapozására (társadalomtudományi, gazdasági tárgyak, informatikai tárgyak, művészeti tárgyak), vegyék figyelembe az adott életpálya képesség- és attitűdbeli elvárásait is.

A tantárgyi programok tervezésének egyik legfontosabb kritériuma a folyamatos önkorrekciónak követelménye, tanulási folyamat során a visszajelző rendszer eredményeit a programkészítőknek szisztematikusan be kell építenie az egyes tantárgyi programokba. A korrekció, a gyors reakció mind a modernizációs kihívások (pl. WEB2 közösségi site-ok, távtanulás stb.), mind az iskolai tapasztalatok alapján (tanulhatóság, tanulói visszajelzések stb.), mind a külső követelmények változása (NAT, más kerettantervek, érettségi követelmények) miatt – kiemelt feladat.

AZ 1-6. ÉVFOLYAM SZERKEZETI FELÉPÜLÉSE

Célunk, hogy minden gyerek a saját tempójában, ütemében haladhasson, ezért a hagyományostól eltérően kell megszerveznünk a tanulás kereteit és rugalmas iskolaszervezetet alakítunk ki. Céljaink megvalósulása érdekében elrugaszkodunk az osztályfokok szerinti egységes haladástól, a szigorúan vett homogén korcsoportban zajló tanulástól és a tartalmak tantárgyak szerinti tanításától is. Az elsősorban frontális és egységes haladást lehetővé tevő szervezési módok helyett az indirekt tanulásszervezési módokat részesítjük előnyben.

Iskolánk minden évfolyamán (1–6. évfolyam) két osztályt indítunk. Az egy osztályhoz tartozást elsősorban csoportképző erőként kezeljük és nem az egységes haladás keretében. Ezért a tanulás nem kizárólagosan az osztályokon belül valósul meg, hanem nagy hangsúlyt fektetünk a vegyeséletkorú kisiskolákban folyó munkára is. Az azonos osztályba járó gyerekek a különböző kompetenciaterületeken nagyon eltérő szinteken tarthatnak, éppen ezért nem az életkor és az osztályfok lesznek a tanulócsoporthoz kialakításának kizárólagos szempontjai.

A csoportalakítások során pedagógiai céljaink megvalósulását elősegítő egyéb szempontokat is figyelembe veszünk.

(1) Kiemelten azt is, hogy a gyerekek egymástól való tanulása olyan erőforrás, amit jelenleg nem használ ki az oktatás. Mi ezt a potenciált tudatosan beépítjük a programunkba.

(2) Emellett fontos számunkra, hogy a nálunk tanuló gyerekek rugalmasak legyenek, könnyen teremtsenek kapcsolatokat, barátságokat, nyitottak és elfogadók legyenek. vertikális kisiskolákban való tanulás azt is jelenti, hogy egyszerre tud megjelenni a gyerekek életében az állandóság és a változás.

Állandóságot jelent számukra, hogy egy osztály és három kísérőjük a hat év alatt stabil közösséget alkot.

Egy-egy osztályközösség hat év alatt azonban több szerepbe kerül és több másik osztállyal fog vertikális kisiskolában szorosan együttműködni. Ezzel társadalomra, az iskolán kívüli világra ma (és a jövőben várhatóan még inkább) jellemző gyorsan változó és sokszínű munkatársi közeget is modellálni tudjuk. A gyerekek így megtanulnak ehhez alkalmazkodni és képessé válnak a változó környezetben is biztonságban érezni magukat, magabiztosan helytállni, pozitív kapcsolatokat teremteni.

A fentieket szem előtt tartva az iskola szerkezeti alapegysége az önálló pedagógiai műhelyként működő vertikális kisiskola. Melyen belül a homogén korcsoportba tanuló gyerekek alkotják az alapközösséget

Az AKG alapiskola hat, tervezetten változó összetételű kisiskolából áll:

- 1.- 3. két kisiskola
- 2.- 4. / két kisiskola
- 5.- 6. / két kisiskola

Az kisiskolák egymás melletti termekben, sokféle tevékenységben, napi szinten együttműködve, vegyes csoportokban is tanulnak. A kisiskolák/kisiskolaok kísérői között szoros együttműködés van.

Az kisiskolákban megvalósuló tanulás közös szervezése az első évfolyamra lépő gyerekek számára fokozatosan valósul meg. Az alapkészségek fejlesztésének időtartamában fokozottan figyelünk az írás, olvasás, számolás alapjainak stabil elsajátítására, ennek érdekében kellő időt biztosítunk a gyerekek elmélyült, önálló tanulására, gyakorlására. Az alapkészségek-sávjában így fokozatosan, a délutáni időszakban, a projektek, projektnapok, témahetek során hangsúlyosabb jelenik meg az kisiskolaok együttes munkája.

Bevezető szakasz / első két év Az iskolában első osztályt kezdő gyerekek az első két évben náluk nagyobb gyerekekkel működnek együtt. Az első két évben támaszkodhatnak a nagyobb gyerekek helyismeretére, tapasztalataira, tudására, segítségére. Az első két évben ugyanaz a két osztály alkot egy kisiskolát.

Kezdő szakasz / második két év A harmadik évben új szerepbe kerül a közösség, ők lesznek az újonnan érkező elsősök számára a nagyok, és ekkortól mindazt a segítséget, amit eddig ők kaptak, maguk nyújtják a kicsik számára a beilleszkedésben, a tanulásban, a szabadidőben, az étkezésben. A második két évben tehát egy másik, tőlük fiatalabb osztállyal alkotnak kisiskolát/kisiskolát.

Alapozó szakasz / harmadik két év Az ötödik és hatodik évben az osztályok még több területen tanulnak együtt. Ez alatt a két év alatt további két másik osztályközösséggel alkotnak egy kisiskolát.

Összefoglalva: az első hat évben az egyes osztályok három évig dolgoznak együtt náluk idősebb, és szintén három évig náluk fiatalabb gyerekekkel. A teljes képzés ideje alatt egy osztály összesen négy másik osztályközösséggel folytat közös munkát és alkot kisiskolát. A kisiskolák összetétele az kisiskolaok változásával összhangban szerveződik

A tanulási folyamat fő jellemzői

1–6. évfolyamban a program szerves részeként megvalósul a vegyeskorcsoportos tanulás a homogén korcsoportú gyerekek együtt tanulása mellett. A vertikális csoportok a tanulás bizonyos időszakában a teljes iskolát bevonóan alakulnak ki.

Egy osztály mellett három pedagógus dolgozik; a párban- és a párhuzamosan tanítás mindennapos. Egy tanító (kísérő) 6-10 gyerek egyéni útját segíti.

Az 1–6. évfolyamon nincsenek tantárgyak, hiszen a kompetenciafejlesztés interdiszciplináris megközelítést tesz szükségessé. A kompetenciaterületeket fejlesztési részterületekre osztjuk, melyekhez pontosan megfogalmazott szinteket rendelünk. A szintek nem feleltethetők meg osztályfokoknak. Az osztályfokoktól elrugaszkodó, szintek szerinti haladás lehetővé teszi az egyéni tanulási utak megvalósítását.

Az értékelési rendszernek a belső kontrollós működés megalapozása az egyik fő feladata. Ezért iskolánkban az 1–6. évfolyamon a szintek szerinti haladást követő, egyénre szabott szöveges értékelést alkalmazunk, amely alapos és részletes képet mutat a hozzánk járó gyerekekről.

Az alapkészségek fejlesztésére fordított hosszabb idő lehetővé teszi az óvodából iskolába való átmenet megkönnyítését, az eltérő haladási ütemű és életkorú tanulók együtt tanulását, valamint az alapképességek stabilizációját. A program kiindulópontja az alapképességek fejlesztésére fordított idő meghosszabbítása és a szaktanári jelenlét fokozatos bevezetése mellett, az osztálytanítós rendszer új módon való megközelítése és az egész szakaszra való kiterjesztése.

Egy osztállyal 3 pedagógus (tanító, fejlesztő, szaktanár vagy művésztanár vagy pedagógiai asszisztens) dolgozik együtt – közülük minimum 2 tanítói végzettséggel rendelkezik. Mindegyikük felelős a hozzá tartozó 6-10 gyermek egyéni útjának támogatásáért. Ez a megoldás lehetővé teszi, hogy személyes kapcsolat épüljön ki felnőtt és gyerek között, hogy szoros partneri viszony alakuljon ki a három pedagógus és az egész osztály között. Elősegíti a tanulócsoporthoz való alkalmazkodást, a rugalmas tervezést, az eltérő hosszúságú tananyagegységek kialakítását, a differenciált tanulásszervezést, és így lehetővé teszi az egyéni ütem szerinti haladás megvalósulását

7-12. ÉVFOLYAM TANULÁSSZERVEZÉSI ELJÁRÁSAI

TANTÁRGYAK A 7-10. ÉVFOLYAMON

A tantárgyak nagy többsége a lezárt képzésben, szemléletformálásra irányul, a gyakorlati, az eszköztudás fejlesztését szolgálja, megnöveltük a módszertani tárgyak arányát is, a tradicionális tárgyakat pedig összehangoltan, önálló programtervezéssel, az új évezrednek megfelelő technikai felszereléssel, differenciált tevékenységformákkal igyekszünk tanítani. Mindemellett kiemelt szerepet szánunk az olvasásnak, a hagyományos művészetek tanításának és gyakoroltatásának, az egyéni és kiscsoportos felfedeztető, forrásfeldolgozó módszertani eljárásoknak.

AZ ALAPTÁRGYAKAT TANTÁRGYBLOKKOKBAN TANÍTJUK

A hagyományos tantárgyak helyébe a pedagógiai célok szempontjából egységesnek tekinthető, helyi szelekcióval kialakított több műveltségi területet átfogó, különböző szaktudományokat, differenciált ismereteket nyújtó tantárgyblokkok kerülnek. Tantárgyblokkok: társadalomismeret, művészet, természetismeret, matematika, informatika.

Az egyes blokkok önálló szaktudományos tárgyként, epochában, projektben, műveltségi területekben egyaránt megjelenhetnek függően az adott téma jellegétől és a tanulók életkorától. A tantárgyblokkokat egységes, minden tanuló számára azonos tanrendben tanítjuk, a személyre szóló differenciálás a csoporton belül történik. A tantárgyblokkok nem a hagyományos értelemben vett komplex vagy integrált tárgyak, hanem helyi tananyagok. Kialakításukat az AKG sajátosságai, pedagógusainak szándékai, szakmai műhelyeinek belső kompromisszumai, a szaktanárok felkészültsége határozták meg. Így az egyes tantárgyblokkok eltérő struktúrákban jöttek létre. A helyi tananyagokat egy-egy szakmai műhely készítette, egy részükben az iskola tanárai által megalkotott és az AKG Kiadó által megjelentetett tankönyvekkel, helyben készített taneszközökkel. Ismerethordozóink nem csak hagyományos értelemben vett tankönyvek, hanem gyakorlatanyagok, feladat- és szöveggyűjtemények, esettanulmányok, irodalomjegyzékek, problémafelvetések. Több tantárgyblokkban epochánként készültek önálló taneszközök.

A természetismeret epochális tárgy. A tárgy célja az alapvető természettudományos jártasság és a természettudományos gondolkodás kialakítása. Az egyes epochák kapcsolódnak valamilyen természeti jelenség vagy szakterület vizsgálatához. Nagy szerepet kap a hipotetiko-deuktív módszer használata, a honismeret, a környezet- és egészségtudatos gondolkodás fejlesztése. Az epochákat kiegészíti négy természettudományos témahetekben szervezett terepgyakorlat.

A történelem 7–10. évfolyamon epochális tárgy. Intenzív, négy (két) éves forrásfeldolgozó, életmódot, hétköznapiakat is megjelenítő társadalom-, gazdaság-, művelődés- és politikatörténet, mely megőrizi a kronológiát mint rendezőelvet. Ezt kiegészíti az etika és társadalomismeret nevű tárgy, 9–10. évfolyamon heti 2 órában önállóan, 7–8. évfolyamon pedig a heti 2 órás patrónusi foglalkozások tematikájába illeszkedve. A tantárgy célja a mai társadalmi környezet gyakorlatias megismerése (gazdaság, politika, erkölcs, jog), a tágabb és kisebb közösségekbe történő beilleszkedés segítése.

A művészeti blokk epochális és gyakorlati tárgy egyaránt. Az irodalom, a képzőművészet, a zene és az alkotóművészetek önálló tanulását biztosítják, önálló tárgyként egységes szakmai

műhelyben. A képzőművészet és az irodalom epochálisan, a zene heti (2 illetve 1 ó/hét) rendszerességgel kerül tanításra, az alkotókörök projektként, szabad választással, közös célokkal, de az adott tevékenységre jellemző tantárgyi programok készültek.

A matematika epochális tárgy. Problémafelismerő, az absztrakció adott szintje mellett még megvalósítható induktív módszerrel, felfedeztető módon tanítjuk. A matematika áll a legközelebb a szaktudomány által kialakított logikai rendszerhez, fokozatosan növelve a szakmai képességfejlesztés, az alkalmazott matematika arányát.

Digitális kultúra blokk több részből álló heti rendszerességű szakmai alapozó, gyakorlati, módszertani, eszköztudást fejlesztő tárgyak rendszere. . Azzal, hogy az AKG áttért a digitális oktatásra, a digitális kultúra a tanulás nyelvén, az írás, olvasástudással egyenértékű alapképesség-elvárassá változott. Egy szakmai műhelyen belül különböző tevékenységformára szervezve a számítógép-használatot, a tanulásmódszertant, a könyvtárhasználatot, a gépírást, a médiaismeretet, az internet használat technikai, etikai követelményeit, eszközeit, A különböző szoftverek használatát tartalmazza. A legfontosabb közös elemük az információhoz jutás eszköztárát, lehetőségeit, szükségességét, feldolgozásának módozatait kívántuk önálló tárgyként a tanulók számára biztosítani. A program a legelemibb ismeretektől a programozásig, átfogja a ma elérhető képzés szinte egészét. Az iskola technikai felszereltsége lehetővé teszi, hogy a diákok az információs társadalom által támasztott kihívásoknak megfeleljenek

ESZKÖZTUDÁS TÁRGYAI

7–8. évfolyamon heti 1 órában tanítjuk – tudásszint csoportokban – a számítógép-használat alapjait: a szövegszerkesztés, a táblázatkezelés, az adatbázis-kezelés felhasználói szintű alkalmazásáig jutnak el tanulóink.

A hét évfolyamos gimnáziumban 7. az ötévfolyamosba -9. évfolyamon egyéni ütemezéssel és órarenddel, differenciált csoportokban gépíráshoz, szövegszerkesztéshez szükséges gyakorlatot szereznek tanulóink. Eltérő haladási ütemmel, de minden tanulónak el kell jutnia a gépírás, szövegszerkesztés készség szintű tudásáig, tekintettel arra, hogy ez a tudás ma már minden értelmiségi és irodai szakma elemi követelménye.

Az internet használat természetessé válásával, az eszköztudás tudatosságát kell közvetíteni. 9-11. évfolyamon 2 ó/hét a digitális tantárgyak órakerete

10–11. évfolyamon a számítástechnikai szoftverüzemeltetéshez, a középszintű érettségi követelményekhez szükséges gyakorlatot, szerzik meg tanulóink.

Jelentős szerepe van az iskolai közéletben is – a nyilvánosság egyik legfontosabb fóruma – az internetes újságnak, melynek létrehozása, működtetése egyben az AKG már másfél évtizede működő honlapjának karbantartását is szolgálja.

A tanulók mindegyike, számos formában része közösségi hálónak, talán túl sokat is használják az internetet, ezért a képzés szinte minden területén használjuk ezt a formát tanulásra. (Google+ csoportok, Teams stb.), s fontosnak tartjuk, hogy a modern internetes közösségi hálók használata, etikája részét képezze az oktatási programnak

A számítógépes internetes könyvtár más szakorák megtartására, egyéni munkák készítésére is szolgál.

Információgyűjtés, rendszerezés

7-8. évfolyamon 16/ hét bevezető tanulásmódszertanba, 9. évfolyamon a kezdő periódusban kerül sor a digitális tanulásmódszertanra, majd utána az epochákba és témahetekbe épül be.

8. évfolyamon információs rendszerek (könyvtár, internet) kisépocha.

10. Évfolyamon a családtörténet éves projekt szolgálja ennek a célnak a megvalósulását

11ny. évfolyamon egyéni kutatás, forrásfeldolgozás, szintetizálás a projekt részeként.

11ny. évfolyamon a média működésének jellemzői, az információrendszerek társadalmi funkciói 3 óra/hét.

Adatelemzés (Big data)

Prezentáció tartalmi, technikai követelményei

AZ IDEGEN NYELV

Tanulása a képzés egész időszakában kiemelt cél (7./9.–12. évfolyam), ezért jellemzőit itt jelezzük együtt a három szakaszra.

Az idegen nyelvi képzés célja a nyelv, mint kultúra, mint eligazodási, érvényesülési eszköz tanulása. Elvárás a kommunikációképesség fejlesztése.

Kimeneti célja legalább két idegen nyelv magas szintű ismerete, s az adott kultúrában való eligazodási képesség.

Az AKG-ban minden tanuló a képzés teljes időszakában részt vehet idegen nyelvi órán, nyelvet a bizonyítványban jegyzett B2 szinten szerzett érdemjeggyel adhat le.

Az AKG a nyelvi programjait nem évfolyamokra, hanem nyelvi tudásszintekre adja meg. Meghirdetünk kezdő, középhaladó, középfokú és felsőfokú csoportokat, valamint idegen nyelvi specializációs órákat. 11. évtől angol nyelvből B2 szint feletti tudásszintre szervezett csoportok vannak, ehhez készített tantárgyi program.

Az idegen nyelvet nyelvi szintenként, ha szükséges, vertikális csoportokban tanítjuk. A nyelvi szint besorolása a nyelvi szintmérő alapján a tanuló, a patrónus és a szaktanár közös döntésével történik.

Az AKG a 11. évfolyamtól a meghirdetett nyelveket minden tudásszinten tanítja, amire legalább 8 fő jelentkezik. A korábban tanult nyelv emelt szintű választásához alsó létszámhatár 5 fő.

A második idegen nyelv felvétele a hét- és ötosztályos gimnáziumban 11. évfolyamtól előírás.

A KER (Közös európai referenciakeret) harmadik szintje, a B1 szint elérése után a tanuló érettségire bocsátható.

Nyelvvizsga mint programelem

A 2015-ben kezdődő tanévtől felmenő rendszerben a hetedik évfolyamtól angol nyelvből, a 11. évfolyamos nyelvi évtől kezdődően pedig a második idegen nyelvből (spanyol, német, francia) biztosítja a középszintű majd emelt szintű érettségire való felkészítést – emellett a nyelvvizsgára való felkészítést is. Kimeneti követelmény két sikeres B2-es nyelvvizsga letétele.

A nyelvvizsga kötelezettsége alól a patrónusi közösség adhat mentességet egyéni döntéssel, megfelelő indok esetén.

A nyelvvizsga megszerzését az iskola külön támogatja oly módon, hogy az iskolába nyelvvizsgát szervezhet, és az egyik sikeres nyelvvizsgát finanszírozza.

A nyelvvizsga megszerzésének időpontjai: első nyelv – szakaszlezáró, tehát 10. végén (teljesen kezdőknek 1 év halasztás), második nyelv – a képzés végéig.

TESTNEVELÉS

Az AKG kiemelt szerepet szán a sport, az egészséges élet hétköznapiakba való bevitelére, a mindennapos mozgás egész életre szóló szokássá tételére. A serdülő biológiai változása, érése, növekedése, elemi szükségletté teszi a mozgás értéként való kezelését. A kamaszkori rangsor-képzés egyik kulcsszempontja az erő, a szépség, a mozgás, tehát súlyos hiba lenne háttérbe szorítani a test módszeres alakítását. A serdülőkorban fontos motiváló tényező a verseny, a sport terén is megfelelő versenyszituációt kívánunk teremteni. Főleg a csapatsportok ugyanis, módot adnak a győztes vesztes játszmákra a közös cél érdekében az együttes erőfeszítés vállalására, az alkalmazkodásra és a társak munkájának megbecsülésére egyaránt. Ezért a képzés nagy részében a mindennapos testnevelés, mozgás feltételeinek biztosítása alapfeladat az AKG-ban.

Ennek megfelelően, az általános testnevelés és a 7-8.-ban kötelező úszás mellett lehetőséget kínálunk a különböző sportszakosztályokban heti két, de legalább heti egy alkalommal történő részvételre. Tömegsport foglalkozásainkon alkalmat biztosítunk a házi versenyek lebonyolítására, a lemaradóknak a javításra, a nehéznek tűnő feladatok gyakorlására, de segítséget nyújtunk a testnevelésből érettségire készülőknek is. Természetesen érzékeltetni kell, hogy az elmúlt években milyen népszerűvé váltak hazánkban is a kötelező tananyagban nem szereplő alternatív mozgásanyagok, mint az amerikai foci, fallabda, korfball, floorball, falmászás, capoeira stb., így a hagyományos sportágak és mozgásanyagok elsajátíttatása mellett ezek megismertetését is vállalnunk kell. Tizenegyedikétől tehát még nagyobb szerephez jutnak a szabadidős, rekreáció jellegű mozgások, azzal a céllal, hogy a tanulók tervezzék meg, és vegyék a saját ellenőrzésük alá a sporttal eltöltött idejüket, hogy a középiskola befejezése után is maradjon megszokott a rendszeres testedzés. Az AKG szinte egész napos elfoglaltságot jelent a diákok számára ezért az élsportolóknak nehézséget jelenthet megfelelni a kétfrontos, vagyis az iskolai és a mindennapos edzésprogramon keresztül megjelenő elvárásoknak. Személyre szóló megállapodásokkal igyekszünk támogatni a helytállásukat, de hisszük, hogy az iskolai testnevelés követelményei segítik a koordinációs és kondicionális képességeik fejlesztését és pozitívan hatnak a sportolói mentalitásukra is.

Többek között a baleset-megelőzés érdekében a testnevelés órákon elvárás a fegyelmezett szabálykövető magatartás elsajátítása, de teret engedünk a felszabadult, önfeledt játéknak is. A mindennapos testnevelés követelményét az iskola személyi és tárgyi feltételeinek figyelembevételével a 7–8. évfolyamon a kötelező úszást is magába foglaló heti öt órarendi általános testnevelés órával, míg a kilencedik évfolyammal kezdődően heti három óra általános testneveléssel és két óra választott iskolai sportköri tevékenységgel, vagy igazolt versenyzőknek külső sportszakosztályi igazolással és értékeléssel tudjuk megoldani.

TANTÁRGYAK FELSŐ KÖZÉPFOKON (11–12. ÉVFOLYAM)

Az iskola befejező szakasza a pályaorientáció, a társadalmi beilleszkedést elősegítő, az egyes tanítványaink attitűdjeinek, motivációjának, felkészültségének leginkább megfelelő, saját döntésen alapuló program kialakítása következetes végig vitele. A legfontosabb cél tanítványaink attitűdjeinek, társadalmi tudatosságának a fejlesztése.

A képzés lezáró szakaszában megnő a szaktudományra épülő, kimenetre tervezett tárgyak, tevékenységek jelentősége. A tantárgyi programok – a szerencsére egyre inkább kompetenciakövetelményeket meghatározó – közép és emelt szintű érettségi elvárásaihoz, valamint a tanulók pályaválasztását elősegítő későbbi szakmai kompetenciakövetelményekhez igazodnak. A serdülőkorban ez az a rövid záró időszak, amikor a célképzésnek szerepe lehet.

A szakmai műhelyek – a tantárgyi programok készítése során – a közép és emelt szintű érettségi képesség- és ismeret követelményeit, a szakképzés elvárásait, a tudatos tanulást, az elmélyülést, az önálló alkotás követelményét tették a középpontba.

A személyesség és az érdeklődés mellett a tudatos választást követően, megnő az érdekeltség szerepe a diákok tanulási motivációjában. Megjelenik a verseny, mint érték; a tanulók erős továbbtanulási motivációját használjuk kötelességtudatuk, figyelemkoncentrációjuk, munkafegyelmük erősítésére. A 11ny. évfolyam végén meghirdetett tantárgyi programokat a tanulók önállóan választják, előzetes színtelőírás nélkül. A döntéshez szükséges a patrónus és a szülő támogatása is.

MEGHIRDETETT KÖZISMERETI TANTÁRGYAK

Érettségihez előírt tárgyak	Emelt szint	Középszint	Megjegyzés Alapórak
Matematika	6 óra/hét	4 óra/hét	
Magyar nyelv és irodalom	6 óra/hét	4 óra/hét	
Történelem	5 óra/hét	3-4 óra/hét	
Idegen nyelv 1	3-5 óra/hét	2-5 óra/hét	B2 nyelvvizsga után leadható
Részvételi előírás			
Idegen nyelv 2	3-5 óra/hét	2-5 óra/hét	B2 nyelvvizsga után leadható
Patrónusi foglalkozás			1 alkalom/hét (2óra)
Testnevelés+ sportszakosztály			3+2 óra/hét
Választható érettségi Tárgyak			
Fizika	3-5 óra/hét		
Biológia	3-5 óra/hét		
Kémia	3-5 óra/hét		
Földrajz	3-5 óra/hét		
Gazdasági ismeretek	5 óra/hét		Középszintre nem hirdetünk
Társadalomismeret	3 óra/hét		Középszintre nem hirdetünk
Mozgóképkultúra- médiaismeret		3 óra/hét	
Rajz és vizuális kultúra és művészettörténet	5 óra/hét		
Ének-zene		3 óra/hét	
Informatika	2 óra/hét		Középszintre nem hirdetünk
Választható tárgyak nevelőtestület által jóváhagyott tanterv alapján min. 5-8 fő	2-5 óra/hét	2-5 óra/hét	Meghirdetve kezdeményezhető más nme érettségi tárgy is.

DIFFERENCIÁLT TEVÉKENYSÉGFORMÁK

Az AKG szakmai céljainak megvalósítása érdekében átalakította az évszázada kialakult és a gimnáziumokban megszokott tantárgyakra szervezett homogén oktatási technológiát. A 19. századi akadémiai tudományágakra szervezett heti 1–5 órás tantárgyak iskolai információközlésére, és otthoni egyéni tanulására, majd számonkérésére szervezett oktatási folyamatot, a tanulás kiterjesztett értelmezésével és differenciált tevékenységformákkal váltotta fel. Az iskola egymástól jelentősen eltérő tevékenységformákban szervezte meg a tanulás hétköznapi munkarendjét. A kiterjesztett tanulási funkciónak, az összetett személyiségfejlesztést támogató feladatoknak csak nagyon eltérő tanulási formák feleltethetők meg. Egy-egy feladathoz hozzárendeltük az iskolai keretek között leginkább alkalmazható képzési formát, igazodni igyekeztünk a tanulók életkorához, lehetőséget kívántunk biztosítani, hogy tanítványaink eltérő feladatokban találkozzanak társaikkal, minél többféle tevékenységben élhessék át a közösségi lét élményét. A változatos, sokszor önálló választáson alapuló tanulás erősebb motivációt teremt, növeli a tanulói aktivitást, intenzívebb részvételt követel, feloldja a monotóniát, s mindezen keresztül növeli a tanulás hatékonyságát.

DIFFERENCIÁLT TEVÉKENYSÉGFORMÁK AZ 1-6. ÉVFOLYAMON

Programunk a tanulás jelentését kiterjeszti, és minden tevékenységformára értelmezi. Az első hat évben elszakadunk a hagyományos tanórai keretektől és tantárgyi struktúrától. A világot a maga valóságában közelítjük meg a gyerekekkel, az ismereteket nem a hagyományos tantárgyak adta szétszabdaltságban, hanem integrált megközelítésben tárjuk a gyerekek elé. Megszüntetjük a hagyományos tantárgyi és tananyag besorolást.

A program célkitűzéseiből következnek a javasolt tanítási-tanulási módszerek és munkaformák, így ezeknek minden esetben önmagukban is lehet funkciója a tanulási folyamatban. A csoportmunkát és a kooperációt részesítjük előnyben, de megfelelő funkcióval helyet kap a frontális osztálymunka és az egyéni foglalkoztatás is. Egyetlen alapelv, hogy a gyerekek alkotó részesei, tevékeny résztvevői, és ne passzív elszenvedői legyenek a tanulás folyamatának. Ebből az alapelvből következik, hogy a tanulásszervezési módokat úgy hangoljuk össze a tartalommal, hogy a gyerekek számára a tevékenység érdeklődést kiváltó, motiváló, a meglévő tudásukra építő, optimális erőfeszítést igénylő, aktivitásra építő és együttműködési lehetőséget biztosító legyen. A vertikális csoportok szervezése kiemelten fontos programunk céljainak megvalósulása szempontjából. A gyerekek egymástól való tanulása hatékonyabbá teszi az egyéni fejlődést.

Problémaalapú oktatás: a gyerekek ilyenkor a mindennapokban felmerülő problémákra keresnek (ideálisan kis létszámú csoportokban) válaszokat. A folyamat során a gyerekek kooperatív munkával, konstruktív vitával, közös álláspontot alakítanak ki. A közös munka fejleszti az együttműködési képességet és a kritikai gondolkodást.

Projekt módszer: a módszer használatával az együtt gondolkodás eredménye minden esetben valamilyen produktum, ami lehet valamilyen kézzel fogható tárgy vagy mások előtt bemutatható drámajáték, kiállítás vagy bemutató. Dizájn alapú oktatás esetén a felfedezés együtt jár az alkotással.

Kooperatív technikák: a tananyagtartalmakat a gyerekek együttműködve dolgozzák fel. A részeket tudatosan úgy osztjuk szét, a feladatokat úgy határozzuk meg, hogy a tartalmak egymással történő megosztásán túl közös gondolkodásra sarkalljon, lehetőséget adjon segítségnyújtásra, önálló feladat- és felelősségvállalásra és ezeken keresztül az együttműködési készségek fejlesztésére is. Fontosnak tartjuk, hogy a kooperatív feladatokat úgy tervezzük, hogy azok a gyerekek meglévő együttműködési készségszintjéhez igazodjanak. Így lehet eredményes a közös tevékenységük mind az ismeretszerzés, mind az együttműködésük fejlesztése terén.

Kutatás: a hagyományos oktatás során a tényeket készen kapva a gyerekek feladata a befogadás. Ezzel szemben a kutatás módszerét akkor alkalmazzuk, amikor a tények nem, vagy csak hiányosan állnak a tanulók rendelkezésére. Ilyenkor a feladat a tudományos igazság, az információk és a tudás keresése, melynek alapja a megfelelő, a célhoz közelebb vinni tudó kérdések megfogalmazása, illetve az erre kapott válaszok szelektálása, következtetések levonása. A kutatás, mint módszer lehetőséget ad arra, hogy a tanulók akár önállóan, akár csoportban dolgozzanak.

Falakon kívüli programok: (erdei iskola, kirándulás, intézménylátogatás, koncert, múzeum stb.) A gyerekek valós környezetben ismerkednek a természet értékeivel, jellemzőivel, a tudomány, technológia legfrissebb eredményeivel, a művészetekkel és a társadalom aktualitásaival. Olyan látogatások, programok ezek, amelyek nem csak megerősítik a tanulást, de új perspektívákból mutatnak meg egy-egy kérdést, valamint további hozzáadott értéket jelent, hogy a foglalkozásokat a legtöbb esetben nem pedagógusok, hanem az adott folyamatban, témában jártas előadók vezetik.

Tudásmegosztás program: Minél több téma, projekt vagy akár kisebb feladat kapcsán törekszünk arra, hogy behozzunk az iskola falai közé olyan szakembereket, akik az adott területet a leghitelesebben tudják képviselni, valamint naprakész tudást adnak át a gyerekeknek és a pedagógusoknak egyaránt.

Konkrét tevékenységformák

TEVÉKENYSÉGFORMÁK

A TAN-ÖSVÉNY

(tanulás, alapozás, növekedés) az alapkészségek sávja

A délelőtti néhány órás szakasza. Ebben az időben a gyerekek életkori sajátosságaihoz illeszkedő alapkészségeinek fejlesztésére fókuszálunk.

Alapkészségeknek tekintjük:

az anyanyelvi kommunikációt (írás, olvasás, szövegértés, szövegalkotás),
a matematikai kompetenciát (összeadás, kivonás, szorzás, osztás, százalékok és törtek),
a digitális kompetenciát (digitális eszközök technikai és tartalmi, értő alkalmazása),
az idegennyelvi kommunikációt (iskolánkban: angol beszéd, olvasás, szövegértés, írás),
valamint az egészség- és mozgáskultúrát.

Ebben az időszakban a gyerekek tevékenységüket a kísérők közvetett vagy közvetlen irányításával, együttműködve, egymást támogatva csoportokban, párokban vagy önállóan végzik. Ez az új ismerettel való találkozás és a gyakorlás terepe, a dolgok megértésének, a jártasságok megszerzésének, az elmélyülésnek, kitartó feladatvégzésnek az ideje. Az alapkészség sávban elvégzett tevékenységet és megismert tartalmat minden gyereknél egyénileg is követik a kísérők. Ebben az időben a gyerekcsoport sokszínű képet mutathat: valaki önállóan olvas egy sarokban, más digitális eszközt használva gyakorol, az egyik asztalnál párban megbeszélnek feladatokat, a terem közepén egy pedagógus egy kis csoporttal együtt dolgozik, esetleg a terem másik végében egy másik csoport egy kisebb projekten dolgozik. Olyan gyermek is lehet, aki a folyosón hangosan olvas egy társának, vagy éppen mozgásos gyakorlatot végez, illetve valaki

a fejlesztőjével párban dolgozik. Az is előfordulhat, hogy a 24 gyerek kooperatív csoportokban dolgozik. Ezek a szervezési módok maximálisan lehetővé teszik akár a tevékenység módjában, akár a feladatok szintjében, tartalmában való egyéni vagy csoportos differenciálást.

Az adott sávon belül a tevékenységek – és ahhoz kapcsolódó tartalmak – nincsenek rögzítve, kivéve, ha azt valamilyen teremszükséglet (pl. tornaterem), illetve nyelv vagy speciális tanári szükséglet indokolja. A sávon belül a tevékenységek a gyerekek életkori sajátosságaihoz, adott állapotához és az elérendő célhoz szükséges időhöz alkalmazkodva rugalmasan alakulnak. A tevékenységváltások egyes gyerekeknél, kisebb csoportoknál időben is eltérhetnek egymástól. Tartalomként a fejlesztési fókuszhoz kapcsolható szövegek, feladatok, vagy a saját projekten való munka jelenik meg. Ebben a sávban a gyerekek tevékenysége és az azon keresztüli kompetenciafejlesztés van a középpontban, miközben a pedagógus facilitátorként van jelen. Éppen ezért nagyon tudatos jelenlét szükséges a részéről. A tevékenységek tervezéséhez, egyeztetéséhez, elindításához nyújt támogatást a gyerekeknek. Ha szükséges, közvetlenül irányítja tevékenységüket, vagy a háttérből figyelni munkájukat. Jelenléte természetes módon szolgálja ki, támogatja a gyerekek tevékenységét, a gyerekek számára olykor nagyon határozottan van jelen, olykor alig észrevehető. A pedagógus és a gyerekek együttes munkájának természetességét az adja, hogy olyan partneri viszonyra épül, melyben a szerepek tiszták és megéltek. A pedagógusi cél a gyerekek minél nagyobb önállóságának biztosítása, a gyerekek részéről pedig a saját fejlődésükért vállalt felelősség átélése ebben az időszakban is.

SZABAD JÁTÉK ÉS ALKOTÁS

Ilyenkor a gyerekek felnőtt irányítása nélkül, de felügyelete mellett játszhatnak, tevékenykedhetnek. A kísérőknek lehetőségük van kezdeményezésre, a gyerekek érdeklődésének felkeltésére egyes tevékenységek iránt (kézműves-, játékos-, mozgásos stb.). Ekkor nyílik lehetősége arra is, hogy a kísérő egyéni vagy kisebb csoportos beszélgetéseket vezessen, kezdeményezzen, segítve ezzel tanítványai egyéni útját, támogatva fejlődésüket. Egyéni és kiscsoportos fejlesztésekre is sor kerülhet.

BARANGOLÓ

Iskolánkban délelőttönként a hangsúly az alapkészségek fejlesztésére helyeződik (anyanyelvi kompetencia, matematika, digitális kompetencia, egészség- és mozgásfejlesztés, angol nyelv). Heti rendszerességgel, délutánonként teremtünk időt, hogy a a többi kulcskompetencia is megfelelő módon előkerüljön.

Ezek:

- a természettudományi és technológiai kompetenciák (technikai),
- a tanulás tanulása (hatékony önálló tanulás),
- a személyközi és állampolgári kompetenciák (szociális és állampolgári kompetenciák),
- a vállalkozói kompetencia (kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia),
- a kulturális kompetencia (esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség).

A kompetenciafejlesztés természetesen komplex módon jelenik meg a különböző tartalmakban, legfeljebb dominanciákról beszélhetünk. Vertikális szervezésű tanulócsoportokban, kisebb és nagyobb csapatokban bonyolítjuk ezeket a foglalkozásokat. Az így létrejövő tanulóhálózatban spontán módon is megvalósul a gyerekek egymástól tanulása. Az önismeret fejlesztése, az együttműködés, a segítségnyújtás, a szerepgyakorlás, a bizalom, az elfogadás megtapasztalása más helyzetekben mutatkozik meg. Az ilyen módon szervezett tanulás során nem számít, hogy ki hányadikos. Megmutathatják magukat a gyerekek bármilyen tevékenységben, felismerhetik,

gyakorolhatják, próbára tehetik saját erőforrásaikat, kipróbálhatnak újabb és újabb tevékenységeket. Lehetőséget kapnak minél több munkaforma kipróbálására és minél több téma megismerésére. Célunk, hogy a kompetenciafejlesztés jegyében a gyerekek minden fontos témával találkozzanak, és emellett minden fontos készségük-képességük fejlődhessen.

MŰHELY

A projekteken alapuló munka mellett az egyéni érdeklődés kielégítésére, az egyéni út megélésére, megerősítésére is biztosítunk időt a délutánok folyamán. A megszokott, hagyományos szakköri keretekhez hasonlóan „műhelyeket” szervezünk a gyerekeknek – a 3-6.-os korosztály számára, heti egy alkalommal kb. másfél órában. Ezekben a műhelyekben egyéni érdeklődésük mentén, de vegyes korosztályú csoportokban dolgozhatnak. A változatosság biztosítása érdekében a tanév rendjéhez és a gyerekek igényeihez igazodva más és más műhelyeket indítunk el számukra. Ennek megfelelően egy-egy műhely 5 alkalmat jelent de több alkalommal ismétlődhet. Egy tanév során az 5 tanítási blokkhoz kapcsolatosan tehát 5-ször 5 alkalmas műhelyt szervezünk.

Ezek lehetnek kézműves, mozgásos, dramatikus, zenei, angol nyelvű, természet-, társadalomtudománnyal foglalkozó stb. műhelyek. A műhelyekben zajló munka erősítheti, támogathatja a párhuzamosan futó projektek tematikáját is. A gyerekek maguk választhatnak a felajánlott szakköri lehetőségek közül, de kíváncsún tartjuk, hogy a választott szakkörön az adott időszakban a blokk végéig vegyen részt akkor is, ha közben meggondolta volna magát. Ennek eléréséhez a kísérő is támogatást, segítséget nyújt.

ÚTKERESŐ

A műhelyek mellett a nagyobb korosztály (5., 6. évfolyam) számára délután biztosítunk időt arra is, hogy az egyéni tanulásukban támogassuk őket. A kísérők segítségével lehetőségük lesz saját érdeklődésük alapján vagy az éppen futó projektekhez kapcsolódóan egyéni projektjeiket, egyéni kutatásaikat megvalósítani. Segítjük őket az egyre bővülő ismeretanyagok rendszerezésében, támogatjuk felkészülésüket az önálló tanulásra.

EPOCHÁK

Jellemzői

Alsó középfokon az alaptárgyakat epochális (szakaszos) tanulással szervezzük.

Napi 2x80 perces iskolai tanulás, mindennapos elfoglaltsággal. Három hetes tanulást követően négy hétig nem tanulják az adott tárgyat.

Évi öt epocha tárgyaként.

Egy epocha önálló lezárt témakört tartalmaz.

Az epochákat záró összegzésekkel, közös kiállításokkal, előadásokkal, írásos és szóbeli ellenőrzésekkel fejezzük be.

Előnyei

Egyéni munka helyett együttműködésre készíti a tanulókat, a közösség alapértékévé válik, ki-vel lehet együtt dolgozni, kivel nem. Az iskolai közös napi munka során a tanulás egyéni indítékai csoportmunkaként, a kortárs csoport aktív hatásaként jelennek meg. Az egyéni tanulásra is biztosít teret, de a csoportmunka valódi élményt, használható ismeretet jelent.

A tematikus tanulás szintetizálásra ösztönöz, a gyakorlat közbeni tanulás gyorsítja az interiorizálást.

Kikényszeríti a horizontális tanulást, hosszabb távon lehetetlenné teszi az órai munka tanulói elszabotálását.

Egy tanár egy időben legfeljebb két epochális csoportot (az AKG-ban az epochát együtt tanulócsoportot kupacnak nevezik) tanít, velük viszont három hétig minden nap együtt van. Ez az idő alkalmas arra, hogy megismerje a gyerekeket – a gyerekek is őt, s valóban személyre szabott feladatokat, személyre szóló intenciókat, személyes értékelést adjon (egyszerre nem 200, hanem 54–56 gyereket tanít).

A tanulói aktivitásra, a kooperatív technikákra, a csoportmunkára, a problémamegoldásokra, esettanulmányokra, irodalom-feldolgozásokra építve lehet csak órát tartani.

Az epocha különösen alkalmas a csoportmunkára, s ezen belül a közvetlen tanári támogatásra, ez teszi lehetővé, hogy egymástól alapvetően eltérő attitűdű, felkészültségű gyerek is megtanuljon együttműködni, s így van mód a hétköznapi munkába az integrált tanulásra.

A folyamatos mindennapi közös munka lehetővé teszi az iskolai és az egyéni tanulás közvetlen összehangolását és az egyéni foglalkozást, hiszen a bevézés fázisa is bekerül a közös munkába.

A szakaszonként lezárt képzés rövid távú visszajelzést (kudarc, siker) tesz lehetővé, igazodva a tanulók életkori sajátosságaihoz.

A tanulóknak naponta kevesebb tantárgyuk van, viszont ezeket mindennap tanulják. Így egyrészt el tudnak mélyülni az anyagokban, másrészt nem maradnak magukra a felkészülés során. Az egyéni tanulás szerepe megváltozik, megnő a közös gyakorlás, a spontán elsajátítás aránya. Megváltozik a tanár szerepe, kinyilatkoztatóból animátorrá, segítővé, szervezővé válik.

Nem lehet sietni az ismeretek közlésével, de lemaradni sem, mert a zárt egységekben minden témakörnek eleje és három hét múlva vége van. Ezért a gimnáziumokban megszokott „tananyag-lemaradásnak” nincs esélye (bár a kollégák néha csodákra képesek).

Megnöveli a tanári felelősséget a tanulók fejlődésében. A tanár nem adhatja fel feladatként, amivel lemaradt, a gyerek pedig együtt kell, hogy dolgozzon a többiekkel.

Minden zárt téma végén egy nagyobb egységet összefoglalunk és lezárunk, illetve módot adunk a gyerekek számára, hogy összefüggően lássanak egy témát.

Nehézségei

Megnöveli az iskolában töltött idejét a tanulóknak.

Hosszú idő a tanulók számára a 80 perces tanítási óra a megszokott 45 perceshez képest. (A közös munka, a jól szervezett munkabeosztás, a megismerés valódi élménye, sokkal rövidebbé teheti a hosszabb időt, mint az egyszerű információközvetítés.)

Az epocha nélküli időszakban felejtődnek bizonyos ismeretek (rutinok nem, lényeges elemek nem).

A fix hosszúságú témahetekben nehéz az eltérő időigényű témák tervezése.

Gyengíti a pedagógusok tekintélyét, mivel kinyilatkoztatóból, segítővé válnak, így csökken a tanulók elfogadási készsége.

Csak bizonyos tárgyak tanulására alkalmas (jellemzően a kultúráközvetítő, az átfogó, nagy műveltségi területet lefedő tárgyakra, illetve a kognitív terület fejlesztésére szakosodott tárgyakra). Módszertani megújulást követel, nem lehet rutinból tanítani. Nincs előzetes szakmai tapasztalata a tanároknak.

Hiányoztak, illetve létrehozandók voltak a taneszközök.

Elengedhetetlenül szükséges hozzá a nagyon jól felszerelt információs bázis, az iskolai könyvtár, a sokféle folyóirat, a számítógépes, elektronikus eszköztár.

Költségigényesebb, mint a tradicionális tanítás.

MODULOK

A tevékenységek egy másik csoportja az időszakosan modulban tanított tantárgyak. Ezek olyan tárgyak, amelyeknek nagy fontosságot tulajdonítunk, de különböző okok miatt még nem nőttek be a hagyományos epochális tárgyak közé, és információs, képességfejlesztő funkciójuk nem igényel teljes évet. E tárgyakat egyhetes kisépochában, vagy 3-4 hétig évente egy-egy blokkban tanítjuk. Ilyen pl. a tanulásmódszertan, rajz és vizuális kultúra, az elsősegély vagy a fogyasztóvédelem. A feladatot az epochális tanulásszervezéshez hasonló módon, azonos módszerekkel teljesítjük.

„HAGYOMÁNYOS” TANÍTÁSI ÓRÁK

Egyes tantárgyak műveltség tartalma, gyakorlásigénye, tantárgyi követelményei nem teszik lehetővé az epochális tanulási formát, az ilyen tantárgyakat a teljes képzési időszakban, vagy csak bizonyos évfolyamokon, heti 1–5 órában, heti órarendi megosztásban tanítjuk. A tanulás módszerei hasonlítanak a középiskolákban szokásos módszerhez: így a 45 perces órában iskolai problémafelvetés, típusmegoldások felmutatása, otthoni egyéni tanulás feladatainak kijelölése, illetve teljesülésének ellenőrzése klasszikus tanítási forgatókönyvnek feleltethető meg az AKG-ban is. Jellemzően a 11–12. évfolyamok szaktudományos tárgyai ilyenek, valamint a képzés teljes idejében mindennapos előírásként tanított idegen nyelvek.

Az idegen nyelv tanulását tudásszintekhez igazított csoportokba szervezzük, lehetővé téve a vertikális csoportok létrejöttét. Az alapszakaszban 7-10. évfolyamban mindennap nyelvvórát tartunk és az otthoni egyéni tanulás is előírás.

11–12. évfolyamon a heti 3-5 órás tanulócsoporthoz tanulóválasztás eredményeképpen alakulnak meg, meghirdetett programok alapján.

Heti rendszerességgel tanítjuk továbbá, a folyamatos gyakorlást igénylő készségtárgyakat, mint a testnevelés, a gépírás, vagy a számítógép-használat.

Azoknak a tantárgyblokkoknak, amelyeknél úgy ítélte meg a nevelőtestület, hogy több időt kell szánnunk az iskolai szervezett órákra, mint amennyit az éves epochális keret munkarendileg lehetővé tesz, kiegészítő órákat biztosítottunk. A szakmai műhelyek döntötték el, mely részét tartjuk epochális és melyiket 45 perces órakeretben. Így lett az ének-zene a művészetismereti blokkból, illetve az együttéléstan a társadalomismereti blokkból nem epochálisan tanult tantárgy. Ezek a tevékenységek kizárólag praktikus okok miatt kerültek a heti egy-két órás tárgyak közé.

PROJEKTEK

Az AKG tanulói az iskolában töltött idejüknek mintegy 20%-ban projektekben tanulnak (amennyiben az epochális tanulást is valamelyest projekteknek tekintjük, ez az idő eléri az 50%-ot). A projekttanulásnak több formáját is alkalmazza az iskola. A különböző életkorokban eltérő módszerekkel, célokkal szervezünk projekteket. Az egyes projektek jellemzőit külön mutatjuk be, itt a közös vonásokat összegezzük.

Előnyei

Valóságos feladatokat nyújt, növeli a tanulók önállóságát, autonómiáját.

Az együttműködési kényszer, fejleszti a toleranciát és az empátiát.

Differenciált tanulói szerepvállalással, munkamegosztással eltérő sikereséyleket biztosít.

Közös tanári-tanulói célkitűzések, közvetlen a tanulói motiváció.

Tevékenységen, tapasztalaton alapuló tanulás, képességfejlesztő hatású.

Növeli a természetes, spontán tanulás arányát.

Rövid távú eredmény, gyors visszajelzés jellemzi ezért sokkal erőteljesebb tanulói motiváció.

Erősíti a tanulók felelősségtudatát, javítja döntésképeségüket, s ezen keresztül önismeretüket.

Közvetlen egyéni és közösségi hasznosulás.

Tanári szerepváltás, közvetlen tanár-diák viszony.

Tanári együttműködést követel.

Nehézségei

Lényegesen több szaktanári előkészítő munkát igényel.

Történetileg kevés szakmai tapasztalat halmozódott fel, hiányzik a tanárképzésből a módszertana, ezért minden új belépő kollégát külön fel kell készíteni.

A lexikális ismeretek bevésési szakasza gyengébb.

Felszínességre is ösztönözhet.

Időigényes, nagyon sok munkát követel tanártól, diáktól egyaránt.

Gyengíti a tanári tekintélyt.

Nehezen értékelhető az egyes tanulók tevékenysége, részvétele.

Megnövekszik a konfliktusok száma, új, ismeretlen problémákkal kell szembesülni.

Nincs kialakult eszköztára.

Drágább, mint a tradicionális tanulás.

TÉMAHÉT

A témahetek mutatják meg szándékaink szerint a projektmódszer jellemzőit. A tanulási folyamat kiszakad az iskolai hagyományos rendszerből (tanórák, szünetek), a maga teljességében a tanulói aktivitásra épít, mégpedig úgy, hogy az önállóság és együttműködési képesség fejlesztésére, illetve kipróbálására helyezi a hangsúlyt, valamint lehetőséget teremt többféle készség, tehetség egyidejű kibontakoztatására. Tartalmában egy nagyobb, sok szempontból megközelíthető témát helyez a vizsgálódás középpontjába, s végül, de nem utolsósorban a kimenete pontosan meghatározott és szabályozott. Évente négy teljes hetet önálló kisiskolai projektek számára biztosít az AKG tanrendje. Az öt év alatt 19 hetet, a hét év alatt pedig összesen 27 hetet, azaz közel egy tanévet tanulnak tanítványaink az iskolai keretek közül (sokszor a városból is) kilépve.

A témahét a projekteknek sajátos formája, mégis inkább szimuláció, mintsem klasszikus projekt, mert bár formailag megfelel a projektkritériumoknak, de tervezettebb, részleteiben kidolgozottabb. A célok megfogalmazása a témahetek esetében eltér a tantervek megfogalmazásától.

Természetesen az iskolai tanulás egyik hagyományos eleme az ismeretszerzés, e tanulási formában is jelen van, de a hangsúly az ismeretszerzésnek a napi gyakorlattól eltérő formáin van, és a képességfejlesztés szempontjai kiemelkedő jelentőségűek. Az AKG helyi tantervében az adott életkori szakaszra meghatározott célokhoz, az adott kisiskola aktuális feladataihoz igazítva határozza meg a kisiskola patrónusi közössége – együttműködve a szaktanárokkal, diákokkal – az adott év témahét témaköreit.

A témahéten olyan témákat dolgozunk fel, amelyek valamilyen oknál fogva szétfeszítik a hagyományos tantárgyi kereteket – komplexitásuk, rejtett tantervi céljaik (szociális érzék fejlesztése, attitűdformálás), feldolgozási módszerük (élményszerűség, együttműködés) vagy más, tantárgyakon átívelő képességfejlesztés okán. A témák néha közvetlenül kapcsolódnak egy-egy tantárgyblokkhoz, így például az első négy évben természettudományos témahéten (terepgyakorlaton), a helyszínen vizsgálják meg a tanulók Magyarország különböző területeinek természeti viszonyait, de még ilyenkor is komplex módon alakítjuk ki a programot (ökológia, néprajz, társadalomismeret). A témahetek az öt évfolyamos gimnáziumban a nagyobb arányban kötődnek a művészeti irányhoz.

Hosszú évek gyakorlata alakította ki azt a rendszert, hogy iskolakezdeként és az érettségik idején ún. „elutazós” témaheteken vesznek részt az évfolyamok, míg a karácsony előtti héten és áprilisban, a tavaszi szünet előtt a témahetek az iskolában zajlanak. Természetesen az évfolyamok maguk dönthetnek a témahetek idejéről, helyéről, mint minden másról, de az egész iskolai élet szervezése szempontjából józan érvek szóltak (tanárok elfoglaltsága, speciális helyigény) az egységesítésre törekvés mellett. Ez persze új problémákat is előidéz (mindenkinek egyszerre kell vagy a színházterem, esetleg a konyha, vagy ide is, és oda is szükség lenne videósokra, vagy ugyanazokra a kézműves vagy szaktanárookra).

A témahetek szervezése és lebonyolítása a kisiskolák patrónusainak és diákjainak kompetenciájába tartozik. Ők döntenek el, hogy az adott évben milyen típusú témaheteket szerveznek, a képességfejlesztésnek mely ágait erősítik ezen az úton. A kisiskola dolga hosszú távú célra tervezve, a hét illetve öt évfolyamon megtartandó témahetek felépítésének előzetes végiggondolása, amely nem a pontos témamegjelölést és a „begyakorlott”, megváltoztathatatlan rendet kívánja előrevetíteni, hanem a tudatos tervezés megerősítését szolgálja. Ehhez az AKG az elmúlt

másfél évtized tapasztalatai alapján összeállított témahétlistát, kidolgozott operatív témaheteket kínál a kisiskolák számára, de minden kisiskola jogosult – sőt kötelezett – az önálló programkialakításra. Egy téma az első időszakban szinte kizárólag a kisiskolában tanító tanárok közös munkájával alakul ki, a felső éveken pedig már a tanulókkal közösen határozzuk meg a témahét témáját.

A témahetek – az epochákhoz hasonlóan lezárt programúak, s a végén közös alkotásban és egyéni értékelésben egyaránt megjelenik a tanulók heti munkája. A témahét alkalmas az eltérő attitűdű és felkészültségű gyerekek eltérő motivációjának megteremtésére, a hagyományos órakeretek felbontása pedig lehetővé teszi a speciális adottságokkal rendelkező tanulók speciális feladattal való megbízását is. A tantárgyak együttműködése a tárgyi szétbontottság megszüntetését, a globális megközelítést eredményezheti. A témahetek nem csupán játékos tanulást, hanem egyéni alkotást tesznek lehetővé, valamint közösségi élményt is nyújtanak.

A KISISKOLÁKNAK AJÁNLOTT SZEMPONTOK A TÉMAHETEK TERVEZÉSÉHEZ

Célok	7.	8.	9	10.	11ny.	11–12.
Egy konkrét feladat elvégzése	Témaválasztás, ami megfelel az életkori sajátosságoknak, a szaktárgyi logikának, a szaktárgyi integrációnak, az adott közösség szükségleteinek, illetve az iskola tanrendi kötöttségeinek.					
Egy probléma tanulmányozása	A személyes érdeklődésből fakadó A korosztályt foglalkoztató kérdések felvetése		A tágabb környezet problémáinak felvetése		Globális kérdések felvetése	
Különböző képességek egyidejű működtetése, fejlesztése	Az életkori sajátosságoknak a fejlettség adott szintjének megfelelő (ismeretszerzés, -feldolgozás, kreativitás, manuális, szervezési, együttműködési, egyéni tehetség) képességek egyidejű kibontakoztatása					
Együttműködési képességek fejlesztése	A konkrét feladatok elvégzésére létrejövő csoportokban az együttműködési képesség kialakítása és fejlesztése		A csoportokon belüli munka önálló szervezése		Egy adott probléma munkafázisokra való lebontása és feldolgozása, illetve a közös munka szintetizálása	
Rejtett tantervi célok	Egymás megismerése, közösségformálás Egymás képességeinek, tehetségének felismerése. Az együttműködés örömeinek felismerése A diákok képességeinek, tehetségének felismerése (patronus, szaktanár). A vélemények különbözőségének felismerése		Önállóság, munkaszervezés, társadalmi szolidaritás Szembesítés társadalmi helyzetekkel, problémákkal, a külvilággal való kommunikálás szabályai Önismeret – a váratlan helyzetekhez való alkalmazkodás, kompromisszum-készség fejlesztése		Önálló gondolkodás Önálló véleményalkotás és mások véleményének tiszteletben tartása Szervezőkészség Váratlan helyzetek megoldása	
Élményszerűség	Örömszerzés – az együttlét öröme A kimenet sikere		Tapasztalatszerzés A kimenet sikere		Önállóság Önkifejezés Szabadságélmény	
Más típusú tanár-diák együttműködés	A tanár a segítő moderátor, vagy a csoport egy tagja		A tanár szervező és/vagy a csoporton kívüli résztvevő		A tanár szervező és/vagy teljesen kívülálló vagy partner résztvevő	
Szemléletformálás	Én és a másik		Én és mások		A világ és én	

Nemcsak a pedagógiai célok, hanem pedagógiai program tantárgyi programjai is figyelembe veszik, tervezik a témaheteken folyó tanulási, fejlesztési lehetőségeket, így az elmúlt 25 évben kialakult témahét-tematika beépült a kisiskolai programokba, tantárgyakba.

A természetismeret terepgyakorlatai négy témahéten összekapcsolódnak a honismerettel, a földrajzzal

Az „Élet a burkon kívül” öt/hétéves programja a tolerancia fejlesztése mellett, tartalmazza a néprajz, a szociológia, a társadalomismeret, a történelem szaktárgyi feladatait. De segítik a pályaorientáció szakmai céljait, éppúgy, mint a ma már törvényileg is előírt közhasznú, közösségi munkát

A programok szinte mindig igénylik az idegen nyelv használatát.

A témahetek közösségfejlesztő hatásúak, erősítik a szolidaritást, az együttműködési képesség fejlődését.

ALKOTÓKÖRÖK

Az AKG-ban az első időszakban az elírtánál jóval nagyobb a személyiségfejlesztő és a művészeti, gyakorlati tárgyak aránya, szerepe. Ennek oka egyrészt a különböző művészetek kreativitásfejlesztő hatásának kihasználása, továbbá fontosak ezek a tárgyak azért is, mert közvetlen élményt nyújtanak a tanulóknak, erőfeszítéseik közvetlen eredménnyel járnak. A művészeti alkotás közelebb áll a tanulók életkori sajátosságaihoz, hosszabb távon is megőrzi motivációjukat. 7–9. évfolyamon minden tanuló számára előírás valamilyen alkotókörben való részvétel. Az szabad döntése tanítványainknak, hogy milyen művészeti tevékenységben vesznek részt. A döntés elősegítése érdekében, hetedik évfolyamon az alkotó tevékenység széles körét bemutató alkotóházat szervezünk a gyerekeknek, s ezt követően választhatnak saját művészeti ágat. A projektek szabadabb formája az alkotókör. Bár a tevékenységi kör kötöttebb, de közösségi hasznosulása, a tanulói részvétel a célképzésben közvetlenebb formában jelenik meg, mint a témahetek esetében. Minden alkotókörnek feladata – rá jellemző módon – az iskolai közösség számára hasznos eredmény felmutatása.

Csak akkor tekintjük értékelhetőnek az egyes tanulók adott évét, ha közös munkájuk kiállításban, előadásban, az iskola közös rendezvényeinek díszítésében, dokumentálásában stb. jelennek meg. Az alkotókörök bemutatkozására munkarendileg elkülönült többnapos programot szervezünk (projekthét, karácsonyi koncert, színházi napok), de alkotókör az iskolaújság, a rádió is. Jellemzi az alkotókörök eredményességét, hogy az előírás megszűnését követően is az érettségiig folytatják a gyerekek a közös alkotást; szinte minden kisiskolának saját színháza van, s a vertikális csoportok legfontosabb hajtóereje az idősebbek, tapasztaltak adják tovább a helyileg kialakult szokásokat (számos alkotókör vezetője végzett tanítványunk). Az alkotókörök további fontos „mellékterméke”, hogy egyben tartják az iskolát, hetedikétől tizenkettedikig együtt dolgoznak a gyerekek.

Az AKG módot ad arra, hogy gyerekeink máshol vegyenek részt alkotókörben (művészeti iskola, színház, kör stb.), de ez esetben is ragaszkodunk a bemutatáshoz. Törekszünk arra, hogy a tanulás domináns része az iskolában közös, csoportos alkotómunka során valósuljon meg. A különböző alkotótevékenységeket: dráma, film, kerámiakészítés, tűzzománc-készítés, szövés, batikolás, famegmunkálás, fotó, videó stb.) hirdetünk, s ha legalább 10 tanuló valamilyen más művészeti alkotókört szeretne, azt az iskola megszervezi.

VÁLLALKOZÁSOK

Feladata az iskolának a gazdasági élet bemutatása. Ezt a feladatot is projekt formában teljesítjük. Az AKG kezdetek óta tagja a Young Enterprise (JAM-YE) nemzetközi diákvállalkozási szervezetnek. A nyitó országos diákvállalkozási vásár évtizedek óta az AKG-ban van tizedik évfolyamon előírás a projektben való részvétel, az ötévfolyamos képzésben a 11ny évfolyamon választható projekt a YE. A tanulók közösen hoznak létre vállalatot, s igazi piacon méretik meg önmagukat. Nem ritka, hogy alkotókörök piacra termelnek, összekapcsolva a művészetet, az alkotást, a piaci racionalitással.

KISISKOLAI PROJEKTEK

Minden iskolát jellemez hagyományainak, ünnepeinek jellege, típusa, megvalósulási módja. Megmutatja mennyire sajátja tanítványainak az iskola, milyen mértékben része az egyéni identitásuknak a közösséghez való tartozásuk. Nálunk az iskolai programok is projektformában jelennek meg. Nincsenek egyenruhás formális ünnepeink, nincs tanévnyitó, tanévzáró ünnepély, minden közös rendezvényt más és más kisiskola szervez a többiek számára. A hetedik nyitótábortól a ballagásig, a születésnaptól az adventig, karácsonyig, nemzeti ünnepekig. A feladat beépül a kisiskola éves teendői közé, a tanulók, patrónusok közös döntése alapján részét képezi a tervezésnek, a kisebb közösségek, egyes tanulók munkájának. Ez a projekt fontossá vált tanítványaink számára is, része a napi beszélgetéseknek, fontos felmutatni az egész iskola színe előtt egy-egy kisiskola erejét, összetartását, kreativitását. Így válnak örömmé, valódi ünnepekké az AKG össziskolai rendezvényei.

ÉVES PROJEKT ÉS PROJEKTBESZÁMOLÓ

Az alapképzés belső zárásaként minden tanulónak a 11. évfolyamon önálló projektet kell választania, és az év végi prezentáción az iskola nyilvánossága előtt bemutatnia. A projekt célja az önálló alkotómunka, az egy témában való elmélyülés, a pályaorientáció, az előadó, szintetizáló képesség. Az AKG külön preferálja a közvetlenül hasznosítható projekt témák választását. A prezentáció a felső középfokra lépés feltétele, továbbhaladási kritérium, a munkát szövegesen értékeljük.

Az év elején, legkésőbb szeptember végéig, minden tanuló patrónusa segítségével témát választ – ehhez az iskola ajánlatot ad –, de választható bármilyen téma önállóan, vagy csoportban is. Az iskola, de lehetővé teszi az önálló külső konzulens választását is. Az egyéni – vagy csoport – projektre munkarendileg heti 5 órát biztosítunk. A projekt év végén nyilvános beszámolóval, bemutatóval, kiállítással zárul, ahova meghívjuk a szülőket, a témában érintetteket, s az iskola minden tanárát, diákját.

SPORTSZAKOSZTÁLYOK

A tantárgyaknál meghatározott célját a testnevelésnek, a mindennapos testnevelést, oly módon kívánjuk elérni, hogy minden tanítványunknak, egy – külső, vagy AKG-n belüli – sportszakosztályban aktívan kell sportolni, a képzés egész ideje alatt. 7–12. évfolyamon előírás 1 alkalom/hét.

CSIBEFOGLALKOZÁSOK

A „csibe” az AKG-ban háromértelmű szó. Jelenti egyrészt azoknak a gyerekeknek a csoportját, akiknek közös a patrónusuk; jelenti azt a tanulót, aki valakinek a patronáltja; és jelenti azt a heti rendszerességű minimálisan egyszer 80 perces patrónusi foglalkozást, amikor a patrónus leül a „csibéjével” az élet, az iskola, a világ dolgairól beszélgetni. A „csibe” a direkt pedagógia legfontosabb terepe az AKG-ban. A csibefoglalkozások tematikáját, módszertani ajánlásait a kisiskola patrónusai közösen fogalmazzák meg, ez a hét illetve öt évre szóló közös program az

éves munkaterv keretei között. A kisiskola programjának alapját az AKG pedagógiai programja határozza meg. A csibe kötetlen, tematikus beszélgetés, s témái mindenfajta külső ajánlás, szempont, program ellenére – vagy éppen azért – a patrónus és a gyerekek közös döntései alapján alakulnak ki. Itt tájékoztatja a patrónus a tanulókat az iskolai élet információiról, a következő időszak feladatairól is, itt értékeli, elemzi az elmúlt időszak munkáját, egyénileg és együtt, itt van mód a panaszkodásra, a sikerbeszámolókra, a közösségi programok megtervezésére stb.

Egy patrónustanárhoz tartozó 9–15 gyerek alkot egy „csibét”. A csibe nem feltétlenül közösség, mert minden tanulónak külön patrónusa a patronáló tanár, nem egymást, hanem a patrónust választották. Az évek alatt kell, hogy legyenek közös programjaik, közös vállalásaik, feladataik, de a csibe, más néven- fészekalj, nem tanulmányi, képzési egység, nem közös feladatra szerveződött. Ezek a foglalkozások adnak lehetőséget a mentálhigiénés ismeretek, a kommunikáció, egyes társadalomtudományi ismeretek, az önismeret, az érték- és normarendszer megvitatására, az életkori sajátosságoknak megfelelő szabályrendszer közös megalkotására. A patrónus az adott kisiskolában a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodó, aktuális és tipikus adottságait figyelembe vevő, egyeztetett, de egyéni tervet készít. Bár a keretek kitöltése a kisiskola, illetve a patrónus egyéni döntésein, a hosszú fejlesztési tervein alapul, bizonyos előírások a pedagógiai programban szerepelnek a patrónusi foglalkozásokra is.

Így feladata a patrónusnak a csibefoglalkozáson a tanulókkal közösen megbeszélni a tanulókra vonatkozó közös szabályokat, azok betartását;
a világ és az iskola aktuális információit;
a tanulók félévenkénti szaktanári írásos értékelésének tapasztalatait, a belőlük következő teendőket;
a tanulók évenkénti patrónusi értékelését és ennek tapasztalatait, az ebből következő teendőket;
a tanulók óraválasztásához szükséges információkat;
az egyes tantárgyakat tanító tanárok közös szöveges értékelését, illetve a tanulók által adott osztályzatok eredményeit, az azokból eredő teendőket;
a tanulók egyéni és közös döntéseihez szükséges információkat;
a témahetek programját, céljait a témahetet megelőzően, majd annak értékelését azt követően;
az iskolai hagyományok előkészítését és értékelését;
7–8. évfolyamon az együttéléstan tantárgy keretei között kijelölt célok, feladatok teljesítése.

Az évente átlagosan 30–32 patrónusi csibefoglalkozást a patrónus a gyerekekkel közösen értékeli.

NYITÁS

Végül az AKG talán legtöbbet vitatott, szidott „tevékenységformája” a reggeli közös nyitás. Iskolánkban kisiskolánként együtt kezdjük a napot. A nyitás keszonként szolgál a külvilágból az iskolába éppen beeső gyerekek számára, átmenet, rávezetés az epochára, a munkára. Alkalom a patrónusok számára, hogy ellenőrizzék a jelenlétet, illetve utánanézzenek a hiányzásnak, szóljanak néhány szót tanítványaikhoz. Ez az alkalma a napi információk közlésének, a fórum teremtetésének, a panasznak, a problémafelvetésnek.

Rítus, lehetőség megemlékezésre, a világ aktuális eseményeire való azonnali reakció esélye, apró vetélkedők, játékok, zenehallgatás, mese, vers, epochazáró eredményének a közzététele, és még számtalan programelem váltja egymást évről évre, kisiskoláról kisiskolára. A nyitás alkalmas a tantervi memoriterek, repetitív funkciók teljesítésére, a tantárgyakba nem férő elemek megjelenítésére is. Érdekes nyomon követni – a lelkes elfogadástól az ellenálláson át („Minek jövünk korábban?”) a megszokásig, majd végül az azonosulásig – mennyire életkor- és identitásfüggő a gyerekek számára az iskola, s milyen fontosak a rítusok.

A nyitás, az apróságban megjelenített közösség. Fontos és egyedileg lényegtelen, mint otthon a közös vacsora, kár lenne, ha nem lenne, de nehéz hozzá alkalmazkodni.

A PROGRAMHOZ RENDELTE IDŐ

Mint minden iskolában, az AKG-ban is, a differenciált célok elérését, a hétköznapiakat leginkább meghatározó feltétel az idő felhasználása, ritmusa, szerkezete, s mint mindenhol másutt, nálunk is ebből van a legkevesebb, az idő a legkeményebb „kötségvetési korlát”. Az időkeretek meghatározását, ütemezését, a napi, heti, éves, teljes időszakot egyaránt figyelembe vevő időfelhasználást számos – sokszor egymásnak ellentmondó – szempont határozta meg.

Így

- az iskola pedagógia céljai;
- a tanulók életkori sajátosságai;
- az egyes tevékenységformákhoz szakmailag szükséges időmennyiség;
- a különböző tevékenységformák jellege;
- a tanulók terhelhetősége;
- a tevékenységformák napi, heti, éves ritmusa;
- a képzés céljai;
- a változatosság biztosítása;
- a kimeneti követelmények;
- a pedagógusok terhelhetősége;
- a differenciált tevékenységformák egyidejűségének lehetősége;
- az egész iskola zavartalan működésének biztosítása;
- az iskola tárgyi, környezeti feltételei.

Ezért lett az idővel való gazdálkodás talán legnehezebb dilemmája iskolánknak. Dönteni kellett arról, hogy mikor, mire, mennyi időt fordítsunk, mikor kell erőfeszítésre ösztönözni diákjainkat, mikor kell pihenniük. Milyen arányban jelenjenek meg a különböző tevékenységformák a képzés különböző időszakaiban. A nap különböző szakaszaiban milyen módon kössük le figyelmüket, mikor kell lezárni egy képzési feladatot.

Mikor kell magára hagyni a gyerekeket, s mikor kell közösségi keretek között megoldani egy feladatot. A tervezés során tekintettel kell lennünk arra, is hogy egy-egy képesség kialakulása, egy érték, norma stabilizálódása hosszabb időt igényel, s beépülésükre egyénileg is, s képességfajtától függően eltérő idő szükséges. A feladatok teljesítése során figyelemmel kellett lennünk a magyarországi iskolai szokásokra, a rendelkezésre álló feltételekre, a jogszabályi előírásokra, ezért számos kompromisszumot kötöttünk.

ALAPVETÉSEINK AZ IDŐFELHASZNÁLÁSRA

Az AKG a serdülőkor egészére kiterjeszti önmagát.

Az ötnapos tanítási hét helyett öt/hét éves tanulói „jogviszonyt” tervezünk.

Egész napos iskolát működtetünk, amelyet a gyerekek saját döntésük és életkoruk alapján eltérő mértékben használhatnak.

Az iskolai tanulási időt és az egyéni tanulási időt összekapcsoljuk. A tantárgyi órakeretek korláta a tanulás együttes időszükséglete, a tanulók terhelhetősége.

Amennyire csak az adott körülmények között lehetséges a munkaidőt és a szabadidőt közelítjük egymáshoz.

365 (négyévente plusz egy) napos évben tervezünk. Éves ritmust, folyamatos szolgáltatást biztosítva.

A tanórai és a tanórán kívüli tervezési gyakorlatot megszüntetjük, és együtt tervezzük mindketőre a szakmai feladatokat.

A tanulás és a pihenés ritmusát összehangoltan tervezzük.

Gyerekre szervezett munkarend. A napi munkarendet, órarendeket a tanulók szempontjainak alárendelve tervezzük.

Az élet- és munkarend legfontosabb alapelve a különböző tevékenységformák ritmikus megjelenése, a stabilitás, a biztonság, a megszokás keretei között.

Kiemelt célként fogalmaztuk meg továbbá az idő megismertetését, az idővel való gazdálkodást, az időtöltés hétköznapi gyakorlását, a történelmi idő felmutatását és megismertetését diákjainkkal. Fontos, sajátos vonása a kamaszkornak, hogy a fiatalok időbeni eligazodása bizonytalan. Sem a múlt, sem a jövőre vonatkozóan nincs kialakult sztereotípiájuk, s csak lassan alakul ki a távlatos célképző képességük, ugyanígy korlátozott a múlt, a múlt vonatkozó történelemszemléletük.

A serdülőkor az ember életének az a szakasza, amikor gyermekből felnőtté válik, biológiai és szociális értelemben egyaránt. Ez az életszakasz a megalapozója a társadalmi beilleszkedésnek a tudatossá válásnak, az énképp, az önismeret, az identitás létrejöttének. Az identitás kialakulása kezdetben spontán, konfliktusos és sokkal inkább érzelmi mintsem tudatos, ezért alapvető fontosságú, hogy napi rutinjai, szokásai hogyan alakulnak ki, és mire tudatossá válik, mihez kell viszonyulnia. A leválási szakasz elsőrendű kérdése a gyerekek számára: miért, és mikor, mire kell szánniuk idejüket. Tipikus jellemzője hétköznapijaiknak a hullámzó, üresjáratokkal terhelt időfelhasználás, szükségük van merengésre, ábrándozásra, semmittevésre. Többségük csak a képzés vége felé tudja felmérni, hogy egy-egy tevékenység eredményes elvégzésére mennyi idő szükséges.

Ezért tartjuk alapvető fontosságúnak, hogy olyan módon szervezzük meg az iskolát, ahol a környezet, a hétköznapiok természetes belenövését tesznek lehetővé az idő megértésébe, használatába, ahol napi rutinjaik alakítják ki saját léptéküket, normáikat.

AZ ÉV ÁLTALÁNOS RENDJE

Az AKG évindítás előtt augusztusban minden tanulónak éves naptárként kezébe adja, és a honlapon is közzéteszi a következő év napra, órára vonatkozó teljes rendjét, amiből minden tanuló, minden napra, órára előre látja egyéni óra- és munkarendjét a következő évre. Létrehozása a kisiskolák, illetve a tagozat patrónusainak a feladata. Az általános rend iránymutató, de ettől évenként bármely kisiskola eltérhet, amennyiben a szakmai műhellyel, a többi kisiskolával egyeztetési és közzéteszi.

1-6. ÉVFOLYAMON

Az éves munkarend általában egybeesik az egész iskolában, de az 1-6. évfolyamon a kisiskoláknak kevésbé kell alkalmazkodniuk egymáshoz, így módjuk van a gimnáziumnál rugalmasabban alkalmazkodni a tanulók haladási üteméhez. A szakaszkövetelményeket teljesíteni kell. Egy tanítási évben 6-8 hetes ciklusokat szerveznek a kisiskolák. A tanév során öt nagy egységben öt nagyobb, átfogó témával ismerkednek a gyerekek kis csoportban, osztályszinten, kisiskolaok bevonásával vagy iskolai keretben. A Barangolót péntekenként délelőtt minden évfolyamon, a 4-6. évfolyam számára pedig csütörtökön délután is szervezzük.

Egy-egy ciklust két fontosabb szakaszra osztunk.

A ciklus egy bevezető időszakkal kezdődik, melyben elsősorban az adott téma felvezetésére, a téma meghatározására kerül sor. Ebben az időszakban új ismeretekkel is gyarapodnak tanulóink – leginkább osztálykeretben. Ezek tematikája illeszkedik azokhoz a tananyagokhoz, melyek az egyes évfolyamokhoz köthetők, és szükségesek a további munkához. Az első szakaszt egy hosszabb időszak követi. Ebben az időben leginkább projektekben dolgozunk, alapvetően kisiskolaokban. Ennek megfelelően 6, esetleg 12 fős pedagógus csapat kompetenciájába tartozik a projekt megvalósítása, a lehetőségek kiaknázása. Iskolai projektek esetén az egész alapiskola testülete dolgozza ki a tematikát, a feladatokat.

7-10. ÉVFOLYAMON

(Tipikus év)

1. hét	1. témahét	Síszünet	
2–4. hét	1/1. epocha	22–24. hét	4/1. epocha
5. hét	1. kisepocha	25–27. hét	4/2. epocha
6–8. hét	1/2. epocha	28. hét	3. témahét
Őszi szünet		Húsvéti szünet (mozog a 29-33 hét között)	
9–11. hét	2/1. epocha	29–31. hét	5/1 epocha
12. hét	2. kisepocha	33. hét	4. témahét
13–15. hét	2/2. epocha	34–36. hét	5/2 epocha
Adventi vásár		37. Hét	záró projekthét
16. hét	2. témahét		Vizsgák
Karácsony		Nyári programok	
Téli szünet			
16–18. hét	3/1. epocha		
Születésnap			
19–21. hét	3/2. epocha		

Megjegyzések

A hetek számozása a jogszabályi előírások miatt került ide, egyébként a többi megjelölt feladat is része az iskolának (esetenként fontosabb, mint egy-egy hét önmagában).

A tényleges ütemezést a nevelőtestület minden évben napra szóló részletes egyénre óra és munkarendben teszi közzé, minden tanév augusztusában Az év rendjét a kisiskolák, a többi kisiskolával egyeztetve, önállóan alakítják ki,

A hosszú távra kialakított stabil ütemezést az egyes kisiskolák sajátosságai, az adott év nemzeti ünnepei, munkaszüneti napjai, a központilag kialakított éves munkarendhez való igazodás befolyásolja, de alapvetően nem térünk el az általános munkarendtől.

A külső körülményekhez, illetve az aktuális feladatokhoz való alkalmazkodást, a rugalmasságot a kisepochák helyének változtathatósága biztosítja. (A legnagyobb időeltérés értelemszerűen a Húsvéti szünet környékén van.)

A háromhetes epochák egyben tartása miatt évenként változhat az iskolakezdés és befejezés időpontja is.

A nyári programok szervezésekor tekintettel vagyunk a tipikus tanulói programokra. Így A Sziget idejére nem szervezünk iskolai programot, a többi időben pedig sport, kulturális, közösségi programokat szervezünk szabad választással.

A NYELVI-KOMMUNIKÁCIÓS ÉVBEN

37 hét idegen nyelvi tanórákkal, epochális és 45 perces órákkal, egyéni otthoni tanulással, állandó munkarenddel tervezünk.

11ny. évfolyamon a második idegen nyelv, valamint az első nyelv, a testnevelés, média és a csibe mellett egy önálló projekt végig vitele is feladat.

Négy témahetet szervezünk, amiből az első általában kutatás/tanulás módszertani témahét, a másik 11-ben az egyéni projektek bemutatása, kettő pedig a tanult nyelvterületen lévő nyelvgyakorlásra való. A szünetek, ünnepek, rendezvények, témahetek időpontja egybeesik az alsó középfokkal.

A nyelvtanulás eredményeit negyedévente szintvizsgálással kontrolláljuk, amelyekhez ún. „kreatív napok” kapcsolódnak.

FELSŐ KÖZÉPFOKON (11–12. ÉVFOLYAM)

37 hét (12. évf. 31 hét), 45 perces órákkal, egyéni otthoni tanulással, legalább 5 középszintű érettségi tárgyra, testnevelésre és csibére előírt minimálisan 27 ó/hét terheléssel, egyéni tantárgyválasztással működik. 11. évfolyamon négy, 12. évfolyamon három témahetet szervezünk.

A szünetek, ünnepek, rendezvények, témahetek időpontja egybeesik az alsó középfokkal.

A HÉT

A program alapján tehát a tanulók heti képzési rendje és iskolai terhelése képzési szakaszonként másképpen áll össze (részletei a képzési programnál.) Mindegyikben közös azonban, hogy az AKG jelentős részben az iskolába helyezte az egyéni tanulás színterét is – képzési szakaszonként csökkenő mértékben –, ezért a tanulók napi órarendje egy-egy héten belül nagyon hasonlít egymásra.

A napok között nincsenek nagy különbségek (csak a szabad sávban), mert a mindennaposság, az egyenletesség fontos elv volt a program kialakítása során. Mind alsó évfolyamokon az epochális szisztémával, mind felső évfolyamokon a tárgyak egyidejű meghirdetésével arra törekedtünk, hogy minél többet tudjunk a gyerekeknek segíteni az egyéni tanulásban, minél inkább személyre szóló programot tudjunk kialakítani. Ez a törekvés az állandó heti órarendben is megjelent.

Az egyéni tanulás jelentős részének iskolai szintre helyezésével – a korai szakaszban dominanciájával – lehetőséget adtunk a gyerekeknek, hogy ne kelljen otthon éjszakába nyúlóan tanulni, illetve reményeink szerint a széles szabad sávok kínálata jelentősen korlátozza – talán meg is szünteti a magántanárokhöz járást. Ezt a célt szolgálja az is, hogy a külső tevékenységeket – munkarendbe építve, ellenőrizhetően – beépítette az AKG programjába – módot adva arra, hogy a külső tevékenység kiváltson iskolai tevékenységeket is.

A NAP

A munkarend az öt iskolai szakaszban jelentősen különbözik egymástól. Függ a kisiskolai programtól, a tanárok más kisiskolában a gimnáziumi szakaszban tartott órától, a tanulók által választott programoktól.

Ebben csupán a kezdési időpont biztos, mert függetlenül az évfolyamtól minden kisiskola minden reggel együtt, közös megbeszéléssel, saját rítusokkal kezdi a napot. A konkrét munkarendet a kisiskolák egyeztetik a pedagógusokkal, egymással. A kisiskolai autonómia biztosítása – és jogának fenntartása mellett – is a praktikus szempontok alapján az alábbi módon stabilizálódott az AKG hétköznapi rendje.

Témaheteken a projektek programja határozza meg az egész napos munkarendet, iskolán kívül, többször táborjellegű, bentlakásos projektheteket tartunk.

Az AKG egész napos nyitva tartással üzemel. A rendszeres programok 7.00–18.00-ig tartanak. Az eseti rendezvények, klubok, esti órákban is zajlanak. Színházi próbákat, alkotóköri, sportköri rendezvényeket, versenyeket is rendszeresen tartunk esti időpontokban és hétvégén. Az iskola funkcionális egységei is egész napos nyitva tartással üzemelnek. Mindez azonban nem jelenti azt, hogy a tanulóknak is mindig egész napos az oktatás.

Az AKG lehetőségeket kínál tanítványai számára, és ezeket az egyes gyerekek olyan mértékben használják ki, amennyire azt a kisiskolai programjuk, életkoruk, szándékaik, érdeklődésük lehetővé teszi.

ÁLTALÁNOS MUNKAREND 1-6. évfolyam

(MINTA)

	1-4. évfolyam				
	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
7.00-7.30	Reggeli ügyelet	Reggeli ügyelet	Reggeli ügye- let	Reggeli ügyelet	Reggeli ügyelet
7.30-8.00	Érkezés – Foga- dás	Érkezés – Foga- dás	Érkezés – Fo- gadás	Érkezés - Foga- dás	Érkezés - Foga- dás
8.00-8.30					
8.30-9.00	Nyitás	Nyitás	Nyitás	Nyitás	Nyitás
9.00-9.30	TAN-ösvény	TAN-ösvény	TAN-ösvény	TAN-ösvény	Barangoló
9.30-10.00					
10.00-10.30					
10.30-11.00					
11.00-11.30					
11.30-12.00	Ebéd	Ebéd	Ebéd	Ebéd	Ebéd
12.00-12.30	Pihenő	Pihenő	Pihenő	Pihenő	Pihenő
12.30-13.00					
13.00-13.30	Levegőzés / Mozgás	Levegőzés / Mozgás	Levegőzés / Mozgás	Levegőzés / Mozgás	Zárás
13.30-14.00			Hazatérés – Ügyelet		Levegőzés / Mozgás
14.00-14.30					
14.30-15.00	Szabad játék / Alkotás	Szabad játék / Alkotás	Hazatérés – Ügyelet	Szabad játék / Alkotás	Szabad játék / Alkotás
15.00-15.30	Szabad játék / Zárás	Szabad játék / Zárás		Szabad játék / Zárás	
15.30-16.00	Hazatérés – Ügyelet	Hazatérés - Ügyelet	Hazatérés - Ügyelet	Hazatérés - Ügyelet	Hazatérés - Ügyelet
16.00-16.30					
16.30-17.00					

Az első négy évben hasonló a napirend, azzal a különbséggel, hogy 3-4. évfolyamon félórával hosszabb a TAN-ösvényre fordítható idő. 5-6. évfolyamon a tanösvényen belül már megjelennek az önálló tárgyak. a délután munkarendben is megjelennek a kötöttebb tevékenységformák

5-6. évfolyam					
	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
7.00-7.30	Reggeli ügye- let	Reggeli ügyelet	Reggeli ügyelet	Reggeli ügyelet	Reggeli ügyelet
7.30-8.00	Érkezés – Fo- gadás	Érkezés - Foga- dás	Érkezés – Foga- dás	Érkezés - Foga- dás	Érkezés - Foga- dás
8.00-8.30	Érkezés – Fo- gadás	Érkezés - Foga- dás	Érkezés – Foga- dás	Érkezés - Foga- dás	Érkezés - Foga- dás
8.30-9.00	Nyitás	Nyitás	Nyitás	Nyitás	Nyitás
9.00-9.30	TAN-ösvény	TAN-ösvény	TAN-ösvény	TAN-ösvény	Barangoló
9.30-10.00	TAN-ösvény	TAN-ösvény	TAN-ösvény	TAN-ösvény	Barangoló
10.00-10.30	TAN-ösvény	TAN-ösvény	TAN-ösvény	TAN-ösvény	Barangoló
10.30-11.00	TAN-ösvény	TAN-ösvény	TAN-ösvény	TAN-ösvény	Barangoló
11.00-11.30	TAN-ösvény	TAN-ösvény	TAN-ösvény	TAN-ösvény	Barangoló
11.30-12.00	TAN-ösvény	TAN-ösvény	TAN-ösvény	TAN-ösvény	Barangoló
12.00-12.30	TAN-ösvény	TAN-ösvény	TAN-ösvény	TAN-ösvény	Barangoló
12.30-13.00	Ebéd	Ebéd	Ebéd	Ebéd	Ebéd
13.00-13.30	Levegőzés / Mozgás	Levegőzés / Mozgás	Levegőzés / Mozgás	Levegőzés / Mozgás	Zárás
13.30-14.00	Levegőzés / Mozgás	Levegőzés / Mozgás	Levegőzés / Mozgás	Levegőzés / Mozgás	Levegőzés / Mozgás
14.00-14.30	Levegőzés / Mozgás	Levegőzés / Mozgás	Hazatérés – Ügyelet	Levegőzés / Mozgás	Levegőzés / Mozgás
14.30-15.00	Útkereső	Műhely	Hazatérés – Ügyelet	Barangoló	Szabad játék / Alkotás
15.00-15.30	Útkereső	Műhely	Hazatérés – Ügyelet	Barangoló	Szabad játék / Alkotás
15.30-16.00	Útkereső	Műhely	Hazatérés – Ügyelet	Barangoló	Szabad játék / Alkotás
16.00-16.30	Hazatérés – Ügyelet	Hazatérés – Ügyelet	Hazatérés – Ügyelet	Hazatérés - Ügyelet	Hazatérés - Ügyelet
16.30-17.00	Hazatérés – Ügyelet	Hazatérés – Ügyelet	Hazatérés – Ügyelet	Hazatérés - Ügyelet	Hazatérés - Ügyelet

Az időfelhasználás, illetve a munkarend a program lényegi eleme. Az új fókuszú tananyagtar-
talmak elsajátítása, a kompetencia elvű tanítás nem valósítható meg a tradicionális 45 perces,
homogén korcsoportban tartott tantárgyszerkezetben és időstruktúrában. Szükséges ennek újra
fogalmazása. A tanításnak és tanulásszervezésnek igazodnia kell a gyerekek eltérő sajátossága-
ihoz, a különböző kompetenciaterületek szakmai sajátosságaihoz, az adott fejlesztési feladathoz
kapcsolódó alapvető tartalmi elemek megértésének, elsajátításának, rendszerezésének, gyakor-
lásának időigényéhez.

Érkezés (minden nap 7.30 – 8.30)

Érkezés az iskolába. Az osztályokban az egyik kísérő várja a gyerekeket. Ez előtt szükség sze-
rint ügyeletet biztosítunk az azt igénylők számára.

Nyitás (minden nap 8.30 – 9.00)

A napot fél 9-kor egy közös reggeli nyitással, beszélgetőkörrel kezdjük. Lehetőséget adunk a gyerekeknek örömeik, bánataik, a világ aktualitásainak megbeszélésére. Közben figyelünk az-napi állapotukra, igényeikre. Ez a kb. 30 perc eredményesen használható a szociális kompetenciák fejlesztésére is a felvetődő kérdésekkel, konfliktusokkal és azok kezelésével. Ez az az időszak, amely egyrészt az egyéni jóllétre, másrészt a közösségi működésre koncentrálna. Ugyanakkor lehetővé teszi a nap során elvégzendő tevékenységek tudatos végiggondolását. A mindennapjaink olyan eleme, amely segít letenni vagy enyhíteni a terheket, megosztani az örömöket, megkapni a szükséges figyelmet, egymásra hangolódni, és elhárítani a közös munka előtti akadályokat.

TAN-ösvény (hétfő, kedd, szerda, csütörtök 9.00 – 11.30 / 12.30) az alapkészségek sávja – a péntek kivételével –, a délelőtti néhány órás szakasza. Ebben az időben a gyerekek életkori sajátosságaihoz illeszkedő alapkészségeinek fejlesztésére fókuszálunk.

Ezt az időszávot levegőzés, tízórai, rövidebb-hosszabb mozgásos tevékenységek tagolják a gyerekek igényeihez igazodva. A sávokhoz rendelt idő felhasználása tehát rugalmas, az időke-reten belül mindig az adott pedagógus/pedagógusok kompetenciája a blokkok időbeli tagolása és tartalmi strukturálása. Ennek fő szempontja, hogy az adott csoportot alkotó gyerekek igényeinek, terhelhetőségének, érdeklődésének, haladási ütemének, aktuális állapotának a lehető legjobban megfeleljen. Ugyanilyen fontos, hogy a kísérő az idő felhasználását a feldolgozásra kerülő ismeretekhez, témákhoz és a fejlesztés fókuszához igazítsa, az alkalmazott módszerek maximális figyelembevételével.

Ebéd (minden nap 11.30 – 13.00 között)

Az 1. és a 2. osztályok egy időben, majd ezt követően a 3. és a 4. osztályok, majd az 5. és a 6. osztályosok ebédelnek.

Pihenő sáv és levegőzés (minden nap 13.00 – 14.30)

Az ebédet követően pihenésre, relaxálásra, meseolvasásra, csendes pihenőre (a kisebbeknél al-vásra) lesz lehetőség. A pihenőt követően levegőzésre, udvari szabad játékokra, mozgásra vagy sétára kerül sor. Bizonyos osztályokban a testnevelés foglalkozások egy része is ebben az időben valósul meg, akár a szabadban, akár a tornateremben. Ez az időszak a mindennapos testnevelés megvalósulását is szolgálja.

Szabad játék és alkotás (hétfő, kedd, csütörtök, péntek 14.30 – 16.00)

A délután további része a szabad játék, a szabad alkotás ideje. Ez az időszak a legkisebb gyere-keknél a leghosszabb – a korosztályi sajátosságokat figyelembe véve. Későbbi évfolyamokon csökken az erre fordítható idő mennyisége.

Barangoló (péntek délelőtti és csütörtökön 14.30 – 16.00)

Műhely (kedd 14.30 – 16.00)**Útkereső** (hétfőn 14.30 – 16.00)**Zárás** (általában 15.30 – 16.00)

Napirendünk részét képezi a nap végi zárás. Ekkor az aznapi események rövid értékelése, visz-szajelzése zajlik. Ezek pontos időpontját és menetét a kísérők határozzák meg közös megegye-zés alapján. A pénteki zárást az ebéd utáni pihenő végén tartjuk egységesen.

GIMNÁZIUMI ÁLTALÁNOS MUNKAREND (MINTA)

7–8. évfolyam	9–10. évfolyam	11ny. évfolyam	11–12. évfolyam
8.00–8.15 nyitás	8.15–8.30 nyitás	8.15–8.30 nyitás	8.00–8.15 nyitás
45 perces tanóra	Epocha	Idegen nyelv	45 perces tanóra/ kötött sáv
45 perces tanóra			45 perces tanóra/ kötött sáv
Epocha	45 perces tanóra	45 perces tanóra	45 perces tanóra/ kötött sáv
	45 perces tanóra	45 perces tanóra	45 perces tanóra/ kötött sáv
Ebéd	Epocha	Idegen nyelv	45 perces tanóra/ szabad sáv
Epocha			45 perces tanóra/ szabad sáv
	Ebéd	Ebéd	45 perces tanóra/ szabad sáv
Alkotó kör, sportszakosztály, csibe	45 perces tanóra	Projekt, sportszakosztály, csibe	Csibe/ szabad sáv
	Alkotó kör, sportszakosztály, csibe		

Megjegyzés

A kezdési időpontok eltérésének oka az eltérő hosszúságú tanóra.

11–12. évfolyamon az ebédidőt egyénileg építik be munkarendjükbe a tanulók.

A kötött sávban az előírt tanórák választhatóak.

A szabad sávban bármilyen meghirdetett tárgy választható

11–12. évfolyam

Állandó óra- és munkarenddel dolgozunk. A sávos órarendet a tanulók választási lehetőségének biztosítása érdekében alakítottuk ki. Módjuk van minden tárgyra önállóan jelentkezni, ennek megfelelően eltérő összetételű csoportokban tanulják valamennyi tárgyukat. A meghirdetett tárgyak jelzik a programot és a tanító tanárt egyaránt.

A szabad sávban minden meghirdetett program megjelenik – még az alapórák is –, s a tanulók választásának függvénye egyéni órarendjük, napi terhelésük. A szabad sávban kötelező választani az idegen nyelvet és részt venni csibefoglalkozásokon. Amennyiben valaki középszintű (3–4 órás) programot választ az alaptárgyakból, mód van szabad sávos órák megtartására is az alapórák idejében, megfelelő létszám esetén, időpont-egyeztetéssel.

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
1. ó	Matematika/magyar nyelv és irodalom	Matematika/magyar nyelv és irodalom	Matematika/magyar nyelv és irodalom	Matematika/magyar nyelv és irodalom	Matematika/magyar nyelv és irodalom
2. ó	Matematika/magyar nyelv és irodalom	Matematika/magyar nyelv és irodalom	Matematika/magyar nyelv és irodalom	Matematika/magyar nyelv és irodalom	Matematika/magyar nyelv és irodalom
3-4. ó	Társadalomtudományok, természettudományok	Társadalomtudományok, természettudományok	Társadalomtudományok, természettudományok	Társadalomtudományok, természettudományok	Társadalomtudományok, természettudományok
5-8. ó	Idegen nyelvek, sport, szabad sáv	Idegen nyelvek, sport, szabad sáv	Idegen nyelvek, sport, szabad sáv, csibe	Idegen nyelvek, sport, szabad sáv	Idegen nyelvek, sport, szabad sáv

A HELY, AHOL ÉLÜNK –, AHOL JÓ LENNI

AZ AKG SZÉP, TÁGAS, JÓL FELSZERELT ISKOLA

A történetileg kialakult iskola egyik legstabilabb őrzője az épület, az osztályterem, az iskolapad. A betonba, téglába, épületszerkezetbe rögzült tradicionális iskola, még akkor sem engedi a változást, ha a benne lévők mindannyian mást, és másképpen szeretnének. Fontos, hogy a megszállt múlt őrizzé a tradíciót, de ugyanilyen fontos az is, hogy megfeleljen az ott élők szükségleteinek.

Sajnos a jogalkotók nem segítik elő a változást. Számptalan jogszabályi előírás szabályozza, milyen legyen egy iskolaépület. A kötelező négyzetméter-előírástól, a mellékhelyiségek számáig, a benapozástól, a magasságon át, a kötelező eszközjegyzékig, mintha a jogalkotók fejében lévő iskola független lenne az ott élő gyerekektől, tanároktól, mintha csak egyféle iskola lehetne az országban, olyan, amelyet a hivatal iskolának szeretne látni. Ha áttekintjük az előírások ezreit, s azokból vezetjük le a magyar iskolát, egy jól működő gyerekgyár, egy hatékony hivatal képe bontakozik ki előttünk, a központilag előírt „tanulásbarát” iskola képe.

A kötelezően előírt kerettantervek és az iskolák belső elrendezése, a lehető legtrikáiban feleltethetők meg egymásnak. Nem is lehet gyerekközpontú iskolát szervezni hosszú folyosókból nyíló osztálytermekre, nem lehet személyközpontú egy iskola, ha elidegenítő környezetben kell felnőnie a gyerekeknek. A pedagógia számára kemény korlát a környezet, a forráshiány miatt még a lassú átalakulás is csak illúzió. Ezért nem része az iskolák pedagógiai programjának a tér elrendezésének terve, a funkciók meghatározásának programja.

Az AKG programjában kiemelt jelentősége van a környezet megtervezésének. Az iskola szakmai programjában, pedagógiai, képzési feladatainkhoz hozzárendelt térelrendezést, programadekvát környezetet terveztünk, annak ellenére, hogy iskolánk közel száz éve az akkori követelményeknek megfelelően épült.

KÖVETELMÉNYEK, ELVÁRÁSOK

A kiterjesztett iskolafunkció kiterjesztett feltételeket követel.

Mindenki számára biztosítson saját helyet.

Az állandó közösségeknek állandó saját helye legyen.

Legyen otthonos az iskola, átlátható és biztonságot adó.

Szabad felhasználást biztosítson mindenki számára.

A gyerekek érezzék sajátjuknak az iskolát, igazodjon igényeikhez, életkorukhoz, ízlésvilágukhoz.

A tereket úgy építsük ki, hogy abban legyen mód a magán és kis csoportos beszélgetésre, és az egész iskola közös programjára egyaránt.

Legyen mód a rekreációra és a figyelmet igénylő koncentrált munkára egyaránt.

Biztosítson helyet az elbújásra, és a közösségi életre egyaránt.

Tegye lehetővé a munka és a szabadidő egyidejű nyugodt környezetét.

A funkcionális terek az adott feladat követelményeinek megfelelő feltételeket biztosítsák.

Az elkülönült terek önálló és összekapcsolt használatára egyaránt adjon lehetőséget.

Biztosítson a differenciált tevékenységformáknak differenciált feltételeket.

Legyenek egymásba átjárhatóak a tanári és tanulói terek.

Biztosítsa munka közben a tanulók egymás közötti sokoldalú kommunikációját (páros, csoportos).

Folyamatosan rendben kell tartani az épületet és minden eszközt, mert az igényes környezet, igényes embert nevel.

A követelmények teljesítése lassan, az éppen iskolába járó érdekeinek és a nehezen biztosítható források felhasználásának figyelembevételével történik. Az 1988-ban használatra átvett rettenetesen leromlott állapotú épület teljes felújítását, bővítését, átalakítását vállaltuk, s lényegében 32 éve folyamatosan építkezünk ügyelve arra, hogy tanítási idő alatt ne legyenek munkák az iskolában. Az eredetileg alig 4000 m² Raktár utcai épület mára közel 9000 m²-re nőtt, megőrizve a régi architektúrát – alapvetően megváltozott. Az átépítés, felújítás során mindvégig figyelemmel voltunk a műszaki, munkavédelmi, egészségügyi, tűzvédelmi stb. szabályokra. A folyamatosság biztosítása érdekében sajnos nemegyszer át kellett építenünk olyan helyeket is, ahol korábban már építkeztünk, és több funkció költözött az épületen belül a programváltozása miatt.

Az általános iskola esetében már könnyebb dolgunk volt, hiszen a Kiscelli úti épület 2018-ban történt megvásárlásakor már pontosan tudtuk milyen épületet szeretnénk a program hatékony teljesülése érdekében (itt inkább a költségek jelentettek súlyos akadályt, a vételt követően a beruházást csak hitelfelvétellel tudtuk megoldani). A belső terek kialakításánál a kisebb gyerekeknél kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy legyenek olyan kuckók, helyek, ahova egyéni igény szerint elvonulhatnak a nyugalomra, csendre vágyó gyerekek. Fontos, hogy minden gyermek az új környezetben is megélhesse a személyes tereit. Ezért velük együtt hozunk létre olyan otthonos, motiváló, inspiráló helyeket, ahol mindenki megtalálja az érdeklődésének megfelelő lehetőségeket. Ezzel a környezettel is megerősítjük a gyerekek teljes elfogadását, befogadását. Külön érdekesség, hogy a Kiscelli úti épület ugyanúgy 1910-ben épült iskolának, mint a Raktár utcai. Eredeti mérete kicsivel nagyobb, mint a Raktár utcai 5500 m². Az átépítést követően immár két épület áll rendelkezésünkre, bár a teljes átépítést csak 2024-re fogjuk befejezni, de már most minden feltétel rendelkezésre áll a program teljes megvalósításához. Amikor a jelenlegi épület a Kiscelli úton is 8000m² hasznos területű lesz.

AZ AKG KÖRNYEZETI JELLEMZŐI

Az AKG „bérháziskola”. A meglévő épület adottságait használva a Raktár utcában 17 a Kiscelli úton 13 önálló lakást építettünk minden kisiskolának. A kisiskola helyet biztosít az állandó közösségnek. 48-52 tanuló és 4 patrónus, s ez idő alatt sajátjukként használják. Egy kisiskola kb. 3–400 m², minden kisiskolában van szabad felhasználású közösségi tér és öltöző – szekrényrész, tanterem, dolgozóhelyiség, kapcsolódó mellékhelyiségek, „konyha”. A szabad felhasználású tereken szőnyegpadló van, s elbújásra, pihenésre szánt galéria vagy más helyiség. Az AKG-ban „nyitottak az ajtók”. Az iskola bejáratától kezdve valamennyi ajtóig nyitva tartjuk a helyiségeket. A csukott ajtó azt jelenti, hogy abban a helyiségben éppen akkor csendet igénylő munka folyik. A nyitott ajtó vonatkozik, tantermekre, irodákra, közösségi terekre egyaránt (a kivételt csupán a nagy értékű berendezéseket tartalmazó stúdiók, gépterem, szerverhelyiség jelentik).

Szabad felhasználású többfunkciós közösségi terek. A kisiskolák társalgóin túl az épületben számos differenciált, „zegzugos” teret építettünk, az AKG épületében több hely áll rendelkezésre ezekre a célokra, mint a szervezett tanulásra. Így rendelkezésre áll mindkét épületben a többterű, összefüggő nagy aula, több szinten társalgó, a folyosókat szőnyegpadló borítja – figyelembe véve a tizenévesek bárhol „elnyúló” szokásait. Itt próbáltunk helyeket biztosítani az

elvonulásra és a kisebb-nagyobb közösségi rendezvényekre egyaránt. Ezeket a tereket is használjuk egyben csoportfoglalkozásokra, csibefoglalkozásokra, egyéni tanulásra.

Szabadok az információs fórumok, terek. Minden folyosón, lépcsőházban, s más tereken fali-újságokat raktunk ki bárkinek szabad közlésre. Az épület minden pontján, szabadon hozzáférhető a vezeték nélküli internet. Egész napos nyitva tartású a könyvtár (szerda kivételével) és az informatikai terem. Rádiót és zártláncú televíziót építettünk ki, amit az arra szerveződött diák alkotókörök használhatnak.

A funkcióknak megfelelő belső tételrendezés és felszerelés. A termeket flexibilis módon rendeztük be, könnyen mozgatható egyéni tanulóasztalokkal, gyerekekre tervezett székekkel, hogy a különböző létszámú és tevékenységformájú csoportok minél könnyebben igazíthassák önmagukra az elrendezést. Nem biztosítottunk a tanárnak kitüntetett helyet a termekben, igyekeztünk a mindenki kapcsolatba kerülhet mindenkivel alapvetet érvényesíteni. Valamennyi tantermet alapellátásban felszereltük projektorral, digitális táblával, érintőképernyős megjelenítővel. A digitális iskola minimális követelményeként mindenhol elérhető a szélessávú internet,

Az iskolával való azonosulást segíti elő, hogy a tereket a tanulókkal közösen rendezzük be. A kisiskolák egyéni elrendezése mellett talán a legfontosabb jellemzője az AKG tereinek, a diákok alkotásainak megjelenítése a közösségi tereken. Az epochazárók, témahetek, művészeti alkotókörök eredményeinél törekszünk a tartósságra, s arra, hogy minden gyereknek legyen egyéni és csoportos alkotása az iskola falain, a padlástól a pincéig, a plafontól, a padlóig. Tanítványaink tudják, hogy az „örökkévalóságnak” alkotnak, hiszen látják a húsz évvel korábban ide járók alkotásait. Vigyáznak is rá.

A közösségi-tanulási tereket egészíti ki a szolgáltatóhálózat. A kisiskolák a közösségek életének színterei, tanulásra és szabadidőre biztosítanak lehetőséget, érezzék benne otthon magukat a gyerekek. De egyben az igényes, színvonalas tanuláshoz – kiegészítő szolgáltatásként – a szakma specifikus igényeket kiszolgáló hálózat megteremtése is fontos volt. Így lehet egyszerre a kicsi, otthonos, átlátható és átjárható iskolát alkalmassá tenni a magas színvonalú képzésre és a hétköznapi lét feltételeinek biztosítására is. Erőfeszítéseink eredményeképpen mára már az AKG rendelkezik:

a képzéshez

a Raktár utcában jól felszerelt 200 főt befogadni képes színházteremmel, öltözővel, tükörszobával, (A Kiscelli úton felépülés előtt áll)

A Raktár utcában négy videostúdióval, a Kiscelli úton egyel két hangstúdióval,

A Raktár utcában 2 rajzteremmel, a Kiscelli úton 1 rajzteremmel zeneteremmel, mindkét épületben

fotólaboratóriummal,

kézműves műhelyekkel, (kerámia, ötvös, tűzzománc,)

alkotóháznak helyet biztosító „háztartási szobával”; A Kiscelli úton az általános iskolai program miatt lényegesen nagyobb

A Raktár utcában robotika teremmel

Számos csoport órához szükséges kisteremmel a csoportos és az egyéni tanuláshoz

könyvtári olvasóval,

könyvtári számítógépekkel

20 000 kötetes könyvtári kölcsönzővel;

a sporthoz

600 m²-es osztható, lelátóval ellátott tornacsarnokkal,

280 m²-s kisebb tornateremmel (tervezünk még egy tornatermet)

Tornaszoba tükörszobával – mozgásra, edzésre;
a természettudományos képzéshez
a Raktár utcában két a Kiscelli úton 1 30- 30 fő befogadására alkalmas teljesen felszerelt természettudományos laboratóriummal,
csillagászati eszközökkel, meteorológiai állomással;

Mindkét épület rendelkezik 250- 250 fő befogadására alkalmas étteremmel, modern alternatív étkezést biztosító saját konyhával, önálló büfével.

Sajnos a Raktár utcának nincs saját udvara, a Kiscelli úton jól felszerelt játszótér, sport udvar, és belső udvar áll rendelkezésre.

A zavartalan intézményi működéshez megfelelő számú személyzethez szükséges kiegészítő termek

orvosi rendelők

pszichológusi szobák

titkárságok

gazdasági irodák

gondnokság,

digitális oktatáshoz szükséges infrastruktúra,

műhelyek állnak rendelkezésre

Valamint a pedagógusok munkáját a kisiskolai dolgozók mellett más funkcióhoz hozzárendelt tanári dolgozók, előadóterem segíti.

A KÖVETELMÉNYEK BIZTOSÍTÁSÁNAK ELLENTMONDÁSAI, NEHÉZSÉGEI

A RAKTÁR utcában

A célok érvényesítése csak lassan, fokozatosan biztosítható; a mindenkori iskolapolgároknak jár a teljes értékű környezet, nekik az az iskola, amelyikbe éppen járnak, nincs erre vonatkozó jövőképük így türelmük sincs. Ezért kellett lényegesen többet költeni a folyamatosan „végleges állapotra” és az állandó átépítésre, egyes funkciók folyamatosan költöztek az iskolában.

A tizenévesek tipikus rendézete teljesen más, mint a felnőtteké, a közös igazodás állandó konfrontációval tartható csak fenn, az erre irányuló pedagógusi teendők jelentős erőket kötnek le.

A nyitott ajtók és az eszköz- és tulajdonvédelem szempontjai sokszor összeütközésbe kerülnek (megjegyzendő, az elmúlt húsz évben alig találkoztunk szándékos rongálással, igaz a rend, a tisztaság fenntartása nagy erőfeszítésbe kerül).

A közösségi terek közös megjelenítése az eltérő ízlésvilág okán csak konfliktusokon keresztül biztosítható, egyben alkalom az alkalmazkodás, az együttélés napi gyakorlására.

Ahol nincs felnőtt gazdája az adott térnek, lényegesen nagyobb az amortizáció, mint ott, ahol van.

Nem tudjuk eltolni a nagy forgalmú Szentendrei utat – csak hangszigetelt ablakokat tudtunk beépíteni.

Viszonylag korlátozott mennyiségű helyet tudunk csak elmélyülésre is alkalmas egyéni tanulásra biztosítani napközben.

Nincs udvarunk – bár építettünk egy 7–800 m²-es emeleti sétálókertetet, s a terület jóváhagyásával,

Nincs saját szabadtéri sportpályánk – a szomszédban lévő gyerekjátszótér pedig, mint mindenütt a fővárosban – nem alkalmas a kamaszok számára.

a KISCELLI úton

Ebben az épületben is több év kell a programhoz szükséges minden infrastrukturális feltételhez

A rendelkezésre álló tér nem elég tágas a játszó és sport udvarra, ennyi gyerek számára nehéz a szabad játékot biztosítani
A nagyobb tornaterem tervei lekészültek, a létszám növekedésével fel fogjuk építeni
A közös aula túl magasan van
Az utolsó két kisiskolához a tetőtér beépítésre vár (2026-27)

EGYSÉGES ÉRTÉKELÉSI RENDSZER – SZEMÉLYRE SZÓLÓ MOTIVÁCIÓ

Az iskola működésének egyik kulcskérdése, hogy miért tanul, dolgozik egy tanuló. Hogyan érhető el, az általunk definiált célrendszer, ha nincsenek államigazgatási, jogi eszközeink, Miért lenne hajlandó egy gyerek a számára fárasztó, akkor és ott akár feleslegesnek látszó munkát végezni egy boldogságorientált, jelenelví iskolában? Hogyan alakul ki egy tizenévesben a kötelességtudat, a „meg kell csinálni” érzése kényszerek, „idomítás” nélkül?

Azért, mert a külső motiváció mindig személyre szóló, tehát iskolánk arra törekszik, hogy minden egyes gyerekhez megtalálja a „kulcsot”. Az iskolai motiváció alaptónusát az iskola egészének légköre határozza meg. Ennek összetevőit az iskolai célrendszer, a tananyagstruktúra, a követelményrendszer, a szervezeti felépítés, a módszertani kultúra, a tanárok személyi varázsa, az általuk sugárzott szabadság, derű, és az örömmel végzett munka levegője adja. A tizenéveseknek, amikor hozzánk kerülnek, már kialakult motivációs bázisa van. A család, a környezet adottságai már létrehozták azokat az indítékokat, melyek munkára, tevékenységre serkentik. Ha nincs is stabil belső motivációja, már nem szorul kizárólag külső indikátorokra. Az iskola feladata, hogy pedagógiai eszközökkel mozgásba hozza a meglévő adottságokat.

Rendkívül sokféle indíték vezérelhet egy gyereket.

Azért tanul, dolgozik,
mert kell,
mert a szülei elvárják,
mert szokás, és a körülötte lévő kortársai is ezt csinálják,
mert érdemes, mert célja van vele,
mert kialakult kötelességtudata van,
mert érdekes, és érdekli, amit csinál,
mert tudja, mit miért tanul, információi vannak,
mert kíváncsi,
mert jobb akar lenni, győzni akar, visszaigazolást keres,
mert értéket, mintát követ, szereti a tanárt, stb.

(Természetesen a „miért nem tanul” kérdésére a fentiek tagadó felsorolása lehetne a válasz.)

Ezek az indítékok nagyon különböznek egymástól, s minden gyerek más motivációra mozdul. Sőt, az életkortól, helyzettől függően az egyes tanulók is eltérő külső hatásokra reagálhatnak úgy, hogy igényes, folyamatos munkát végeznek. A felsorolt – és fel nem sorolt – motivációs hatások bármelyike minden tizenévest tanulásra serkenthet, de súlyuk, szerepük más és más.

Ami egy gyerekből pozitív hatást vált ki, éppen ellenkező előjelű eredményt hozhat a másikinál. De ugyanannál a kamasznál más tanártól, vagy más alkalommal is eltérő hatást érhetünk el ugyanazzal a megközelítéssel. Ezért fontos a tanulók folyamatos és egyeztetett értékelése, a tanárok rendszeres eszmecseréje, de mindenekelőtt a gyerekek tisztelete és alapos megismerése.

Reméljük, hogy a pedagógiai képzési programunkban eddig leírtak már bemutatták, hogyan képzeljük el a személyes motivációt (személyesség, epochális rendszer, alternativitás, témaheitek, patrónusrendszer, a kísérőrendszer). Itt csak arra térünk ki, hogy hogyan kívánunk a személyes motiváción túl olyan egységes értékelési rendszert teremteni, mely megfelel az AKG pedagógiai, szakmai programjának.

Az értékelés funkciója:

a folyamatos munka, folyamatos visszajelzésének eszköze,
a tanulásra, vagy más tevékenységre való érdekeltség megteremtésének eszköze,
a motiváció egy eszköze,
az elvart, követelményekben megfogalmazott ismeretekhez való viszony, illetve mérték kontrolljának eszköze,
a hasonló tevékenységet végzőkhöz képest kialakult relatív helyzet meghatározásának eszköze,
versenyorientációt, sikert, kudarcot jelez,
az önismeret kontrollja,
az elvart képességek szintmérésének eszköze,
az előrehaladás mérésének eszköze.

Az értékelési rend követelménye:

legyen egységes, egyszerű, áttekinthető,
legyen differenciált, személyre szóló, az eltérő gyerekek eltérő sikereket biztosítson,
legyen kiszámítható, azonos feltételeket teremtő,
biztosítsa a szubjektív értékelés jogát is,
jelezz a sikert és a kudarcot, de „skatulyázás” nélkül,
preferálja a szorgalmat és a tehetséget,
jelezz a tanuló számára helyzetét éppúgy, mint szülei, környezete számára,
teremtse érdekeltséget a „jó döntésre” az alternatív programok és az egyéni munkarend kialakítása során,
legyen kompatibilis a közoktatás egészével,
végül a kialakított játékszabályokat valamennyi érintett ismerje előre és közösen fogadjuk el.

Ennyi követelménynek megfelelni egyszerre nem könnyű feladat. Nyilvánvaló, az AKG belső értékelési rendje sem felel meg mindegyiknek, de törekedtünk arra, hogy a hazánkban kialakult, elszemélytelenedett, „jegyfétist” eredményező osztályzatcentrikus értékelési rendszert átalakítsuk, illetve gazdagítsuk.

ÉRTÉKELÉSI RENDSZER AZ 1-6. ÉVFOLYAMON***AZ ÉRTÉKELÉS ALAPELVEI***

Értékelési rendszerünk egészét áthatja az a szemléletünk, amely szerint a tanuló nem passzív elszenvetője, hanem aktív részese a tanulási folyamatnak.

Az első hat évre nem határozzuk meg évenkénti kimeneti követelményeket. Ez a képzési szakasz nem kimenet központú, hanem folyamatorientált, éppen ezért az értékelés a tanulási folyamat egyik alapvető és folyamatos része. Felgyorsult világunkban megváltoztak a gyerekek ismeretszerzési és tanulási szokásai, ami együtt jár az intenzív, azonnali visszacsatolás igényével. A vágykésleltetés képessége ettől függetlenül továbbra is alapvető fontossággal bír a személyiségfejlődésben, meg kell tanulnia ezt is a gyerekeknek. Vagyis számunkra a gyerekek igényeinek gyorsasága és azonnalisága plusz információ.

A tanulók számára elengedhetetlenül fontos a rendszeres, konkrét, személyre szabott visszajelzés. Az értékelés ily módon külső szabályozó tényező a személyiségfejlődésben. Amennyiben ez tudatos, sokszempontú folyamat és nem pillanatnyi állapotot rögzítő kinyilatkoztatás, akkor előrevivő hatással van a teljes személyiségfejlődésre. Ezért óriási felelősség, hogyan valósul meg, milyen elvárásokat, értékeket képvisel és tükröz egy iskola értékelési rendszere.

Az egyéni, személyre szabott értékelésünk célja a pozitív énkép, az egészséges önértékelés, az önreflexió és az önkorrekciós képesség kialakítása. Ezért kifejezetten fejlesztő hatású, támogató célú, nem minősítő jellegű. Stratégiai célja a sikerélmények és teljesítmények növekedése által az önszabályozó tanulás és az egyéni felelősségvállalás kialakítása, valamint a belső kontrollos működés megerősítése.

Célunk a komplex személyiségfejlődés támogatása, amit nem külső szabályozó eszközökkel, fegyelmezással (osztályozás, piros pont, büntetés stb.), hanem a belső kontrollos működést támogató értékelési módszerekkel és informálással érünk el (közös szabályalkotás, önreflexió, felelősségvállalás, következmények stb.).

A pozitív énkép és a reális önértékelés alacsony szorongási szintet eredményez, ami a tanulás folyamatához elengedhetetlen állapot. A magabiztos gyermeknek több a tanulásra fordítható energiája, magas a belső motivációja, nagyobb a kognitív teljesítménye, hosszú távon pedig könnyebb az iskolai és társadalmi beilleszkedése is.

Az értékelés nálunk pedagógiai módszer és értékrendbeli állásfoglalás is egyben, ugyanakkor tanulási tartalom is. Az értékelés fontos mind a gyerek, mind a szülő, mind a pedagógus számára. Szöveges értékelésünk egyformán szolgálja mindhárom szereplő tájékoztatását. Visszajelzés, bátorítás, megerősítés, támogatás, viszonyítási alap is egyben. Mivel a hagyományos ötfokozatú osztályozás szűk skálán méri a gyerekek teljesítményét, nem mutat valós képet a tanuló állapotáról és fejlődéséről, ezért tudatosan és célzottan a saját magunk által kidolgozott, szintek szerinti haladást biztosító és szöveges értékelésen alapuló rendszerünket használjuk.

A szintek szerinti haladás lehetővé teszi, hogy elrugaszkodjunk az évfolyamoktól és az osztályzatoktól, a szöveges értékelés pedig lehetőséget ad arra, hogy alaposan és részletesen jellemezzük a diákok teljesítményét, felhívjuk a figyelmüket az erősségeikre és a fejlesztendő területekre, tanácsokat adjunk nekik a további munkához, kérdéseket fogalmazzunk meg, amik segítenek a gyerekeknek saját megoldásaik kidolgozásában.

A visszacsatolás egyrészt az erőfeszítések és az elért eredmények elismerése, információt ad arról, hogy hol tart a tanuló, megerősítést, támpontot ad. Másrészt annak érdekében, hogy fejlesztő hatású legyen, pozitív kritikai látásmódot igényel a pedagógus részéről a lehetőségek feltárása érdekében. A pedagógusok számára az értékelés és mérés lehetővé teszi a korrekciót a célok, tartalmak, módszerek terén, majd a szükséges feladatok kijelölésében és tovább haladás irányának meghatározásában.

Mindeközben az értékelés a gyerekek számára lehetőség az önkorrekcióra, a hibákból való tanulásra. Fontosnak tartjuk a kísérletezés bátorítását. Arra törekszünk, hogy a múlt tapasztalatait konstruktívan építsük be a fejlődésbe, a kudarcokat, hibázásokat pedig erőforrásként használjuk fel.

ÉRTÉKELÉS JELLEMZŐI:

Leíró-fejlesztő: nem minősítő, de kritikai, lehetőséget ad az önértékelés kialakítására.

Pozitív: arra fókuszál, ami van, ami sikerült, ami jó volt. Az eredményekre, az erőfeszítésekre, az újszerűségre, és a kreativitásra. Cél, hogy a gyerekek maguknak fogalmazzák meg (eleinte több, majd egyre kevesebb külső segítséggel), a felmerülő problémákat, teljesítendő feladatokat. Megbízunk a gyerekekben és az egyén természetes én-fejlesztési tendenciájában, abban, hogy maguk felismerik, hogy mik a hiányosságaik, mit lehetett volna máshogy, jobban megvalósítani.

Írásos értékeléskor azokat a pontokat emeljük ki, amikor a gyerek képes volt meghaladni önmagát, változtatni, komfortzónájából elmozdulni. Vagyis a fejlődés mozzanataira fókuszálunk, miközben pontosan megfogalmazzuk a negatívumokat is.

AZ ÉRTÉKELÉS FORMÁI

Az egyéni haladás követése - 360°-os értékelés

A 360°-os értékelés olyan értékelési módszer, melynek lényege, hogy a hagyományos alá-főlé rendeltségi viszonyon alapuló mérés mellett szemben nemcsak a pedagógus értékeli a gyerekek teljesítményét, hanem minden irányból, a lehető legtöbb szempontból ránézünk a haladásukra, fejlődésükre, tanulásukra. Értékel a kísérő, a gyerekekkel foglalkozó team, a szülő és maga a gyermek is. Az esetleges szubjektív vélemények így jobban összemósódnak, és nagyobb teret nyer az objektivitás.

Formái:

Szóbeli és írásos

Verbális és vizuális

Spontán és tervezett

Aktuális és összegző, szakaszonként

Útvonaltervező - iránytű:

A kísérő heti rendszerességgel leül a gyerekekkel, hogy együtt ránézzenek a korábban kitűzött célokra, hogy hol tart a gyermek, mit sikerült megvalósítani és mivel vannak további feladatok. Közös meghatározás, kitűzik a következő időszak céljait.

Ennek időpontja a kísérő-gyerek párostól függ – lesz, akinek fix időpontra van szüksége, arra, hogy minden héten ugyanakkor beszélhessen kísérőjével, és lesz, akinek rugalmasságra van szüksége. Ennek kialakításában az elsődleges szempontunk, hogy a gyermek számára biztonságos szokásokat alakítsunk ki. Mindig vele beszéljük meg a visszatekintés, előretekintés következő időpontját.

Az útvonaltervezőn elhangzottak tartalmilag megjelennek a rendszeres írásbeli összefoglaló értékelésekben. Ez képezi az alapját a szülőknek szóló negyedéves értékelőnek.

Negyedévenkénti visszajelzés

A kísérők negyedévente értékelőt készítenek 6-10 gyerek számára. Ennek részei:

az addig eltelt időszak feladatai, eredményei, programjai a csoport egészét tekintve,

az egyéni út nyomon követése,

a kitűzött célok, feladatok értékelése,

új célok kitűzése, tovább lépés lehetőségei,

a gyermek élete a közösségben,

visszajelzés a szintek szerinti haladásról.

A negyedéves visszajelzések alapja minden esetben a heti rendszerességű tervezés és visszajelzés.

Félévi és évvégi értékelés

A kísérők félévkor és év végén összesített értékelést, visszajelzést készítenek 6-10 gyerek számára. Ennek részei:

Szöveges értékelés írásban és/vagy videóban (a bizonyítvány betétlapjaként tartalmazza) kompetenciaterületenként kap visszajelzést a gyerek.

Portfólió

kiemelt munkák, eredmények, teljesítmények dokumentumai,

a portfólió közös gyűjtögetése a heti megbeszélések része,

a gyerekek rendszeresen hazaviszik év közben is, de a tanév végén, az éves lezáró, értékelés részeként mindenképpen.

A gyerekek önértékelése – Útinapló

Minden héten megteszi szóban, írásban csak félévente,

Formája: életkorhoz igazodva – kép, rajz, szöveg.

Szülők által a gyerekről, a gyerekek írt értékelés

ha a szülő úgy szeretné, akkor a pedagógussal is megosztja, ezt ő dönti el, félévkor és év végén kérjük a szülőktől.

Útlevél

mutatja az egyéni úton haladást,

a Barangoló, Műhely, Útkereső keretein belül szervezett fejlesztésekben, tevékenységekben való haladást.

Szöveges értékelés

A szöveges értékeléssel a tanulók önmagukhoz viszonyított fejlődését tükrözzük vissza. Fontos, hogy minden gyerek megértse az értékelése tartalmát és képessé váljon felhasználni azt a további lépéshez. A mi feladatunk megtanítani őket erre. Az értékelés módja a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodik. Kezdetben mesékhez, dramatizáláshoz, művészeti eszközökhöz kapcsoljuk, rajzokkal, képekben is megfogalmazzuk, hogy a gyerekek még a stabil olvasási-szövegértési készség kialakulását megelőzően is képesek legyenek önállóan vagy kis segítséggel értelmezni.

Szintek szerinti haladáshoz kapcsolódó kompetencia alapú mérés és értékelés

Az értékelés és mérés egyik alapvető funkciója a tanulók megismerése, az állapotfelmérés, a helyzetfeltárás. A mérés a mi rendszerünkben az információgyűjtés eszköze, ami nem a tanulók rangsorolásához, hanem az egyéni haladás követéséhez nyújt támpontokat. Egyszerre szolgálja a tanulási, tanítási stratégiák, módszerek tesztjét, a differenciált tanulásszervezés és az egyéni utak kidolgozásának alapját. A program nem évfolyamokhoz kötötten fogalmazza meg a haladás és az alapiskolából való további lépés feltételeit, hanem az egyes kompetenciaterületeken belül meghatározott szintek eléréséhez köti azt. Nagyon fontosnak érezzük, hogy minden tanuló számára önmagához viszonyított fejlődési tempót, fejlesztési módszert és tananyagtartalmat biztosítsunk. Figyelembe vesszük a fejlődési fáziseltolódásokból adódó egyéni eltéréseket és a mindennapi megfigyelésekből diagnosztikus következtetéseket levonva építkezünk tovább.

A mérés és értékelés iskolánkban a kulcskompetenciákhoz kapcsolódik. Az egyes kompetenciaterületeken belüli fejlesztési területeket jól körülhatárolható részterületekre bontjuk. A részterületekhez szinteket rendelünk, amelyek száma nem egységes, függ az adott részterülettől. Van olyan részterület, amiből kettő és van, amiből hét szintet határozzunk meg. E mögött minden esetben szakmailag megalapozott okok állnak. Az utolsó meghatározott szint nem feltétlenül a mindenki számára elérendő szintet jelöli, hanem aminek az elérését az alapiskolában, 12 éves korig mindenképpen támogatni tudjuk, abban az esetben, ha egy gyermek gyorsabban halad az adott területen.

Egy-egy szint nem feleltethető meg sem osztályfoknak, sem osztályzatnak. A meghatározott szintek egy-egy minőségi lépcsőfokot jelentenek a gyermekek fejlődésében az adott területen belül, vagyis kategorikusan eldönthető, hogy ki melyik szinten tart. A szintek elérése egy állomás, ahová vagy elérkezett már egy gyermek, vagy nem. Az iskolában az 1-6. évfolyamokon sem időben, sem a tevékenységek, feladatok tekintetében nincs egységesen meghatározva, hogy egy adott pillanatban hol kell tartania a gyerekeknek a fejlődési szinteken belül. Egységes azonban az elvárás az alapiskola lezárásakor. Ekkorra teljesíti mindenki a Nat által meghatározott, 6. osztály végén elvárt követelményeket.

Értékelési rendszerünkben kiemelten kezeljük az alapiskolát lezáró, összegző értékelést, ami a kompetenciaterületeken belül egyedileg meghatározott, elérendő szintek összegzése. Ez egyben a következő iskolafokra való tovább haladás feltétele is.

Az 1-6. évfolyam befejezésekor egységes cél minden kompetenciaterületen az egységes elvárt tudásszint elérése, ami a részterületekre meghatározott minimum szintek összege. Ezek teljesítése azt is jelenti, hogy a gyermek felkészült a továbbhaladásra a 7. évfolyamon: akár a 6 évfolyamos nyelvi évvel kiegészült gimnáziumi szakaszban, akár a 7-8. évfolyam lezárt képzést nyújtó szakaszában.

Szöveges értékeléseinket és a szintek szerinti haladást szükség esetén meg tudjuk feleltetni az ötfokú skálán való osztályzatokon alapuló értékelési rendszernek. Abban az esetben, amikor egy tanuló más oktatási intézményben folytatja tanulmányait, és erre szüksége van, hagyományos bizonyítványt állítunk ki számára. Az egyéni utak követése lehetővé teszi, hogy amennyiben valaki a 6. év befejezése előtt, vagy ekkor lép ki az iskolánkból, és erről a szülők előzetesen, írásban tájékoztatnak minket, akkor felkészítjük a gyermeket a választott másik iskolába való zökkenőmentes átlépésre.

AZ ÉRTÉKELÉS RENDSZER A 7-12. ÉVFOLYAMON

AZ ÉRTÉKELÉS FORMÁI

SZEMÉLYES, VERBÁLIS ÉRTÉKELÉS

A motivációs rendszerben kiemelkedő szerepe van a tanári, személyre szóló értékelésnek. Ennek jellege korrigáló, segítő, tanácsadó, orientáló.

Többféle módon jelenhet meg.

A pedagógus személyiségéből, értékrendjéből, tudásából eredő – szinte minden pillanatban megjelenő – igen-nem, helyes-helytelen típusú szabályozó megnyilvánulások.

A közösen végzett tevékenységekben megjelenő tudatos, rendszeres, szóbeli értékelés.

A pedagógus hosszabb beszélgetése, helyzetfeltárása gyerekekkel, szülőkkel.

A patrónusi megbeszélések eredményeként a patrónus rendszeres értékelései, csoporton belüli, vagy egyéni jelzései.

A csibék közös értékelő megbeszélései, ahol társai visszajelzései erősítik, vagy gyengítik a patrónus álláspontját.

ÍRÁSBELI SZÖVEGES ÉRTÉKELÉS

A tanulók írásbeli munkájához fűzött részletes megjegyzések, kiegészítések. Ezekre nagy hangsúlyt helyezünk. Az epochazárók százalékos értékelése, mindig kiegészül a szaktanár szöveges véleményével.

Az egyes tantárgyak, tantárgyblokkok tanárai félévente írásban értékelik a tanulók tevékenységét, eredményességét. Közösen az adott csoporttal értékelik az egyes tanuló, illetve a csoport egészének munkáját.

A patrónusok évente részletes írásos leírást adnak a tanulóról, melyben bemutatják a személyiségének, attitűdjeinek alakulását, a szaktárgyi értékelések közös jellemzőit, az iskolai közéletben való részvételét.

Magatartásra, szorgalomra nem adunk érdemjegyet, hanem biztosítjuk, hogy a gyerek megtudja, a tanárok – akikkel együtt dolgozik –, hogyan vélekednek róla. Feltárjuk helyzetét, fejlődését, s a szülők számára ezt írásban rögzítjük. A patrónusi/kísérői leírás kitér a tanuló munkafegyelmére, szorgalmára, személyiségjegyeinek alakulására, az vizsgált időszak legfontosabb eseményeire, fordulópontjaira egyaránt. Nehézséget jelent a patrónusi /kísérői – és a szaktanári – értékelések megírásakor, hogy egy-egy ilyen értékelő a diáknak és szülőnek egyaránt

szól. Egy-egy patrónus – szaktanár – eldönti, hogy kinek címzi az értékelőt. Bárhogyan is döntünk, a szövegnek mindenképpen tartalmaznia kell azokat a – lényegében objektív – szempontokat, melynek mentén a személyes jellemzés kialakul, s tartalmazza a patrónus – szaktanár – véleményét is. Az elmúlt években általános gyakorlattá vált, hogy inkább a tanulóknak szól az értékelő felsőbb évfolyamokon, s inkább a szülőknek 1-7-9. évfolyamon.

EGYEZTETÉS A TANULÓKKAL, SZÜLŐKKEL

Külön hangsúlyt helyezünk az értékelők egyéni, csibeszintű megbeszélésére, a szülőkkel való közös értékelésre. Az értékelés alkalom a patrónus/kísérői és a szaktanár véleménycseréjére, a személyre szóló feladatok meghatározására.

A „kétheti” rendszerességű kisiskolai-patrónusi egyeztetés

A kisiskolában kéthetente a patrónusok megbeszélik a tanulók elmúlt időszak munkájának értékelését, s rendszeresen egyeztetnek a szaktanárokkal.

ÉRDEMJEGEK

A közoktatás egészéhez való illeszkedés és a kialakult szokások miatt, továbbá mert az esetek egy jelentős részében magunk is fontosnak tartjuk az eredményértékelést, a számszerűsítést, megtartjuk az ötfokozatú osztályzást. Ki kell viszont küszöbölnünk gyengeségeit. Az objektivitás, a megbízhatóság, az összehasonlíthatóság hiányát, a „jegyfétis” kialakulását, a kizárólagos értékelő szerepét.

Ezért:

A tantárgyblokkok, osztályozott tevékenységek követelményeit előre közöljük a tanulókkal és szülőkkel. Az egyes tevékenységformák követelményeit közzétesszük. Ennek szintékénti megfogalmazását nem tartjuk szerencsésnek, mert a mércerendszer többféle képességet kell, hogy fejlesszen, és alkalmazkodik az életkori sajátosságokhoz.

Meghatározzuk az adott tevékenység elégséges szintjét, azaz a követelményminimumot is. Kijelölése kisiskolai megrendelésre, szakmai műhelyenként, évenként történik. A helyi tanterv követelményei nem a minimumot tartalmazzák.

Lemondunk a napi osztályozásról – mint manipulációs lehetőségről, mint a tanári hatalom napenkénti megnyilvánulási formájáról, mint a folyamatos tanulásra való kényszerítés eszközéről. Kiküszöböljük az osztályozás negatív kísérőjelenségeit, a stresszt okozó, megszegyenítő, büntető, negatív emóciókat keltő hatását. Az osztályzatoknak és az értékelés minden formájának visszajelző, és nem minősítő funkcióját kell kiemelni. Az emberi körülményeket nem az osztályzáskor, hanem a tanulásban nyújtott segítségben kell figyelembe venni.

A tudás mérése időszakosan egy-egy terjedelmesebb modul, egy témahét, egy-egy epocha, egy nyelvi szint lezárásakor történik változatos formákban, az így szerzett jegyeken lehetőség van javítani. Az ilyen méréseket, dolgozatokat, beszámolókat %-an értékeljük, melynek átváltását az év végi bizonyítványba a tárgyak közzétett kurzusleírásai tartalmazzák. Az évközi munkát rendszeresen kell értékelni, de nem kell osztályozni. Ezek az értékelések arra alkalmasak, hogy a gyerekek és a tanárok képet kapjanak arról, hogy a tanuló hol tart, mennyit értett meg, mit kell még gyakorolnia, és miben felületes még a tudása.

Az év végén egy tantárgyból vizsgát kell tenni. 8-10. és 11. évfolyamon sorsolással kihúzott tárgyból, 7. évfolyamon szabad tantárgyválasztással. Így egyrészt módot adunk arra, hogy a gyerekek korrigálják egész évi teljesítményüket, gyakorolják a vizsgákra való felkészülés során

az egyéni intenzív tanulást, továbbá így is fejleszteni kívánjuk az összegző rendszerező képességüket. Másrészt nem lenne lehetőség az alapozás időszakában bármelyik tantárgy félvállról való kezelésére. Tantárgyi okok miatt osztályismétlésre csak közös szülői, patrónusi döntéssel kötelezünk. Az a tanuló, aki egy tantárgyból nem felel meg, felsőbb évfolyamra is léphet, és lehetőséget kaphat arra, hogy a későbbiekben – egy vele együtt közösen kijelölt időpontban – levizsgázhasson.

Lehetőséget biztosítunk az előrehozott vizsgázásra is. A tanulók akár a teljes tananyagból is levizsgázhatnak a tanév során, és megfelelő eredmény elérése után felmentést kaphatnak a további tanórák látogatása alól. Helyette maguk határozhatják meg, mivel töltik a felszabaduló időt.

Idegen nyelvből félévente egységes követelményekre épülő szintmérőn kell a tanulóknak megfelelnie. Ez egyben a következő időszak nyelvi besorolásának is egyik alapvető forrása.

Az első Idegen nyelvből 10. évfolyamon, a másodikból 12. évfolyamon letett nyelvvizsga, ill. emelt szintű érettségi továbbhaladási kritérium

EGYSÉGES PONTSZÁMRENDSZER, BIZONYÍTVÁNY

PONTSZÁMÍTÁSI SZABÁLYOK

Az egyes tevékenységek önálló értékelését, a személyes értékelést kiegészíti az érdekeltséget teremtő iskolai pontszámrendszer. Célja, hogy azok a tanulók, akik verseny orientáltak, vagy hajlamosak a minimalizmusra, pozitív indíttatást kapjanak a hatékonyabb munkára.

A tanuló összpontszáma az egyes tantárgyblokkok év végi osztályzatainak, vizsgaeredményeinek összegét jelenti. Tartalmazza az előírt tevékenységek pontszámát éppúgy, mint a szabad sáv terhére választottakat, akár iskolán belüli, akár iskolán kívüli tevékenységről van szó. Az alaptantárgyak, illetve az azokhoz kapcsolódó, vagy hasonló tantárgyak pontszáma azonos súllyal szerepel a tanuló összpontszámában.

Az egyes tantárgyakból szerzett elégtelen osztályzat (0 pont) önmagában még nem jelent osztályismétlést, amennyiben más tantárgyakból kiemelkedően teljesít a tanuló. Az érettségire bocsátáshoz el kell érni minden évben az elégségest, legkésőbb az érettségiig. Ugyanakkor nem elegendő minden tantárgyból elérni az elégségest, mert ez nem biztosítja a továbblépést. A pontszámot ugyanúgy tartalmazza az iskolai bizonyítvány, mint az egyes tevékenységek osztályzatait. Az egyes évfolyamokon való továbblépéshez pontszámminimumot írunk elő.

A PONTSZÁMMINIMUM KÉPZÉSI SZAKASZOKBAN

7–10. évfolyamon a tanuló által év elején felvett tárgyak maximális osztályzatösszegének a fele. Tipikusan az előírt 10 tárgy alapján: $10 \times 5/2 = 25$ pont.

11ny. évfolyamon a nyelvi évben tekintettel a tantárgyak alacsony számára nincs pontszámminimum-előírás.

11–12. évfolyamon az előírt tárgy alapján kell összegyűjteni. ($7 \times 5/2 = 18$ pontot), de ösztönözni kívánjuk a tanulókat a tantárgyválasztásra, ezért a továbbhaladási pontszámminimum 20 pont, 8 tárgy felett értelemszerűen növekszik a minimum. A nyelvi évben és felső középfokon a tanulók – a korábbi írásbeli értékelés megőrzése mellett – napi érdemjegyeket is kapnak. A továbbhaladás feltétele, hogy az év végi bizonyítvány osztályzatainak összege legalább 20 pontot érjen el. Ez egyben annyit is jelent, hogy továbbléphet az a tanuló, akinek valamely tárgyból

elégtelen osztályzata van, de a minimális pontszámot elérte. A továbbhaladásról minden esetben a kisiskola patrónusai konszenzussal döntenek, joguk van pontszámminimum alatt is továbbhaladást engedélyezni, illetve tantárgyi elégtelen esetén – javítóvizsga hiányában – évis-méltelést előírni, mindkét egyedi döntéshez szükséges a szülők hozzájárulása.

SPECIÁLIS PONTSZÁMSZABÁLYOK

A kitűnő eredményt elérő tanuló a tantárgyi dicséret mellett az adott tantárgyból nem 5, hanem 6 pontot kaphat. Ez nem azt jelenti, hogy az AKG-ban hatfokozatú osztályozás van, hanem azt, hogy egy-két tanuló minden évfolyamon van, aki nem csupán kiemelkedő eredményeket ért el, hanem ezen felül jelentős többletmunkát vállalt, rendszeresen aktívan, másokat is segítve vett részt az órákon, s valami olyan pluszt tudott nyújtani, mellyel kiemelkedett társai közül.

Különböző alkotókörekből, azonos típusú választott tantárgyból (informatika, természettudomány, művészetek, sportszakosztályok) szerzett pontszámok átlaga az éves tantárgyi pont.

Két jeles eredmény azonos tárgyakból (pl. két sportkör, két alkotókör, két számítástechnikai jeles) hat pontot ér. Vizsgatárgyból nem lehet hat pontot elérni.

Amennyiben iskolán kívüli elfoglaltsága van a diákunknak, annak pontszámbeszámításáról minden esetben előre, év elején külön döntünk, az iskolán belüli tevékenységekkel történő összehasonlítás alapján. Az összpontszámba bármilyen, a gyerek fejlődését elősegítő, életét gazdagító tevékenység beleszámít.

ÖSZTÖNDÍJAZÁS

A pontszámelőírásoknál nemcsak a minimális pontszámot írjuk elő, hanem a legjobbakat honoráljuk is. Minden évben a pontszámok alapján évfolyamrangsort készítünk. A legjobbakat az iskola előtt is bemutatjuk, s a tanulmányi teljesítmény befolyásolja a költségterítéshez való alapítványi hozzájárulást is. (Bár ez alapvetően szociális helyzet függvénye)

A NYILVÁNOS BEMUTATKOZÁS

Az értékelés fontos eleme. Minden tanévben biztosítunk időt arra, hogy a kupacok, tantárgyak, tevékenységek, egyes tanulók az iskola minden tagja, a szülők és a megrendelők nyilvánossága előtt bemutatkozzék.

Vásárt és kiállítást tartunk az év közben készült alkotásokból. Az önképzőkör, a dráma kör bemutatkozó előadást tart, valamint sportversenyeket és különböző játékokat szervezünk. Ezek a bemutatkozások nem versenyjellegűek, de biztosítják a felmutatás örömét, a sikerélményt gyerekeink számára.

Előadások, közös alkotások. Az epochák, témahetek végén – függően a téma és a tárgy jellegétől – nem csupán egyéni szóbeli és írásbeli összegzésre, hanem alkotásokra, előadásokra is módot nyújtunk.

Év végi záróprojekt Valamennyi alkotókörne (színház, film, kézművesség fotó, zene, képzőművészet stb.) előírás a tavaszi bemutató előadás, kiállítás. Alkotóköri bemutatkozás ténye, értékelési minimum minden részt vevő tanuló számára

A projektbeszámoló. A 11ny. évfolyam végén az alapszakasz lezárásaként, minden tanuló az iskola nyilvánossága előtt beszámol a projektjéről. Ez lehet előadás, kiállítás, beszámoló, könyv, divatbemutató, koncert egyaránt. Minden projekthez tartozik egy hozzá adekvát módon illeszkedő zárás, bemutató. A projektvizsgára meghívjuk a szülőket, a projekt-konzulenseket

is. A projektbeszámolón való részvétel, ill. az elfogadott projekt, tovább haladási kritérium (ezért nincs tantárgyi vizsga 11ny. évfolyamon).

AZ ÉRETTSÉGI

Az AKG – bármennyire speciális programmal rendelkezik – biztosítja tanulói számára az érettségi vizsga ismeret képességelvárásainak elérését. Az érettségi az állampolgár és az állam viszonya, az állampolgár meghatározott célok (továbbtanulás, szakma) érdekében vizsgát tesz. Ebben már nincs érdemi szerepe az iskolának, az oda vezető út a mi dolgunk, de nem érte, hanem tanítványainkért, s ha jól tesszük dolgunkat, minden tanítványunk sikeresen, könnyedén teljesíti az állami elvárásokat, akár közép, akár emelt szinten.

(Az egységes kétszintű érettségi bevezetése óta a végzősök átlaga meghaladja a standard 80%-t)

A TANULÓI JOGVISZONY LÉTREJÖTTÉNEK FELTÉTELEIRŐL

AZ AKG évente három alkalommal dönt a tanulók felvételéről.

Az első évfolyamosokról minden év - márciusban....

A hatodik évfolyamosokról minden év márciusában

A nyolcadik évfolyam után szintén márciusban

A döntések között nincs kapcsolat, a különböző iskolaszakaszokhoz, életkorokhoz illeszkedő felvételi eljárással vesszük fel a tanulókat.

A JELENTKEZÉS ÉS A FELVÉTELI ELJÁRÁS SZABÁLYAI

Az első évfolyamra jelentkezők közül 48-52 gyermeket veszünk fel. Közülük 32-34 főt az iskola 16-18 főt az alapítvány.

A jelentkező 6. évfolyamosok közül évente 96-104 tanulót veszünk fel a hetedik évfolyamra, közülük 48-52 főt maximum az AKG hatodik jelentkező osztályosai közül, a külső jelentkezők közül 32-34 főt a nevelőtestület, 16-18 főt az alapítvány jelölhet ki.

A 8. osztályosok közül 48-52 tanulót veszünk fel, hasonló arányban. kilencedik évfolyamra

A JELENTKEZÉS

A felvétellel kapcsolatos tudnivalók minden évben megjelennek valamennyi felvételi tájékoztatóban, és az AKG honlapján www.akg.hu.

Az általános iskolai jelentkezés évente két fordulóban minden év januárjában, és februárban lehetséges

Az gimnáziumi írásbeli felvételre az állami előírások alapján minden év decemberében lehet jelentkezni. (amennyiben az változik az AKG is igazodik hozzá)

Az AKG-ba jelentkezni minden év január közepétől február közepéig lehet.

Jelentkezési lapot az AKG-ban lehet kérni, a központi jelentkezési lapon a szülői, tanulói tájékoztatókon

A jelentkezést megelőzően több alkalmat biztosítunk, hogy a családok megismerhessék iskolánkat, igyekszünk részletesen bemutatni az AKG-t, megbeszélni, mire van szüksége a családoknak, s mit tud vállalni az iskola. Meglátogatható az iskola hétköznapi működése során, és tartunk felvételi tájékoztatót is.

Az AKG pedagógusai olyan szakmai programot alakítottak ki, melyre elvileg bármelyik gyerek alkalmas lehet, hiszen a program lényege, hogy az egyes gyerekekhez igazodó legjobb pedagógiai eszközöket igyekszünk megtalálni. Annak, hogy mégis ilyen bonyolult – tanárt, szülőt, de leginkább a gyerekeket terhelő – felvételi eljárást hoztunk létre, több indoka is van. Bár nem vitatható, hogy komoly ellentmondás van egy magát gyermekközpontúnak minősítő iskola és a fárasztó felvételi eljárás között.

Az általános iskolai felvételi rendje és lebonyolítása

Az AKG igazodik a felvételi eljárás során a jogszabályi előírásokhoz. A jelentkezés eljárása, a döntés ütemezése, minden évben megegyezik az állami beiskolázási ütemezéssel. Tekintettel arra, hogy évről évre sokszoros a túljelentkezés, az alábbi eljárásrendet alakította a nevelőtestület

Az iskola kompetenciájába tartozó férőhelyekről a kisiskola kísérői döntenek, a felvételi döntésbe másnak nincs beleszólása.

A felvételi döntés azt vizsgálja, melyik gyerekek tudnak leginkább megfelelni az AKG adottságai, a kisiskola személyi feltételei.

A felvételi döntéshez, minden családtól használati útmutatót a kérünk írásban.

A felvételi eljárás végrehajthatóságának érdekében. amennyiben az iskolai kompetenciába tartozó létszám az ötszörösénél többen jelentkeznek (180 fő), a használati útmutató alapján selektálva hívja be a családokat a kisiskola.

Minden jelentkező családdal a kisiskola kísérői megbeszélnek a család elvárásait, az iskola lehetőségeit.

Szabad játékokra hívjuk be a gyerekeket, hogy ismerjék meg a számukra idegen környezetet

Egy-egy kisiskolába legfeljebb 1-2 tanulási nehézséggel rendelkező tanulót tudunk felvenni, többre nincs szakmai kapacitásunk.

A döntés során az AKG kötődésű gyerekek előnyt élveznek (AKG kötődésnek számít, ha testvére az AKG-ba jár ill. ha szülei AKG-s diákok voltak)

Az alapítványi férőhelyekre való felvétel

Az AKG Alapítvány évente 16-18 első osztályos tanulót vesz fel, a jelentkező 6 éves gyerekek közül. A felvételi helyhez az iskola működéséhez a szülői költségtérítést meghaladó szponzori támogatással lehet jutni. Évente változó számban szponzori helyekkel rendelkezik az alapítvány, függően a hozzájárulás összegétől. Ezekre a helyekre írásos ajánlatokat kérünk. Az AKG csak olyan tanulót vesz fel, akiket a felvételi beszélgetések során az a kisiskolai kísérők, is elfogadtak. Az alapítványi férőhelyre adott szponzori támogatás nem érinti az iskolai költségtérítést.

Az alapítványi férőhelyek fenntartásának célja, olyan többlet támogatás gyűjtése, ami egyrészt lehetővé teszi a rosszabb anyagi helyzetben lévő tehetséges tanulók felvételét, a hátrányosabb helyzetben lévő családok támogatását. (Az elmúlt években kérelemtől függően akár évi 50-60 millió Ft ösztöndíj-támogatást is nyújtott az AKG Alapítvány), másrészt ebből finanszírozza az alapítvány a fejlesztési, beruházási kiadásait.

A GIMNÁZIUMI FELVÉTELI ELJÁRÁSA

Az AKG általános iskolából a Gimnáziumba jelentkező tanulók felvételi eljárása

Az AKG belső képzési szerkezetében a 6. évfolyamra az alapkompétenciák fejlesztésével lezárul a második szakasz. Az évfolyam végén a kisiskolai kísérők döntése alapján léphetnek a tanulók a gimnáziumi képzés kultúraközvetítő szakaszába a 7-10. évfolyamos tanterv alapján. Az iskola nem szab külön a hetedik évfolyamra felvételi kritériumot, egyedi személyre szóló döntést hoznak a kísérők. Az AKG általános iskola hatodik évfolyamát végző tanulói nem jelentkezhetnek a hétévfolyamos tagozatba, tekintettel arra, hogy már tanulói jogviszonyuk van az iskolával, és számukra ugyanazt a programot kínálja az AKG mint a hét évfolyamos tagozaton, csak másik telephelyen. Azok a tanulók, akiket nem engednek a kísérők a hétévfolyamos gimnáziumba, a 7-8. évfolyam lezárt képzésében vesznek részt, és az általános iskolai tanulmányaikat az AKG-ban fejezik be.

A más általános iskolából jelentkező 6. ill. 8. tanulók gimnáziumi felvételi rendje, lebonyolítása

12-14 éves életkorban van a legnagyobb különbség a gyerekek fejlettségében, függetlenül a személyes adottságaiktól. Az AKG pedig nem kívánja a később érő gyerekeket kiszűrni a felvételi során. Azért törekszünk minél alaposabb megismerésre, mert nem egyszerűen a felszíni állapotot kívánjuk rögzíteni.

A csoportos családi tájékoztatásra azért van szükség, mert nem ritka, hogy csak később, a felvételi után derül ki, hogy más elvárásokkal érkezett a család, mint amire az AKG képes, nem ismerik eléggé programunkat. Azt gondoljuk, ha alaposan, részletesen bemutatjuk, mire vállalkozunk, s mire nem, talán csak azok jönnek majd felvételizni, akik azt a pedagógiai programot akarják választani, amire mi vállalkoztunk.

Fontos eleme a felvételi eljárásnak a szülői elvárások meghallgatása, és a mi döntésünket követően a családokkal kötött háromoldalú, hosszú távú szerződés. A szerződés tartalmazza az iskola, a család és a tanuló kötelezettségeit, jogait, beleértve a tartalmi és anyagi területeket egyaránt.

A belépéskor nincsenek tantárgyismereti elvárásaink. Az alapvető iskolai részvételhez szükséges alapkészségeket, és az iskolai tanuláshoz szükséges feltételek szintjét vizsgáljuk, figyelembe véve az alábbi életkori sajátosságokat:

folyamatos olvasás és szövegértés,

írás- és fogalmazáskészség, a legalapvetőbb anyanyelvi ismeretek, életkorhoz igazodó szókincs,

beszédkészség, kommunikációs helyzetfelismerés,

figyelemkoncentrációs képesség,

az analitikus gondolkodás elemi szintjei,

a négy alpművelet készségszintű használata,

elemi logikai problémák felismerése és megoldási képessége,

szabály- és normatudat, együttműködési képesség,

a társadalmi szokások megfelelő helyzetekben megjelenő használatának képessége,

elemi etikai normák,

a közvetlen környezetben való tájékozódás, eligazodás képessége.

A felvételi két részből áll.

A központi írásbeli dolgozatról, amely a gyerekek motivációit, kreativitását, írásbeli és szóbeli kommunikációját, illetve szövegértését, logikai képességeit vizsgálja (max. 100 pont).

Szóbeli beszélgetésből. Amennyiben ötszörösnél kisebb túljelentkezés van, úgy minden jelentkezővel leülünk beszélgetni. Az iskola döntési kompetenciájába tartozó létszám ötszörösét meghaladó jelentkezés esetén, – az írásbeli eredmények alapján – az első 180 tanulót hívjuk be a második fordulóra. Az ilyen alkalmak során megpróbáljuk minél alaposabban megismerni a tanulókat figyelembe véve az életkorból származó fejlettségi különbségeket, a gyerekek önállóságát, együttműködési, logikai képességét és a nyitottságát igyekszünk felmérni.

A két forduló, valamint az általános iskolai tanulmányi eredmények, a szülői „használati útmutató” alapján, amit minden szülőtől kérünk a felvételihez – a kisiskola tanárai és felkért felső évfolyamos AKG-s tanulók döntenek el, kiket tartanak alkalmasnak a felvételre. (Csak ők dönthetnek, másnak a felvételbe nincs beleszólása.) Az alkalmasságnak nincs létszámhatára, tehát akár minden beszélgetésen részt vevő gyereket alkalmasnak minősíthetnek a felvételiztetők.

Amennyiben több alkalmas gyereket találnak, mint amennyi helyünk van – eddig minden évben így volt – a rangsoroló elem az írásbeli eredménye, és az általános iskolai bizonyítvány pontszáma alapján megállapított összpontszáma. Ha valakinek a szülője, testvére is AKG-s tanuló volt, azonos helyzet esetén előnyt jelent

AZ ALAPÍTVÁNYI FÉRŐHELYEKRE VALÓ FELVÉTEL

Az AKG Alapítvány évente 16-18 hatodik és nyolcadik osztályos tanulót vesz fel, az AKG felvételijén részt vett tanulók közül. A felvételi helyhez az iskola működéséhez a szülői költségtérítést meghaladó szponzori támogatással lehet jutni. Az alapítvány szponzori helyekkel rendelkezik, függően a hozzájárulás összegétől. Ezekre a helyekre írásos ajánlatokat kérünk. Az AKG csak olyan tanulót vesz fel, akiket a felvételi beszélgetések során az a kisiskolai patronusok is elfogadtak. Az alapítványi férőhelyre adott ajánlat a felvételi helyre szól, és nem érinti az iskolai költségtérítést. Az alapítványi férőhelyek fenntartásának célja, olyan többlet támogatás gyűjtése, ami egyrészt lehetővé teszi a rosszabb anyagi helyzetben lévő tehetséges tanulók felvételét, a hátrányosabb helyzetben lévő családok támogatását. (Az elmúlt években kérelemtől függően akár évi 50-60 millió Ft ösztöndíj-támogatást is nyújtott az AKG Alapítvány), másrészt ebből finanszírozza az alapítvány a fejlesztési, beruházási kiadásait.

A TANULÓI RÉSZVÉTEL AZ AKG DÖNTÉSJOGI RENDSZERÉBEN

Bár az AKG alapelveiben lemondott a jogi eszközök alkalmazásáról a képzési, értékközvetítő funkciók gyakorlása során, de ez nem jelenti egyben azt is, hogy az iskola nem biztosítja a tanulók számára a törvényben rögzített szervezett részvételt az iskola életében. A személyes pedagógia és a szervezett tanulói részvétel nem mond ellent egymásnak. Az AKG nevelőtestülete külön jogszabályban nem rögzíti a tanulói közösségek, illetve érdekérvényesítő csoportok, az önkormányzat jogait és kötelességeit. Ezek bármilyen jogkörű törvényes kialakítása a tanulóközösségek feladata és joga.

TANULÓI JOGOSULTSÁGOK, KÖTELESSÉGEK

Az AKG diákjai teljes jogú iskolapolgárok, ebben a minőségükben megilleti őket:

az AKG valamennyi programjában, képzési irányában való részvétel joga;

a döntésükhöz szükséges valamennyi információhoz való hozzájutás joga;

az iskolai nyilvánosság bármely fórumán való véleménynyilvánítás joga;

a különböző iskolai véleményező, döntéshozó szervezetekbe való delegálás, a választás és a választhatóság joga.

A tanulók kötelessége, hogy a pedagógiai programban rájuk vonatkozó, illetve a saját maguk által választott programokon részt vegyenek, s ott erejükhez, felkészültségükhöz mértén igé-nyes munkát végezzenek.

A tanulók kötelessége, hogy az iskolai munkájuk során tekintettel legyenek másokra, s megad-ják minden társuknak, tanáraiknak, az iskola más dolgozóinak a kellő tiszteletet.

Valamennyi tanulótól elvárt, hogy őrizze az AKG épületét, eszközeit, s felróható felelősség esetén a kárt megtérítse.

Minden tanulót megillet a rá vonatkozó valamennyi információ és döntés megismerésének joga.

A kisiskolák tanulói képviselőt küldhetnek a nevelőtestületi értekezletre.

A tanulók joga a szaktanárok és a patrónusok minősítése, értékelése.

A tanulóknak joguk van a különböző szakanyagok, tananyagok, taneszközök és az értékelési rendszer minősítéséhez.

Tanulói felkérésre a nevelőtestület biztosít a diákönkormányzat működését segítő tanárt.

A tanulókat megilleti a képviselői jog az Iskolabíráóságban.

DIÁKÖNKORMÁNYZAT

A diákönkormányzat jogi státusát a köznevelési törvény tartalmazza. Az AKG pedagógiai prog-ramja a személyességre építve a tanulói részvételt hétköznapi ténynek tekinti, s nem tulajdonít jelentőséget a jogi szerveződésnek, ennek ellenére az döntésjogi rendszerben rögzíti az diákön-kormányzat szervezésének jogát és feltételeit. Minden kisiskola nevelőtestületének kötelessége támogatni a diákönkormányzat létrejöttét, s amennyiben létrejön legitim diákönkormányzat, a kisiskola kötelessége minden feltételt megteremteni működéséhez. A diákönkormányzat maga határozza meg működési rendjét, kompetenciahatárait. A határok meghúzása a törvény keretei között autonóm módon történhet, ezt meghaladó igény estén a kisiskola nevelőtestületével kell egyeztetni a tanulói igényeket.

A kisiskolák diákönkormányzatai össziskolai diákképviselőt hozhatnak létre, melyhez az AKG minden feltételt köteles megteremteni. Az iskolai diákönkormányzat maga határozza meg működési rendjét, kompetenciáit, hasonló eljárással, mint a kisiskolán belül. A nevelőtestületi

döntésekkel kapcsolatos eltérő diákönkormányzati vélemény az egyeztetésig, illetve az iskolabírósi döntésig halasztó hatályú. Függetlenül attól, hogy valamely kisiskola diáksága létrehozott e diákönkormányzatot vagy sem, illetve az Iskolabíróságba való választás és választhatóság joga.

A SZÜLŐI HÁZZAL VALÓ KAPCSOLATTARTÁSRÓL

Az iskola – mint speciális intézmény – és a szülői ház – mint iskolahasználó – között bonyolult, sokrétű, sajátos kapcsolat alakul ki. Sajátos, mert a szolgáltató intézménynek is lehetnek elvárásai a megrendelővel szemben, sőt, esetenként a gyerek érdekében még konfliktusokat is vállalhat. De alapvetően az iskola dolga – s az AKG ezt vállalja –, hogy megfeleljen az iskolahasználók érdekének, elvárásainak. A mi értelmezésünkben a legfőbb iskolahasználó a tanuló, akinek az érdekeit képviselni, értékeit kialakítani a család hivatott. Ebben az iskola csupán társ, segítség lehet.

Az AKG működésnek szerves része, hogy az AKG Alapítvány kuratóriumában részt vesznek a szülők képviselői, az AKG legfelső fellebbviteli fórumán az Iskolabíráóságban részt vesznek a szülők képviselői, az AKG minden rendezvénye, tanítási órája nyilvános, s azokon minden AKG-s diák szülője részt vehet (sőt, kérjük is, hogy vegyenek részt), az AKG biztosítja az összes szükséges feltételt bármely szülői érdekképviselői szerveződésnek.

Már a felvételnél, s később is rendszeresen, a patrónusok egyeztetik a szülőkkel a gyerekekre vonatkozó szándékaikat, elképzeléseiket, a szükséges pedagógiai, képzési teendőket. Szakmai tanácsokat adnak a lehetséges megoldásokról. Fontos viszont, hogy a gyerekek szándékai ellenére csak rendkívül kivételes eljárás esetén vállalunk együttműködést.

Az AKG igény tart arra, hogy a szülői ház tartson igényt az AKG-ra.

Pedagógiai programunk fontos része, hogy a szülők minél több információval rendelkezzenek gyermekük iskolai munkájáról. Ennek keretében vállaljuk az alábbiakat.

Folyamatos, rendszeres szóbeli tájékoztatást adunk a patrónuson keresztül a tanuló iskolai munkájáról, eredményeiről, fejlődéséről, sikereiről, problémáiról. Azonnal jelentkezünk hiányszak, komolyabb konfliktusok esetén. (Az AKG-ban nincs ellenőrző, fegyelmezési, jutalmazási szabályzat, házirend. Minden kérdést – ameddig csak lehet – igyekszünk személyesen a gyerekekkel és a szülőkkel közösen megoldani.)

Félévente írásos értékelést készítünk valamennyi tevékenységformában, tantárgyban elért eredményekről, az előrehaladás üteméről, a problémákról.

Segítséget, együttműködést nyújtunk minden, szülők által felvetett kérdésben.

Bevonjuk a patrónuson keresztül a szülőket minden fontos tanulói döntésbe, a projektek feladatainak kiválasztásába, az órarend, a szabadsávós órák kialakításába, a pályaválasztásnak megfelelő egyéni programok meghatározásába.

Igény szerint szakmai előadásokat, szülőprogramokat szervezünk a serdülőkor sajátosságait, a tipikus nevelési helyzeteket bemutatóan.

Rendszeresen információkat adunk a kisiskola és az egész iskola életéről:

szervezett formában legalább három alkalommal szóban a szülői értekezleten, szükség esetén összevont patrónusi, szülői, szaktanári, tanulói megbeszéléseket tartunk, írásban az iskolai gazdasági ügyeiről.

Nem kívánjuk átvenni a család szerepét. Nem vállaljuk, hogy rákényszerítsük a gyereket a munkára, hogy érdeklődési körük ellenére válasszanak programokat, tantárgyakat.

Ezzel együtt nem hárítjuk a szülői házra az iskolai problémák megoldását sem (nincs intő, beírás stb.). A tanuló felvételével, a tanulói jogviszony létrejöttével nem csak pedagógiai, hanem jogi, gazdasági kapcsolat is létrejön a szülői ház és az iskola között. Az AKG polgárjogi szerződésben állapodik meg a szülőkkal a finanszírozás módjáról, mértékéről, s ad írásos beszámolót, elszámolást az alapítvány és az iskola éves-költségvetéséről.

Végül talán a legfontosabb. Arra kérjük a szülőket, hogy vegyenek részt saját gyermekük életében, még akkor is, ha erre látszólag nincs idejük, még akkor is, ha a gyerek ezt látszólag nem akarja. Ennek az életkornak sajátos jellemzője a leválás és a kötődés egyaránt.

A TANKÖNYVEK, TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI, AZ ELJÁRÁS RENDJE

Az AKG az első iskola volt az országban, amely saját közzétett pedagógiai programmal, s pedagógusai által kialakított helyi tantervekkel, saját fejlesztésű tankönyvekkel és más ismerethordozókkal végezte munkáját. Az elmúlt 32 év alatt stabilizálódott az iskola felszereltsége, taneszköztára.

Az AKG-ban a taneszköz-használatot a következő eljárás szabályozza:

Az AKG pedagógia programja alapján (alapelvek, pedagógia folyamat, működési rendszer, helyi tanterv) elkészültek a tantárgyi programok. Jóváhagyásuk a szakmai műhely joga és feladata.

A különböző programoknak eltérő a tankönyv- és taneszköz-igénye (epochák, tárgy specifikus jellemzők). Az AKG-ban vannak olyan tantárgyak, amelyek tankönyv nélkül, olyanok, amik évente több tankönyvvel és olyanok is, amelyek egy tankönyvvel működnek.

Az iskolában 2015 óra felmenő rendszerben digitális képzés működik, ennek keretében az iskola előírja azokat az egyéni tanulási eszközöket, szoftvereket, felületeket, amelyeket a tanulóknak használniuk kell. Ugyanezeket az eszközöket a közösség tanulás számára biztosítja

A hagyományos taneszközök (könyv, példatár, munkafüzet, térkép stb.) mellett az AKG-ban helyileg kifejlesztett más típusú információhordozókat is létrehoztunk, illetve választunk, ezek kiválasztása, finanszírozása a hagyományos eszközökhöz hasonlóan történik.

A tantárgyi programok alapján a szakmai műhelyek határozzák meg a szükséges taneszközöket. A közösen kiválasztott taneszközök mellett, minden tanár jogosult egyéni döntésre is, amennyiben ezt a szakmai műhely többi tagjával és a kisiskolával (ahol tanít) egyeztetni, s jóváhagyásukat megkapta. Az egyéni döntést indokolni kell.

A helyben készült tankönyveket az állami tankönyvminősítés mellett helyi, illetve a munkaközösség által megbízott lektorokkal ellenőriztetni kell.

Azoknál a tantárgyaknál, ahol a szakmai műhely nem helyi taneszközt készít, a szakanyag kiválasztásához át kell tekinteniük a lehetőségeket, s a programhoz legközelebb álló taneszközt kell választaniuk.

Amennyiben kiegészítő, időszakos egyéni tanuláshoz szükséges taneszközöket határoznak meg, azokat egyeztetni kell a kisiskolával. Ha ezek túlságosan drágák (erről a kisiskola patronusai döntenek a szülők véleményének meghallgatásával), használatát a kisiskola megtagadhatja.

Az AKG az iskola könyvtárában biztosítja valamennyi iskolában használatos – egyéni tanuláshoz szükséges – taneszköz használatát. Ennek érdekében a könyvtár, minden taneszközből minimálisan 5 példányt tart.

Az iskola a digitális tanuláshoz is megfelelő tartalékot biztosít azok számára, akik önhibájukon kívüli okok miatt hosszabb, vagy rövidebb távon nem tudják biztosítani az egyéni tanulás eszközeit.

A szabad sávban meghirdetett kurzusok taneszköz igényének meghatározója a kurzusvezető tanár.

A szükséges taneszközök – szoftverek, szöveggyűjtemény, irodalomjegyzék, térkép stb. – meghatározása csak akkor válik jogérvényűvé, ha az adott szakmai műhely – szaktanár – a követelmények meghirdetésekor, a kurzus kezdete előtt közzéteszi azokat.

Az AKG a tankönyv- és taneszközlístát évente közzéteszi.

TANTERVEK

ÓRASZÁMOK AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN (1-6. ÉS 7-8. OSZTÁLYOK)

Kompetenciate- rület	Tantárgyi megnevezés	Alapozószakasz – éves óraszámok kétéves bontás- ban				Alsó középfok szakasza – éves óraszámok két- éves bontásban	
		1-2. évfolyamok	3-4. évfolyamok	5-6. évfolyamok	1-6. évfolyamok összes óraszám	7-8. évfolyamok	7-8. évfolyamok 45'-ben
Anyanyelvi kommunikáció	Magyar nyelv és irodalom	448	320	288	1056	100 (e)	200
Idegennyelvi kommunikáció	Angol nyelv	folyamatos integrált	128	192	320	192	192
Matematikai kompetencia	Matematika	256	256	256	768	100 (e)	200
Társadalomtudományos kompetenciák	Történelem			128	128	100 (e)	200
	Hon- és népismeret			32	32		
	Etika / Hit- és erkölcs-tan	64	64	64	192	64**	64
	Személyközi, interkulturális és állampolgári kompetencia	folyamatos integrált	folyamatos integrált	folyamatos integrált		folyamatos integrált	
	Állampolgári ismeretek					32**	32
Természettudományos és technológiai kompetenciák	Környezetismert	folyamatos integrált	64		64		
	Természettudomány			128	128	150 (e)	300
	Technika és tervezés	64	64	64	192	32	32
Digitális kompetencia	Digitális kultúra		64	64	128	96	96
Egészség és mozgáskultúra	Testnevelés és egészségfejlesztés	320	320	320	960	320	320
Kulturális kompetenciák	Ének-zene	128	128	96	352	64	64
	Vizuális kultúra	128	96	64	288	64	64
	Dráma és színház					32***	32
Szociális kompetenciák	Csibefoglalkozás	folyamatos integrált	folyamatos integrált	folyamatos integrált		128	128
Tanulási kompetencia		folyamatos integrált	folyamatos integrált	folyamatos integrált		folyamatos integrált	
Vállalkozói kompetencia		integrált	integrált	integrált		integrált	

	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Összóraszám AKG	22	22	24	23	27	26	30	29
Nat alapóraszám	22	22	22	23	27	26	28	28
Nat választható + óraszám	2	2	2*	2	1	2	2	2

Értelmezések

1. Az AKG-ban a tanulóknak 37 tanítási hete van a programban.
2. Az egyes tantárgyak éves tanítási óraszámát 32 héttel tervezzük a tantárgyi programokban az 1-6. évfolyamon is – tekintettel a témahetekre, az erdei iskolára, a pénteki projektnapok 25%-ára illetve a hagyományok időigényére.
3. A témahetek heti óraszámát csak az éves óraszámába számítjuk be, a hetibe nem. A témahéten egész napos elfoglaltsága van a tanulóknak.
4. Az (e) jelzés epochális, 80 perces tanítási óra a 7-8. évfolyamon.
5. 45 perces tanítási órával számolunk, miközben a komplex óraszervezés (a TAN-ösvény) ideje alatt ezek az órák nem jelentenek tantárgyi elkülönülést.
6. Az Etika / Hit- és erkölcsstan, illetve az Osztályfőnöki/Közösségi nevelés órák órakeretén belül szervezzük a reggeli beszélgetőköröket, illetve a napi és heti zárásokat.
7. *Az angol nyelvet mindenki számára már a 3. évtől tanítjuk.
8. ** A Történelem epocha részei: Etika / Hit- és erkölcsstan, Állampolgári ismeretek
9. *** Az irodalom epocha része: Dráma és színház

TANTERVI ÓRASZÁMOK HÉTÉVFOLYAMOS KÉPZÉSBEN

Megnevezés	Alsó középfok				Nyelvi év	Felső középfok		
	7.évf.	8. évf.	9. évf.	10. évf.	11ny. évf.	12. évf.	13. évf.	Összóraszám (45')
Természettudományi tantárgyblokk								
Természettudomány (e)	75(e)	75(e)	75(e)	75(e)				600
Kémia (45')						64-160**	58-145**	**
Fizika (45')						64-160**	58-145**	**
Biológia (45')						64-160**	58-145**	**
Földrajz (45')						64-160**	58-145**	**
Művészeti tantárgyblokk								
Magyar nyelv és irodalom - Iro- dalom	50(e)	50(e)	50(e)	50(e)		96*; 160*	87*; 145*	383-505*
Vizuális kultúra	30(e)	30(e)	30(e)	30(e)				240**
Vizuális kultúra és művészettör- ténet						160**	145**	**
Művészettörténet						96**	87-116**	183-212**
Ének – zene (45')	32	32	32	32		96**	87**	128+**
Alkotókör (e)	32(e)	32(e)	32(e)					192
Társadalomismereti tantárgyblokk								
Történelem (e)	75(e)	75(e)	75(e)	75(e)		96* 160*	87*-145*	783*
Etika, társadalomismeret- együttéléstan (45')			64	64		96**	87**	128**
Gazdasági ismeretek (45')						160**	145**	**
Társadalomismeret specializá- ció (45')						64-96**	58-87**	**
Állampolgári ismeretek, Köz- igazgatási ismeretek ****							87-116**	
Alkalmazott közgazdaságtan (e)				32 (e)				64
Matematika								
Matematika	75(e)	75(e)	75(e)	75(e)		128*; 192*	116*; 174*	844*
Nyelvi kommunikációs tantárgyblokk								
Magyar nyelv (45')	32	32	32	32		32	29	189*
1. Idegen nyelv (45')	160	160	160	160	64 v. 96	64*; 160* *	58* 145* *	884*
2. Idegen nyelv (45')					576	160	145	881*
3. Idegen nyelv (45')						160**	145**	**
Sport								
Testnevelés (45')	160	160	96	96	96	96	87	791**
Testnevelés (e) - Sportkör			32(e)	32(e)	32(e)	32(e)	29(e)	314

Megnevezés	Alsó középfok				Nyelvi év	Felső középfok		
Digitális kultúra tantárgyblokk								
Digitális kultúra - Informatika (45')	32	32		64	64	64**	58**	192**
Digitális kultúra - Gépírás (45')	64							64
Programozás (45')						96**	87**	**
Tanulásmódszertan	32	32						64
Mozgókép kultúra és médiaismeret					64	96**	87**	64**
Patrónusi foglalkozás(e)	32(e)	32(e)	32(e)	32(e)	32(e)	32(e)	29(e)	442
Projekt *****				*****				
Témahét *****	20 nap	20 nap	20 nap	20 nap	20 nap	20 nap	15 nap	
Összes előírt min. óra/hét (e+45')	26	26	28	26	30	21	21	

TANTERVI ÓRASZÁMOK AZ ÖTÉVFOLYAMOS KÉPZÉSBEN

Megnevezés	Alsó középfok		Nyelvi év	Felső középfok		
	9/5. évf.	10/5. évf.	11ny. évf.	12. évf.	13. évf.	Összóraszám (45')
Természettudományos tantárgyblokk						
Természettudomány (e)	75 (e)	75 (e)				300
Kémia (45')				64-160**	58-145**	**
Fizika (45')				64-160**	58-145**	**
Biológia (45')				64-160**	58-145**	**
Földrajz (45')				64-160**	58-145**	**
Művészeti tantárgyblokk						
Magyar nyelv és irodalom - Irodalom	50 (e)	50 (e)		96*; 160*	87*; 145*	283-405*
Művészet epocha (Vizuális kultúra, Ének-zene)	25 (e)	25 (e)				100
Vizuális kultúra		32		96**	87**	32-215**
Ének-zene		32				32
Művészettörténet				96**	87-116**	183-212**
Művészeti projekt	64					64
Társadalomismereti tantárgyblokk						
Történelem	75 (e)	75 (e)		96 -160*	87-145*	483-605*
Etika, társadalomismeret-együtt-élés (45')	64					64
Gazdasági ismeretek (45')				160**	145**	**
Társadalomismeret specializáció				64-96**	58-87**	**
Állampolgári ismeretek, Közigazgatási ismeretek ****					87-116**	**
Alkalmazott közgazdaságtan (piacgazdasági ismeretek)		64				64
Alkalmazott közgazdaságtan (diák vállalkozás projekt)			64***			64***
Matematika						
Matematika (e)	75 (e)	60 (e)		128*; 192*	116*; 172*	544*; 664*
Nyelvi kommunikációs tantárgyblokk						
Magyar nyelv	32	32		32	29	125
1. Angol nyelv	224	192	64 v. 96	64**160**	58**145**	576-881
2. idegen nyelv			576	160	145	881
Sport						
Testnevelés	96	96	96	96	87	473
Testnevelés (e)/Sportkör	32 (e)	32 (e)	32 (e)	32 (e)	29 (e)	157
Digitális kultúra tantárgyblokk						
Digitális kultúra - Informatika		64	64	64**	58**	128-250**

Digitális kultúra - Gépírás	64					64
Mozgókép-kultúra és Médiaismeret			64	96**	87**	64-247**
Programozás				96**	87**	**
Tanulásmódszertan	20					20
Egyéb						
Patrónusi foglalkozás (e)	32 (e)	32 (e)	32 (e)	32 (e)	29 (e)	314
Projekt *****			*****			
Témahét *****	20 nap	20 nap	20 nap	20 nap	15 nap	
Összes előírt min. óra/hét (e+45')	31	31	30	21	21	

Értelmezések

10. Az AKG-ban a tanulóknak 37 tanítási hete van a programban
11. Az egyes tantárgyak éves tanítási óraszámát 32 héttel tervezzük a tantárgyi programokban – tekintettel a témahetekre, vizsgahétre (lásd éves munkarend), illetve a hagyományok időigényére.
12. ***** A témahetek heti óraszámát csak az éves óraszámába számítjuk be, a hetibe nem. A témahéten egész napos elfoglaltsága van a tanulóknak, helyszíntől függően (Budapest vagy Budapesten kívül) különböző az elfoglaltság időtartama.
13. Az utolsó hét vizsgára felkészülés- konzultációval
14. (e) epochális 80 perces tanítási óra
15. (45') 45 perces tanítási óra
16. * kötelező érettségi tárgyak a középszintű érettségi eléréshez szükséges tantervi órásszámmal kerültek a minimális órásszámba, az emelt érettségi többlet órásszámai növelik a tanulók iskolai óráit. (45')
17. ** szabadon választható tárgyak órái, sem a közép sem az emelt szinten nem részei a minimális órásszámnak, felvételük esetén növekszik az érintett tanulók napi, heti, éves óraterhelése (45').
18. Az angol nyelvet az emelt szintű érettségi szint B2 eléréséig kell tanulni, azt követően szabad döntés a felsőfokú (3 óra/hét), és/vagy szinten tartó, tematikus (2 óra/hét), vagy a tárgy leadása között. A 11.ny. évfolyamon az angol nyelv heti 2 órában idegennyelvi specializációban választható B2-es szint felett. A nyelvi év kezdetekor B2-es szintű érdemjeggyel még nem rendelkező diákoknak kötelező a heti 3 órás angol tantárgy felvétele.
19. A második idegen nyelv tanulása előírás, az emelt szintű érettségi szint, B2+ csoportban elért legalább elégséges osztályzat eléréséig kell tanulni, azt követően szabad döntés a mindennapos felsőfokú (5 óra/hét), vagy szinten tartó (2 óra/hét), vagy a tárgy leadása között.
20. *** Alkalmazott közgazdaságtan - diákvállalkozás projekt az ötévfolyamos képzésben 11.ny. évfolyamon választható projekt.
21. ***** Projekt. A 11.ny. évfolyamon (a nyelvi évben) kell teljesíteni. Saját beosztással, konzulensi támogatással készítendő egyéni munka. Elfogadása szükséges az év teljesítéséhez.
22. **** Az Állampolgári ismeretek és a Közigazgatási ismeretek érettségire felkészítést az Etika, társadalomismeret-együttélés, az Alkalmazott közgazdaságtan, az Állampolgári ismeretek és a Közigazgatási ismeretek központi programja és a témához tartozó témahetek adják. Az Ötévfolyamos képzésben ezeken kívül a Történelem tantárgyba integrálódnak bizonyos témakörök. Így teljesülnek a közép- és emelt szintű érettségi felkészítéshez szükséges órásszámok.
23. A Társadalomismeret specializációban központi kerettantervvel vagy a nevelőtestület által elfogadott helyi tantervvel rendelkező tárgyak választhatók (pl. Életmódtörténet, Filozófia, Gazdasági ismeretek, Jogom van.?, Történeti társadalomismeret)

24. B2 feletti bejövő angol nyelvi szintnél (min. 8 fő esetén) másik idegen nyelv tanulását biztosítja az iskola, ami a 11ny. évben folytatható bizonyos feltételek teljesülése mellett. 9/5.-10/5. évfolyamon heti három óra angol nyelv kötelező.